

STATENS
HISTORISKA
MUSEER

ÅRSREDOVISNING
2025

FÖRORD	3
1. INLEDNING	5
1.1. Resultatredovisningens indelning och upplägg	5
1.2. Särskilda händelser 2025	6
1.2.1. Rättsprocesser	6
1.2.2. Etablering av Sveriges museum om Förintelsen	6
1.2.3. Tumba bruksmuseum	6
1.2.4. Ny hyresmodell	7
1.2.5. Återlämnande	7
1.2.6. Beredskapshöjande åtgärder	7
1.2.7. Vattenläcka Depå Munkhättan	8
1.2.8. Tillsynsärende Arkeologerna	8
1.3. Verksamhetens intäkter och kostnader	8
2. ARKEOLOGISK UPPDRAGSVERKSAMHET	10
2.1. Resultat	10
2.1.1. Genomföra uppdrag och förmedla resultat	10
2.1.2. Bibehålla kompetens	12
2.2. Analys och bedömning	13
3. UTVECKLA OCH FÖRVALTA SAMLINGARNA	15
3.1. Resultat	15
3.1.1. Samlingarnas tillväxt	15
3.1.2. Digitalt registrerade samlingar	17
3.1.3. Ordnade samlingar	18
3.1.4. Vårdande insatser	20
3.1.5. Ändamålsenliga magasin	21
3.2. Analys och bedömning	22
4. KUNSKAPSUPPBYGGNAD	24
4.1. Resultat	24
4.1.1. Ökad kunskap om samlingarna	24
4.1.2. Samverkan med universitet och högskolor	25
4.1.3. Forsknings- och utvecklingsprojekt	26
4.1.4. Kunskapsförmedling inom FoU	27
4.2. Analys och bedömning	28
5. PUBLIK VERKSAMHET	30
5.1. Resultat	30
5.1.1. Utställningar	30
5.1.2. Digital tillgång till samlingarna	32
5.1.3. Besök i samlingarna	33
5.1.4. Utlån	34
5.1.5. Visningar och program för vuxna	35
5.1.6. Familjeverksamhet	36
5.1.7. Skolverksamhet	37
5.1.8. Annan kunskapsförmedling	38
5.2. Analys och bedömning	39

6. ÖVRIGA INSTRUKTIONSENLIGA UPPDRAG	41
6.1. Resultat.....	41
6.1.1. Stöd till regionala och lokala museer.....	41
6.1.2. Internationellt och interkulturellt utbyte och samarbete.....	42
6.1.3. Samverkan med myndigheter och det civila samhällets organisationer	43
6.1.4. Tillhandahålla varor och tjänster	45
6.2. Analys och bedömning	45
7. KOMPETENSFÖRSÖRJNING	46
7.1. Resultat.....	46
7.1.1. Personalsammansättning	46
7.1.2. Attrahera och utveckla kompetens	47
7.1.3. Sjukfrånvaro.....	48
7.1.4. Arbetsmiljö	48
7.2. Analys och bedömning	49
8. ÖVRIG ÅTERRAPPORTERING	51
8.1. Regleringsbrevets återrappporteringskrav.....	51
8.1.1. Barn och unga	51
8.1.2. Ökad tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning.....	52
8.1.3. Besöksutveckling	53
8.1.4. Lokalkostnader	57
8.1.5. Nya målgrupper	57
8.1.6. Avgiftsbelagd verksamhet	57
8.1.7. Medverkans- och utställningsersättning	58
8.1.8. Breddad finansiering.....	58
8.1.9. Bevara och tillgängliggöra kulturarvet genom digitisering och digitalisering	60
9. FINANSIELL REDOVISNING.....	63
9.1. Sammanställning över väsentliga uppgifter	63
9.2. Resultaträkning.....	64
9.3. Balansräkning	65
9.4. Anslagsredovisning	67
9.5. Avgiftsbelagd verksamhet	68
9.6. Tilläggsupplysningar och noter	69
Årsredovisningens undertecknande	84

FÖRORD

Statens historiska museer (SHM) antog 2022 en inriktningsplan för myndighetens verksamhetsutveckling med mål och prioriteringar utifrån vårt uppdrag. Planen gäller till och med 2026, men i slutet av 2025 påbörjade vi summeringen av vilka förflyttningar som gjorts. Vi kunde då konstatera att myndigheten tagit betydande steg i planens riktning, såväl under 2025 som åren dessförinnan.

Utifrån vetenskaplig grund och vår vision *Tillsammans gör vi historia betydelsefullt för fler* är målsättningen att bidra till samhället med historisk kunskap som ger perspektiv på såväl samtid som framtid. Formerna för att uppleva, reflektera och ta del av historien är vitt skilda inom verksamheten, bredden är stor. Oavsett om det är lärande lek för barn, arkeologiska utgrävningar eller utställningar baseras dessa på saklig kunskap.

Inriktningsplanen har som målsättning att öka utväxlingen av den kunskap vi bygger. Bland annat handlar det om att bedriva en verksamhetsnära och kontinuerlig kunskapsuppbyggnad, därtill i omfattande samverkan med andra. Glädjande är att se att såväl Arkeologerna som den anslagsfinansierade verksamheten är en attraktiv samarbetspart i många forskningsprojekt, vilket stärker såväl verksamhetens kunskapsuppbyggnad som konkurrenskraft.

Etablerandet av Sveriges museum om Förintelsens verksamhet är en av myndighetens främst prioriterade frågor. Ambitionen att inrätta myndigheten som en naturlig samverkanspart i forskning kopplad till Förintelsen har tagit betydande steg, inte minst under 2025. Under året fortsatte även sökandet efter en permanent lokalisering, efter en plats i huvudstaden som vittnar om vikten av att den svenska historien om Förintelsen och som ger långsiktiga publika möjligheter. Detta förverkligades då Stockholms stad erbjöd SHM att hyra Tullhuset på Blasieholmen. En renovering och anpassning av fastigheten krävs och för att nå den högt ställda ambitionen i utförandet påbörjades också arbetet med att komplettera finansieringen.

Att nå bredare i den publika verksamheten är ett inriktningsmål som vi lyckades väl med 2025. Ett mångfacetterat utbud riktades till olika målgrupper och blev välanvänt. Antalet visningar och program för vuxna samt antal skolgrupper med deltagare ökade till den högsta nivån sedan myndigheten ombildades 2018. Under året fick våra 25 basutställningar sällskap av lika många tillfälliga produktioner av varierande omfattning, där några fick stort genomslag. Detta är ett resultat av vårt strategiska arbete med att välja ut projekt som stärker vårt helhetsutbud, då valen har stor betydelse för att nå olika målgrupper och för att öka besöksantalet. Utställningarna bidrog till en ökning av verksamhetsbesökare med 15 procent jämfört med 2024 och har därtill givit goda entréintäkter. Samtidigt som fler tog del av museiverksamheten minskade de totala anläggningsbesöken marginellt.

En annan prioriterad fråga i vår inriktning är att öka tillgången till samlingarna och utveckla en effektivare samlingsförvaltning. Samlingarna är basen för museiverksamheten, men de är också en forskningsinfrastruktur och resurs för samhället nu och i framtiden. Endast en liten del av våra närmare 11 miljoner föremål finns att ta del av på våra museer samt på andra platser i landet och internationellt, via utlån. Därutöver kan forskare och andra studera samlingarna på plats. För att samlingarna fullt ut ska kunna nyttjas som den resurs de är krävs att den digitala tillgången ökar.

Genom vår prioritering, och regeringens satsning på digitalisering med särskilda medel, har både tillgången till samlingarna och spårbarheten ökat väsentligt. Bland annat har hela 112 500 nya digitala samlingsposter tillkommit under året och 98 000 poster har fått placeringsinformation registrerad till sig. Denna satsning har även möjliggjort en ökad takt för en annan prioriterad fråga, att arbeta för en accession i balans. Genom att införliva objekten i samlingarna får samhället den tillgång som krävs för att materialet ska utgöra en resurs. Det är ett omfattande fyndmaterial från arkeologiska undersökningar som årligen tilldelas myndigheten utifrån kulturmiljölagen, vilket byggt upp en eftersläpning sedan många år. Trots att närmare 32 900 poster accederats under 2025 visar samlingarnas storlek på att vi inte inom nuvarande resurser och genom omprioriteringar kan stärka arbetet utan att intäkterna från annan verksamhet minskar.

Inriktningsplanen innehåller också mål för det interna arbetet, att utveckla en effektivare verksamhet med ekonomi i balans. Myndigheten arbetar sedan länge med breddad finansiering, under 2025 stod anslaget för 51 procent av den totala finansieringen. Den kompletterande finansiering kommer från många olika håll som stiftelser och andra bidragsgivare samt genom sponsorsamarbete med näringslivet. Hushållen bidrar till intäkter som en väsentlig finansieringen av museiverksamheten, medan olika externa uppdragsgivare helt finansierar den arkeologiska uppdragsverksamheten.

Årets ekonomiska resultat inom anslagsdelen av verksamheten blev positivt då intäkterna ökade. Lågkonjunkturen i byggsektorn och försenade infrastrukturprojekt medförde en lägre uppdragsvolym inom Arkeologerna och det ekonomiska resultatet blev negativt med 1,2 mnkr. Den ökning av uppdrag som märktes av i slutet av året tillsammans med att flera omfattande infrastrukturprojekt kommer starta upp resulterar dock en positiv framtidsprognos.

I inriktningsplanen från 2022 saknas ett perspektiv som nu påverkar myndigheten och dess utveckling. Att höja beredskapsförmågan har aktualiserats under perioden och under 2025 har arbetet med att höja förmågan fortsatt främst kopplat till informationssäkerhet och skydd av samlingar. Detta tar vi med oss in i det kommande arbetet med att uppdatera SHM:s inriktningsplan. Likaså vad vi ska sträva efter i vår organisationskultur framöver, vilket fastställdes när vi samlades i december till en gemensam myndighetsdag. Ledorden är samspel och ledarskap, för med många olika verksamhetsdelar är vårt interna samarbete och gemensamma ansvarstagande avgörande för att nå framgång i såväl helhet som del.

När ett år med mycket goda resultat summeras vill jag tacka alla medarbetare och chefer i SHM för ett väl genomfört arbete. Med kunskap och engagemang har verksamheten bedrivits och fortsatt utvecklats i linje med SHM:s inriktningsplan och vision.

Magnus Hagberg
Överintendent

1. INLEDNING

Statens historiska museer har till uppgift att främja kunskapen om och intresset för Sveriges historia och att bevara och utveckla det kulturarv som myndigheten förvaltar. Myndigheten ska verka för att dess verksamhet ska vara en angelägenhet för alla människor i samhället. Myndighetens verksamhetsområde är Sveriges historia, byggd främst på de samlingar som myndigheten förvaltar. (SFS 2014:1079)

Statens historiska museer (SHM) är en statlig förvaltningsmyndighet som innefattar Ekonomiska museet – Kungliga myntkabinettet – med Tumba bruksmuseum, Stiftelsen Hallwylska museet, Historiska museet, Livrustkammaren, Skoklosters slott, Sveriges museum om Förintelsen och den arkeologiska uppdragsverksamheten Arkeologerna med regionkontor på fem platser i landet.

Medelantal anställda vid myndigheten 2025 var 406.

1.1. Resultatredovisningens indelning och upplägg

Resultatredovisningens indelning utgår från de uppgifter som SHM har i förordningen med instruktion (2014:1079) och vad regeringen särskilt har angivit i regleringsbrev eller i något annat beslut.

I det inledande avsnittet redovisas särskilda händelser under året och en översikt över myndighetens intäkter och kostnader per resultatområde. Därefter följer fyra avsnitt där SHM:s respektive verksamhetsområde redovisas i enlighet med kraven i förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag. Dessa följs av *Övriga instruktionsenliga uppdrag*, ett avsnitt som återspeglar de uppdrag i instruktionen som är av tvärgående karaktär, samt avsnittet *Kompetensförsörjning* som redovisar hur myndigheten säkrar sitt kompetensbehov. Resultatredovisningen avslutas med ett avsnitt med de återspeglingskrav som finns angivna i regleringsbrevet för 2025.

Varje avsnitt inleds med det uppdrag som har ålagts myndigheten i instruktionen samt en kort beskrivning av området. Därefter följer redovisning av resultat och utveckling av genomförd verksamhet, följt av en sammanfattande analys och bedömning. För att analysera samt bedöma resultat och utveckling används ett antal indikatorer. De ger endast upplysningar om vissa faktorer. En mer rättvisande bild ges i den sammanfattande analysen och bedömningen som avslutar respektive avsnitt och i resultatredovisningen som helhet.

I årsredovisningen för 2025 har några justeringar av tabeller gjorts i förhållande till föregående års redovisning. Ändringarna kommenteras vid berörda tabeller och mer utförligt i rubrik 9.6 *Tilläggsupplysningar och noter*. Ambitionen är att i tabellerna redovisa fem jämförelseår. För vissa tabeller har detta inte varit möjligt, antingen för att uppgifterna saknas eller att insamlingen av data förändrats eller inte är jämförbar. Undantaget är tabellerna för digitiseringen och digitaliseringen av samlingarna, då endast två jämförelseår redovisas på grund av tabellernas komplexitet.

1.2. Särskilda händelser 2025

1.2.1. Rättsprocesser

Rättsprocesser gällande stulna föremål ur Kungliga myntkabinettets samlingar har pågått sedan 2013. En tidigare medarbetare åtalades 2018 för grovt häleri men frikändes både i tingsrätten och hovrätten med hänvisning till preskriptionstid. Efter att SHM överklagat fastställde Högsta domstolen 2023 att skadeståndsanspråket inte är preskriberat och återförvisade målet till hovrätten. Svea hovrätt meddelade 2024 dom där de gav delvis bifall till skadeståndstalan. Ärendet överklagades därefter av SHM:s motpart men Högsta domstolen beviljade inte prövningstillstånd. En förlikning träffades därefter mellan parterna vilket medför att rättsprocesserna är avslutade.

1.2.2. Etablering av Sveriges museum om Förintelsen

Utredningsarbetet med att identifiera lokaler som långsiktigt kan rymma Sveriges museum om Förintelsen gav i september resultat. Stockholms stad erbjöd myndigheten möjlighet att etablera museet i Tullhuset på Blasieholmen i Stockholm. Under 2026 kommer en dialog påbörjas med staden om hur fastigheten kan utvecklas för att rymma museiverksamhet och fastställandet av en tidplan. För att bistå i etablerandet pågår inrättandet av en insamlingsstiftelse för ändamålet med ambitionen att delfinansiera etablerandet och hålla hyresnivån på en långsiktigt hållbar nivå.

Utöver arbetet med att finna en permanent lokalisering för museet har arbetet fortgått med att utveckla verksamheten, samla in föremål och berättelser med koppling till Sverige och Förintelsen, samt bedriva ett omfattande utätriktat arbete i nära samverkan med externa parter i olika delar av landet.

1.2.3. Tumba bruksmuseum

Under de senaste åren har myndigheten utrett hur en långsiktig finansiering av Tumba bruksmuseum kan se ut. Bakgrunden är att det stiftelsekapital som Sveriges Riksbank avsatte vid bildandet av Stiftelsen Tumba Bruk kommer vara förbrukat inom ett antal år med nuvarande uttag. För närvarande drivs den publika verksamheten huvudsakligen med avkastning och kapital från stiftelsen och med hjälp av ett temporärt större kulturstöd från Botkyrka kommun.

Då de dialoger som har förts med bland andra Sveriges Riksbank, Stiftelsen Tumba Bruk, Botkyrka kommun och Kulturdepartementet inte gett resultat avseende den långsiktiga finansieringen, har SHM utrett möjligheten att upprätthålla och utveckla verksamheten som en del av Ekonomiska museet. De juridiska förutsättningarna har undersökts i förhållande till förordning med instruktion för SHM och det gåvobrev som ligger till grund för Tumba bruks museiverksamhet. Kulturdepartementet har tagit del av bedömningen att denna kan rymmas inom myndighetens uppdrag utan invändningar. Riktningen framåt är att söka trygga verksamheten inom ramen för Ekonomiska museet och med finansiering från olika källor.

1.2.4. Ny hyresmodell

Efter utredningen *Efter kostnadshyra* (Ds 2024:32) beslutade regeringen att avskaffa kostnadshyra för berörda ändamålsfastigheter och Statens fastighetsverk fick i uppdrag att påbörja omförhandlingen av hyresavtalen, däribland för Historiska museet.

Inför redovisningen av sin bedömning av de marknadsmässiga hyresnivåerna har Statens fastighetsverk meddelat att Historiska museets hyra, enligt deras beräkningar, kommer att öka med cirka 21 mnkr till drygt 37 mnkr, jämfört med utredningens bedömning på 43 mnkr. Marknadshyran föreslås utgå från nuvarande gränsdragningslista och lokalernas befintliga skick, och inkluderar därmed inte uppgraderingar för att lokalerna ska uppfylla dagens krav på ändamålsanpassning och tillgänglighet.

SHM bedömer att konsekvensen blir att myndigheten fortsatt ska stå för grundläggande anpassningar av ändamålsbyggnaden för att den ska fungera för museiverksamhet och att finansieringen ska ske genom hyrestillägg. Intentionen i utredningen, att byggnaden långsiktigt ska fungera för ändamålet och att både hyresgäst och hyresvärd ska få långsiktig förutsägbarhet i åtgärder och ekonomi, riskerar därmed att inte uppfyllas. För SHM innebär förslaget högre kostnader och risk för fortsatt oförutsägbarhet vad gäller fastighetsåtgärder och ekonomi. Full kompensation för hyreskostnaderna vid övergången till den nya modellen, samt intäktjustering av hyran bedömer SHM är en nödvändighet för ekonomisk stabilitet.

1.2.5. Återlämnande

Återlämnande av föremål och mänskliga kvarlevor genomförs i enlighet med lagstiftning, etiska regler och Riksantikvarieämbetets stöddokument, samt i dialog med berörda parter. För SHM har frågor om återlämnande av samiskt kulturarv varit särskilt aktuellt 2025. Fem ärenden som omfattar samiska föremål och mänskliga kvarlevor i myndighetens egna samlingar har pågått. Därutöver har samverkan skett med Talma sameby kring föremål som förvaltas av SHM genom deposition från Nordiska museet. I samband med Nordiska museets återlämnandeceremoni av seitar besökte representanter från samebyn SHM:s magasin och en gemensam kunskaps-uppbyggnadsprocess kring äldre tiders bruk har inletts.

SHM deltar aktivt i olika former av kunskapsutbyte inom området. En medarbetare har berättat om myndighetens arbete vid den digitala workshopen *Lessons from Repatriation Processes – Where Do We Stand Today?* anordnad av Museum Europäischer Kulturen i Tyskland. Medarbetare har också deltagit vid ett webinarium om processer för återlämnande anordnat av Riksantikvarieämbetet, samt vid konferensen om återlämnande av mänskliga kvarlevor och föremål som Riksantikvarieämbetet och Regeringskansliet arrangerade.

1.2.6. Beredskapshöjande åtgärder

Det osäkra omvärldsläget har medfört att behovet av kris- och katastrofberedskap ökat i samhället och för SHM att hantera i sin verksamhet. Ett brett beredskapshöjande arbete pågår inom myndigheten, bland annat med stärkt digital informationssäkerhet och samlingskontroll.

Arbetet med myndighetens undanförselplanering har fortsatt. Under 2025 slutfördes en statusbedömning av SHM:s lokalers byggnadstekniska möjligheter att skydda föremål och inventarier från indirekta skador i samband med en eventuell händelse. Inventeringen och bedömningen kommer fungera som underlag för omdisponeringar samt planering för flytt eller

evakuering av prioriterade samlingar och inventarier vid höjd beredskap. Arbetet är en del av SHM:s pågående undanförselplanering enligt förordning (1993:243) om undanförsel och förstöring, samt myndighetens arbete med att generellt höja förmågan att hantera sina uppgifter vid krissituationer och en höjd beredskap i samhället.

1.2.7. Vattenläcka Depå Munkhättan

I Depå Munkhättan, där många museer har sina magasin, inträffade i juli en större översvämning som orsakades av ett trasigt rör till en brandpost. Under flera timmar sprutade vatten under högt tryck ut vilket påverkade två av SHM:s magasin på det aktuella våningsplanet. För den ena lokalen medförde vattenläckan att den evakuering som redan var planerad tidigare lades, i den andra lokalen har saneringsarbete genomförts. Tack vare SHM:s förebyggande arbete blev skadorna på myndighetens föremål minimala.

1.2.8. Tillsynsärende Arkeologerna

Länsstyrelsen i Kalmar län genomförde under hösten 2025 en tillsynsgranskning av Arkeologernas ärendehantering i länet. I granskningen identifierades ett antal avvikelser, men som efter genomgång kunde reduceras till ett mindre antal försenade rapporter från arkeologiska undersökningar. Genom tillsynen identifierades behov av förbättringar i ärendehantering, särskilt vad gäller skriftliga avvikelseanmälningar.

1.3. Verksamhetens intäkter och kostnader

Under 2025 har SHM:s verksamhetsvolym ökat. Det beror till stor del på ökade övriga intäkter inom *Publik verksamhet* och anslagsökning genom erhållen pris- och löneuppräknings, anslagssparande från 2024 samt extra anslagsmedel för digitisering och digitalisering av samlingarna. Satsningen förstärktes under året då regeringen i sin tilläggsbudget beslöt att tillföra myndigheten ytterligare cirka 2,3 mnkr. Utifrån uppdragsbeskrivningens två delar – bevarande respektive tillgängliggörande av samlingarna – har kostnaderna fördelats mellan verksamhetsområdena *Utveckla och förvalta samlingarna* respektive *Publik verksamhet*.

Resultatet för verksamhetsområde, tillika resultatområde, *Arkeologisk uppdragsverksamhet* blev negativt och visar en betydligt lägre omsättning jämfört med 2024. Detta kan förklaras av lågkonjunkturen inom byggsektorn som medfört färre uppdrag och fortsatta senarelagda uppdrag av exploitörer.

Anslagsförbrukningen inom verksamhetsområde *Utveckla och förvalta samlingarna* är högre i jämförelse med tidigare år vilket förklaras av generella kostnadsökningar, satsningen på accession av KML-ärenden samt på digitisering och digitalisering. Även övriga intäkter är ovanligt höga i jämförelse med föregående år och beror på erhållna externa bidrag för samlingsrelaterade kostnader, intäkter från utlån till andra institutioner och ett skadestånd som utbetalats till myndigheten.

För verksamhetsområde *Kunskapsuppyggnad* ligger anslagsförbrukningen och övriga intäkter på ungefär samma nivå. Detta skiljer sig i jämförelse med tidigare år och beror dels på att myndigheten har valt att finansiera en större andel av projektet *Swedigarch* via anslagsmedel 2025, dels på ökad medfinansiering av projekt jämfört med tidigare år. Bland annat

samfinansieras projektet *Interconnected Collections* och en doktorand i ett samarbete mellan SHM och Uppsala universitet kring Förintelserelaterad forskning.

Övriga intäkter inom verksamhetsområde *Publik verksamhet* är högre än tidigare år då myndighetens museer höjde entréavgiften 2025 men framför allt har haft en framgångsrik verksamhet som tillsammans genererade stora publika intäkter. Även kostnaderna är betydligt högre än föregående år, vilket beror på ökade kostnader för personal och övrig drift. Inom publik verksamhet ingår även resultatområde *Försäljning av varor*, som uppvisar ett positivt resultat 2025. Det ackumulerade underskottet inom resultatområdet kunde lösas under året med hjälp av publika intäkter, efter att regeringen biföll myndighetens hemställan att reglera underskottet inom anslaget.

Tabell 1. Ekonomisk översikt över totala intäkter och kostnader per verksamhetsområde

Kostnaderna för respektive verksamhetsområde utgörs av totala kostnader, dvs. både direkta och indirekta kostnader. Fördelningen av indirekta kostnader per verksamhetsområde baserat på dels utnyttjad lokalyta (då det gäller lokalkostnader), dels direkta personalkostnader (då det gäller OH-kostnader).

	2025			2024			2023		
<i>Intäkter och kostnader (tkr)</i>	<i>Anslag</i>	<i>Övriga intäkter</i>	<i>Kostnader</i>	<i>Anslag</i>	<i>Övriga intäkter</i>	<i>Kostnader</i>	<i>Anslag</i>	<i>Övriga intäkter</i>	<i>Kostnader</i>
Verksamhetsområde									
Arkeologisk uppdragsverksamhet	0	143 519	-144 697	0	146 163	-145 804	0	156 094	-150 396
Utveckla och förvalta samlingarna	51 695	2 997	-54 692	48 267	527	-48 793	45 812	660	-46 472
Kunskapsuppbyggnad	6 667	6 281	-12 947	4 966	6 863	-11 829	4 624	7 203	-11 827
Publik verksamhet	168 796	69 045	-237 356	169 085	53 412	-222 423	163 027	50 281	-213 788
Summa	227 158	221 841	-449 693	222 318	206 964	-428 849	213 463	214 283	-422 482
Summa intäkter			448 999			429 282			427 702
Summa kostnader			-449 693			-428 849			-422 482
<i>Årets kapitalförändring</i>			-694			433			5 219

2. ARKEOLOGISK UPPDRAGSVERKSAMHET

Statens historiska museer ska bedriva arkeologisk uppdragsverksamhet (SFS 2014:1079).

Arkeologernas¹ tjänster utförs på uppdrag, finansieras av externa beställare och säljs i konkurrens med andra aktörer. De tjänster som Arkeologerna erbjuder är tydligt kopplade till kulturmiljövården och samhällsbyggnadsprocessen. Den största delen är arkeologiska utredningar och undersökningar enligt kulturmiljölagen (1988:950), vanligen i samband med markexploateringar.

Arkeologerna säljer även licenser till det egenutvecklade arkeologiska dokumentationssystemet *Intrasis*, ett för arkeologin anpassat GIS-verktyg vid fältundersökningar. *Intrasis* används av de flesta uppdragsarkeologiska aktörerna i Sverige och av flera utomlands.

2.1. Resultat

2.1.1. Genomföra uppdrag och förmedla resultat

Arkeologerna har under året haft 489 pågående uppdrag varav 159 uppdrag har påbörjats och 295 avslutats under året. Majoriteten har varit arkeologiska utredningar och undersökningar inom ramen för kulturmiljölagen (KML). Uppdragen har varierat i omfattning, storlek och karaktär mellan de olika regionerna i landet. Året började med en låg volym av uppdrag men ökade under det andra halvåret, särskilt inom regionerna Linköping och Stockholm/Uppsala.

Utöver de aktuella utgrävningarna pågår rapportskrivande, bland annat för de omfattande projekten Västlänken, Kalmar, Pryssgården och Dalköpinge. Totalt har 117 arkeologiska rapporter av genomförda KML-uppdrag publicerats på *Arkivsök*, Riksantikvarieämbetets digitala öppna arkiv. Resultat har även förmedlats i populärvetenskapliga tidskrifter. Tillsammans med Trafikverket har boken *Människor, möten och minnen – arkeologi längs E18 i Västmanland* givits ut, och som sammanfattar de mest spännande resultaten från vägombyggnaden mellan Köping och Västjärda. Ett nytt nummer av *Arkeologi i Östergötland* har publicerats på temat *Guldblänk från förr – årets många upptäckter öppnar nya perspektiv*. Tidskriften är en samproduktion med regionala aktörer och länsstyrelsen.

Tabell 2. Antal uppdrag och publicerade rapporter

	2025	2024	2023	2022	2021	2020
Pågående uppdrag	489	517	594	671	689	721
Påbörjade uppdrag	159	164	170	227	231	322
Avslutade uppdrag	295	218	388	291	302	274
Publicerade KML-rapporter i Arkivsök*	117	128	127	145	175	178

*Se rubrik 9.6 Tilläggsupplysningar och noter.

¹ Den arkeologiska uppdragsverksamheten på SHM bedrivs under varumärket Arkeologerna.

I anslutning till uppdragen har förmedlingsinsatser genomförts för allmänhet, skolor och särskilda grupper. Omfattande förmedlingsinsatser bedrivs särskilt vid de större utgrävningarna. Som exempel kan nämnas utgrävningen Grynmalaren i Lund, där många grupper valde att besöka platsen och cirka 60 visningar genomfördes, varav tjugo för olika skolgrupper. Flera av aktiviteterna genomfördes i samarbete med Kulturen i Lund och Sydsvensk arkeologi AB.

För de som inte vill eller kan besöka en utgrävningsplats har blogginlägg gjorts och information lagts ut på sociala medier. Särskilt användningen av rörlig bild ger nya möjligheter. Filmerna textas för ökad tillgänglighet och integreras i blogginlägg på webbplatsen och via sociala medier. Av de 14 filmer som publicerats på Youtube under året har särskilt de från undersökningen av Pryssgården i Östergötland, och den om de äldsta delarna av platsen för bastion Christina Regina i Göteborg, väckt stort intresse.

Ett annat exempel på digital förmedling är en 3D-rekonstruktion av historiska borgen Gullbergs fäste i Göteborg. Via QR-koder på plats vid Skansen Lejonet, på Arkeologernas webbplats och i utställningen på Historiska museet kan besökaren kliva in i borgen år 1612 strax innan den förstördes i ett danskt anfall. På Historiska museet har besökare även kunnat ta del av filmer från aktuella undersökningar, som visats på loop i museets hörsal när denna inte varit uppbokad för andra aktiviteter.

Intresset för att ta del av Arkeologernas resultat via webbplatsen och sociala medier fortsätter att vara stort. På sociala medier har antalet följare ökat med 13 procent jämfört med 2024 och på Instagram har det material som publicerats visats närmare 786 000 gånger under året. Även totalt antal besök på webbplatsen blir kontinuerligt fler. De har ökat med fem procent och antal sidvisningar med tio procent i jämförelse med föregående år.

Många av Arkeologernas pågående undersökningar har uppmärksamats i nyhetsmedia. Särskilt intresse – både internationellt och nationellt – väckte nyheten om att en hund från stenåldern upptäckts i en våtmark utanför Järna. Även undersökningen av Nya Lödöse, undersökningen i Hedkammen utanför Skellefteå och fyndet av en kvinnograv i Pryssgården i Norrköping har blivit särskilt omskrivna under året.

Tabell 3. Antal besökare på Arkeologernas webb och följare i sociala medier

Antal besök på webbplatsen avser antal sessioner. För dessa redovisas dels samtliga besök, dels antal av totalen som har accepterat cookies. Utfallet mellan dessa kategorier skiljer sig åt, vilket talar för att allt fler webbesökare nekar cookies. En post för sociala medier har utgått från föregående års redovisning, se rubrik 9.6 Tilläggsupplysningar och noter.

	2025	2024	2023	2022	2021	2020
Webbesök totalt	149 765	142 936	-	-	-	-
Webbesök som accepterat cookies	64 841	67 514	92 205	72 146	83 409	170 236
Sidvisningar totalt	296 739	270 274	-	-	-	-
Följare i sociala medier	30 838	27 358	25 279	23 131	19 277	14 510

2.1.2. Bibehålla kompetens

En kontinuerlig kompetensutveckling och kompetensöverföring är viktiga delar för att kunna erbjuda relevanta tjänster och vara fortsatt konkurrenskraftiga. För att säkra den fortlöpande kunskapsuppbyggnaden genomför Arkeologerna även andra typer av uppdrag än de KML-styrda och deltar i olika externfinansierade FoU-projekt.

Under året har en länsstyrelse gett Arkeologerna i uppdrag att utarbeta ett arkeologiskt kunskapsunderlag gällande fornlämningar och fornfynd i våtmarker i Västerbottens och Norrbottens län. Arkeologerna ingår även i projektet *Hållbara och tillgängliga kulturmiljöer – kunskapsunderlag för kulturmiljöstärkande åtgärder*, som är baserat på Göteborgs universitet och finansieras av Trafikverket. Projektet ska utarbeta underlag för hur arbetet med kulturmiljöstärkande åtgärder kan förbättras, förstärkas och kommuniceras inom Trafikverket och till det omgivande samhället.

Arkeologernas expertis gör dem till attraktiva samarbetsparter i olika forskningsprojekt. Under 2025 har de deltagit i *Retrieving Osseous Biographies: development and transmission of technologies in the Baltic Sea region c. 9500–3000 BCE*. Projektet syftar till att öka kunskapen om tillverkningsprocesser och kunskapsöverföring bland grupper av jägare och fiskare i Östersjöregionen genom att undersöka ben- och hornartefakter från fyra unika samlingar från Sverige, Lettland och Estland. Projektet drivs av Stockholms universitet och finansieras av Vetenskapsrådet.

Arkeologerna är även del av det på Göteborg universitet baserade forskningsprogrammet *Maritime Encounters*, finansierat av Riksbankens Jubileumsfond. Programmet undersöker maritima dimensioner av migration, rörlighet och utbyte längs Atlanten från Norge till Iberien baserat på arkeologi och aDNA. I det av Östersjöstiftelsen finansierade projektet *Submarine Landslides and Potential Tsunami Event in the Baltic Sea: Enhancing geohazard understanding for submerged and coastal infrastructures* på Södertörn högskola, bidrar Arkeologerna i analysen av submarina jordskred i södra Östersjön, och risken för potentiella tsunamier med påverkan på kustområden.

Vidare är en medarbetare del av det på Uppsala universitet baserade projektet *Hus och sociala praktiker i svenska städer 1600–1850*, som med hjälp av finansiering från Vetenskapsrådet ska fördjupa kunskapen om hus, bostäder och boendeförhållanden i svenska städer under perioden. I projektet *Mora stenar: kungavalplats – tingsplats – kultplats* ska den historiska platsen Mora stenar nära Uppsala undersökas. Syftet är att utforska platsens arkeologiska och historiska betydelse bortom endast kungavalen. Projektet drivs av Stiftelsen Jamtli med finansiering från Stiftelsen Marcus och Amalia Wallenbergs Minnesfond. Utöver dessa samarbeten driver Arkeologerna själva projektet *Datering av agrar förändring i Skåne från neolitikum till medeltid* med finansiering av Ebbe Kocks stiftelse vid Lunds universitet.

Medarbetare har även deltagit som författare eller delförfattare i vetenskapliga publiceringar. Tio peer review-granskade artiklar har publicerats i nationella eller internationella tidskrifter och medarbetare har också medverkat som författare till delkapitel i böckerna; *Nordic Urban Archaeology – Experiences and New Directions* och *Svensk trädgårdshistoria 1500–1800*.

För att säkra kunskapsöverföring mellan medarbetare och Arkeologernas regionkontor träffas forumgrupper på olika teman och tidsperioder regelbundet. Forumgruppernas arbete under året har främst varit fokuserat på lärande, kunskapshöjande aktiviteter och metodutveckling, men arbetet bidrar också till inspiration och nya infallsvinklar. Resultat presenteras även regelbundet på de för SHM gemensamma *kunskapsfredagarna*, se rubrik 7.1.2 *Attrahera och utveckla kompetens*.

2.2. Analys och bedömning

Arkeologerna uppvisar ett negativt resultat med 1,2 mnkr för 2025. Antalet påbörjade och pågående uppdrag minskade med tre respektive fem procent jämfört med föregående år. Även om uppdragen kan variera stort i omfattning – från endagsjobb till flerårsprojekt – ger de en fingervisning om den lågkonjunktur som varit påtaglig de senaste åren inom byggsektorn, vilket lett till färre och senarelagda uppdrag för Arkeologerna. Särskilt påtagligt var detta under första halvåret 2025, medan tilldelningen av nya ärenden tog fart i två av regionerna under andra halvåret.

Det dåliga tillflödet av nya uppdrag, tillsammans med att flera av de tidigare årens omfattande projekt gått in i rapportfas, har inneburit behov av färre årsarbetskrafter i form av säsongsanställningar. Bemanningens omfattning har dock varit viktig att upprätthålla för att kunna omhänderta uppdrag när de arkeologiska undersökningarna inom järnvägsprojektet Ostlänken och andra större infrastrukturprojekt tar fart.

Medarbetarnas kompetens är en viktig faktor i att vara en efterfrågad aktör. För att fortsatt ligga i framkant deltar medarbetare i olika externfinansierade forskningsprojekt, som del i en kontinuerlig kompetensutveckling inom olika forskningsfält. Ny kunskap förmedlas internt inom särskilda forumgrupper och publiceras i vetenskapliga och mer populärvetenskapliga sammanhang. De olika uppdragens resultat når fortsatt stor spridning i media, såväl lokalt som internationellt. Visningar och föredrag har genomförts för allmänhet och särskilt inbjudna, och via filmer och bloggar har intresserade löpande kunnat följa de större uppdragens arbete och de resultat som framkommit.

I arbetet med att åstadkomma en stabil långsiktig ekonomi pågår en kontinuerlig verksamhetsutveckling och kvalitetssäkringsarbete. Arbetet omfattar översyn av arbetsprocesser och stödverktyg, där bland annat utvecklingen av den nya versionen av *Intrasis* ingår. Under 2025 har en mobilapp tagits fram för att underlätta registreringen i fält och utbildningar i den nya versionen har påbörjats för både externa parter och den egna organisationen. Vidare har en översyn gjorts av hur stora projekt styrs och bemannas utifrån erfarenheterna av de senaste årens mycket omfattande projekt. Även en översyn av ekonomimodellen har inletts, där en del är att ta fram rutiner för att undvika framtida nedskrivningar som de som genomförts under året, dels av äldre uppdrag, dels av befarade kundförluster.

Sammanfattningsvis har Arkeologerna under året visat att de är en rikstäckande aktör med uppdrag från Övertorneå i norr till Ystad i söder. Lågkonjunkturen och försenade infrastrukturprojekt har fortsatt att påverka Arkeologernas verksamhet med färre uppdrag och lägre uppdragsvolym vilket medfört ett negativt resultat för året. Bedömningen är att när uppdragen kopplade till arbetet med Ostlänken väl startar kommer resultatet att stabiliseras.

Det av myndigheten uppställda kvalitetskravet; att leverera enligt överenskomna avtal utifrån länsstyrelsernas kvalitetskrav på de arkeologiska uppdragen, samt kraven på leverans i tid till avtalad kostnad har i huvudsak uppfyllts. Bedömningen är att både länsstyrelserna och exploatörerna har varit nöjda med genomförda insatser då nya uppdrag har erhållits från tidigare beställare.

Tabell 4. Arkeologernas resultat

För kommentar kring utfallet se rubrik *1.1 Resultatredovisningens indelning och upplägg* samt tabell 1.

	2025	2024	2023	2022	2021	2020
Intäkter av anslag (tkr)	0	0	0	0	0	0
Övriga intäkter (tkr)	143 519	146 163	156 094	137 742	125 925	153 604
Kostnader (tkr)	-144 697	-145 804	-150 396	-134 749	-124 509	-143 691
RESULTAT (mnkr)	-1,2	0,3	5,7	3,0	1,4	9,9
OMSÄTTNING (mnkr)	143,5	146,2	156,1	137,7	125,9	151,3
Intäkt uppdragstimmar (mnkr)	106,6	108,3	118,8	103	95,6	106,8
Debiterbara uppdragstimmar	117 044	123 366	139 049	121 606	114 577	131 337
Debiteringsgrad all personal	73%	72%	77%	71%	70%	71%
Antal årsarbetskrafter	112	115	124	115	112	115

3. UTVECKLA OCH FÖRVALTA SAMLINGARNA

Statens historiska museer ska vårda, förteckna, vetenskapligt bearbeta och genom nyförvärv berika de samlingar som har anförtrotts myndigheten, samt förvalta och vårda de fornfynd som Riksantikvarieämbetet beslutar att tillföra myndigheten. (SFS 2014:1079)

SHM:s samlingar omfattar flera olika områden. Historiska museets samlingar består främst av arkeologiskt material samt kyrkliga konsthistoriska föremål. Livrustkammarens samlingar omfattar föremål från de kungliga livrust-, kläd- och skattkammarna och hovstallet samt likartade föremålsgrupper av främst personhistorisk karaktär. Ekonomiska museet – Kungliga myntkabinettets samlingar², med Tumba bruksmuseums, innefattar mynt och andra betalningsmedel, medaljer och andra föremål med numismatisk eller finanshistorisk anknytning samt föremål med anknytning till pappers- och sedelframställning. Skoklosters slotts samlingar innehåller företrädesvis konst, konsthantverk, vapen, möbler och annan inredning samt boksamlingar med anknytning till slottsbyggnaden, dess användning och ägare. Sveriges museum om Förintelsens samlingar omfattar föremål, dokument och annat material som belyser Förintelsens historiska sammanhang, däribland livsberättelser från överlevande med anknytning till Sverige samt från deras anhöriga och efterlevande.

Utöver detta tillkommer inventarierna i Hallwylska museet, som innefattar föremål som museets grundare Wilhelmina och Walther von Hallwyl beslöt skulle vara en del av museet, bland annat hushållsinventarier och möbler samt samlingar av konst, asiatisk keramik, europeiskt porslin och silver samt själva byggnaden som myndigheten förvaltar i stiftelseform.

Totalt omfattar myndighetens samlingar cirka elva miljoner föremål och cirka 111 ton osteologiskt material. För att säkerställa källorna till samtidens och framtidens historieskrivning arbetar myndigheten fortlöpande med att förbättra samlingarnas och dokumentationens långsiktiga bevarande och användbarhet.

3.1. Resultat

3.1.1. Samlingarnas tillväxt

Under 2025 har 79 ärenden med 554 föremål, 22 arkivsamlingar och 193 digitala objekt beslutats tillföras myndighetens samlingar genom gåvor och inköp. Majoriteten av dessa ärenden är en del av myndighetens arbete med att bygga upp samlingarna till Sveriges museum om Förintelsen.

² Ekonomiska museet – Kungliga myntkabinettets samlingar benämns i redovisningen endast med kortversionen, det vill säga Kungliga myntkabinettets samlingar. I dessa ingår även Tumba bruksmuseums samlingar.

Utöver gåvor och inköp har myndigheten ett uppdrag att omhänderta fyndmaterial från arkeologiska undersökningar. Dessa tilldelas SHM som fyndöverföringsärenden efter beslut av Riksantikvarieämbetet enligt kulturmiljölagen (KML) (1988:950). Varje sådant KML-ärende genererar ofta flera så kallade förvärv. Dessa kan tillföras olika samlingar och accederas var för sig. Varje förvärv består i sin tur av poster, antingen ett fåtal eller många i det fall de innehåller ett omfattande fyndmaterial. Under 2025 har SHM tilldelats 86 nya KML-ärenden bestående av 96 förvärv, omfattande cirka 8 300 föremålsposter.

I arbetet med att accedera KML-ärenden måste samtliga förvärv avslutas innan ett ärende kan stängas. Under året har 70 förvärv och 53 ärenden avslutats, vilket är påtagligt färre än föregående år. Orsaken är att myndigheten nu accederar förvärv med stora, omfattande material, vilka kan ta flera år att avsluta. En mer rättvisande bild av genomfört arbete är därför att se till antal accederade poster. Under 2025 har närmare 32 900 poster accederats, 12 procent fler än föregående år.

Tabell 5. Tillväxt genom gåvor och inköp

Endast gåvor och inköp vars ärenden har avslutats under året redovisas i statistiken.

Den stora ökningen efter 2023 av såväl avslutade ärenden som föremål/objekt beror på arbetet med att bygga upp Sveriges museum om Förintelsens samling.

	2025	2024	2023	2022	2021	2020
Avslutade ärenden med beviljade förvärv	79	62	28	8	10	14
Föremål/objekt i avslutade ärenden	769	1 139	128	149	76	164

Tabell 6. Ärendebalansen för KML-ärenden

För att ge en tydligare och mer rättvisande bild av SHM:s arbete med KML-ärenden har tabellen omarbetats 2025. Tidigare års utfall har kompletterats där möjligt och vid behov reviderats i enlighet med den nya redovisningen. Även redovisningen av eftersläpningen har justerats av samma anledning, där posten inom parentes () framöver kommer att ersättas av *Öppna ärenden tillsammans med Eftersläpning antal förvärv*. Se rubrik 9.6 *Tilläggsupplysningar och noter*.

	2025	2024	2023	2022	2021
Inkomna ärenden	86	97	97	92	91
Förvärv i inkomna ärenden	96	98	100	115	86
Föremålsposter i inkomna förvärv	8 306	27 012	14 751	14 934	22 551
Avslutade ärenden	53	138	103	148	91
Avslutade förvärv	70	280	204	158	103
Accederade poster i avslutade förvärv	32 889	29 399	29 154	19 173	11 939
Öppna ärenden	1 317	1 287	1 327	1 333	1 389
Eftersläpning antal förvärv	1 592	-	-	-	-
(Eftersläpande antal ärenden)	1 676	1 643	1 684	1 690	1 746

3.1.2. Digitalt registrerade samlingar

Digitalisering görs både av nyinkommet material i samband med accession och av äldre delar av samlingarna som ännu inte har digitaliserats. Vid digitalisering registreras material i samlingsförvaltningssystemet, och en post skapas som kan kompletteras med olika typer av information.

Totalt har närmare 112 500 nya digitala poster tillkommit, en ökning av antal poster med åtta procent i jämförelse med föregående år. Arbetet 2025 har framför allt inriktats på att stärka spårbarheten i Kungliga myntkabinettets samlingar. Inom Historiska museets samlingar har fokus legat på att digitalisera äldre förvärv av stenåldersföremål samt att minska eftersläpningen i KML-accessionen. Utöver detta har löpande registrering av nytt material från gåvor och inköp genomförts. Som framgår av tabell 7 är det följaktligen inom Historiska museets och Kungliga myntkabinettets samlingar som antal poster ökat mest. Den totala digitaliseringsgraden av myndighetens samlingar har ökat med tre procentenheter och uppgår till 36 procent.

Under året har en kartläggning av kvaliteten i den registrerade informationen i de olika samlingarna färdigställts. Detta med syfte att skapa ett förbättrat underlag för kommande strategiska beslut om olika typer av digitiserings- och digitaliseringssatsningar.

Tabell 7. Digitaliseringsgrad av SHM:s samlingar

Samlingarnas storlek medför att endast en uppskattning av antal digitala poster är möjlig i förhållande till det faktiska antalet föremål. Antalet uppskattade digitala poster är färre än antalet föremål i samlingarna, vilket beror på att en post kan innehålla ett eller flera föremål. Omfattningen på samlingarna innebär även att antal föremål och möjliga poster inte revideras utom för två av samlingarna; Sveriges museum om Förintelsen som är under uppbyggnad och Livrustkammaren vars digitaliseringsgrad är 100 procent. För mer information se rubrik 9.6 *Tilläggsupplysningar och noter*.

För tre av samlingarna kan en uppskattning av antal föremål och möjliga poster inte göras; Historiska museets osteologiska samling, som består av 111 ton benmaterial, Hallwylska arkivet och Sveriges museum om Förintelsens arkiv, då dessa i sin tur består av en stor mängd dokument. Dessa tre samlingar ingår därmed inte i summeringen av andelen digitala poster av totalt möjliga. För mer information om digitaliseringsarbetet inom myndigheten, se rubrik 8.1.9. *Bevara och tillgängliggöra kulturarvet genom digitisering och digitalisering*.

SHM:s samlingar							
	Antal föremål/ material 2025	Uppskattat antal möjliga digitala poster 2025	Antal digitala poster			Förändring 2024–2025	Andel av mögliga digitala poster 2025
			2025	2024	2023		
Kungliga myntkabinettet (KMK)	650 000	650 000	160 076	113 139	106 195	46 937	25%
Tumba bruksmuseum (del av KMK)	30 000	30 000	7 826	7 666	7 536	160	26%
Hallwylska museet, föremål	50 000	20 000	15 846	15 672	15 490	174	79%
Hallwylska museet, arkiv	(8 271)	okänt	19 378	18 474	16 608	904	-
Historiska museet, föremål	10 000 000	2 500 000	937 704	890 082	873 835	47 622	38%
Historiska museet, osteologi	(111 ton)	okänt	332 425	321 905	316 423	10 520	-
Livrustkammaren	34 216	34 216	34 216	34 204	34 197	12	100%
Skoklosters slott, föremål	20 000	20 000	15 572	15 472	15 467	100	78%
Skoklosters slott, böcker	30 000	30 000	19 609	19 364	19 168	245	65%
Sveriges museum om Förintelsen, föremål	2 475	2 475	2 475	1 158	295	1 317	100%
Sveriges museum om Förintelsen, arkiv	(37)	okänt	8 231	3 723	275	4 508	-
Totalt	10 816 691	3 286 691	1 553 358	1 440 859	1 405 489	112 499	36%
<i>Förändring från föregående år</i>			112 499	35 370	75 469		
			8%	3%	6%		3%

3.1.3. Ordnade samlingar

Regelbundna inventeringar och uppordningsinsatser är viktiga för kontroll av samlingarna och för att kontinuerligt förbättra spårbarheten. Vid dessa kontrolleras placeringsuppgifterna i samlingsförvaltningssystemet och uppdateras vid behov. Även bild och märkning kan tillkomma samt information om föremålen eller deras tillstånd.

Under 2025 har den årliga inventeringen av ett antal föremålsgrupper i den Hallwylska samlingen genomförts samt kontroller gjorts i samband med mottagande och accession av arkeologiskt fyndmaterial, vid utlån och i arbetet med utställningsproduktioner.

Vid de årliga stickprovskontrollerna undersöktes 350 slumpvis utvalda föremål/föremålsposter från samtliga samlingar, både från de digitalt registrerade och analogt förtecknade. Av dessa återfanns 344 föremål, det vill säga 98 procent. Av de sex som trots eftersökningar inte har påträffats var ett dokumenterat saknat sedan tidigare. En av de saknade föremålsposterna har polisanmälts då den innehöll föremål med höga ekonomiska och kulturhistoriska värden.

Av myndighetens drygt 1,5 miljoner digitala poster har 69 procent information om placering. För antal poster med bild är andelen 32 procent undantaget den osteologiska samlingen, vars poster inte systematiskt fotograferas. Som framgår i tabell 8–9 har över 98 000 poster fått placeringsinformation och närmare 67 000 poster kompletterats med bild. Det motsvarar en ökning under året med 10 respektive 21 procent jämfört med föregående år.

Tabell 8. Digitala poster med placeringsinformation

SHM:s samlingar						
	Antal digitala poster 2025	Antal digitala poster med placeringsinformation			Förändring 2024–2025	Andel av antal digitala poster 2025
		2025	2024	2023		
Kungliga myntkabinettet (KMK)	160 076	101 106	56 142	48 410	44 964	63%
Tumba bruksmuseum (del av KMK)	7 826	5 203	5 006	4 814	197	66%
Hallwylska museet, föremål	15 846	15 837	15 633	15 490	174	100%
Hallwylska museet, arkiv	19 378	17 091	16 182	*(16 608)	909	88%
Historiska museet, föremål	937 704	564 576	522 227	493 102	42 349	60%
Historiska museet, osteologi	332 425	292 459	287 599	278 319	4 860	88%
Livrustkammaren	34 216	34 216	34 204	34 197	12	100%
Skoklosters slott, föremål	15 572	15 379	15 348	*(15 467)	31	99%
Skoklosters slott, böcker	19 609	19 503	19 284	19 057	219	99%
Sveriges museum om Förintelsen, föremål	2 475	2 360	1 078	244	1 282	95%
Sveriges museum om Förintelsen, arkiv	8 231	3 777	392	5	3 385	46%
Totalt	1 553 358	1 071 507	973 125	925 713	98 382	69%
<i>Förändring från föregående år</i>		<i>98 382</i>	<i>47 412</i>	<i>92 532</i>		
		<i>10%</i>	<i>5%</i>	<i>11%</i>	<i>10%</i>	<i>1%</i>

* 2024 upptäcktes en tidigare felaktighet i registreringen. En retroaktiv sökning är inte möjlig varför 2023 års resultat kvarstår men är markerad med parentes ().

Tabell 9. Digitala poster med bild

Med bild avses förutom fotografier även inskannade katalogkort och multimedia. Andelen med bild av det totala antalet digitala poster sammanräknas utan den osteologiska samlingen då denna inte avses att fotograferas.

SHM:s samlingar						
	Antal digitala poster 2025	Antal digitala poster med bild			Förändring 2024–2025	Andel av antal digitala poster 2025
		2025	2024	2023		
Kungliga myntkabinettet (KMK)	160 076	142 658	98 554	90 933	44 104	89%
Tumba bruksmuseum (del av KMK)	7 826	5 323	5 108	4 905	215	68%
Hallwylska museet, föremål	15 846	13 210	13 047	12 852	163	83%
Hallwylska museet, arkiv	19 378	15 758	14 473	11 447	1 285	81%
Historiska museet, föremål	937 704	179 427	162 334	153 469	17 093	19%
Historiska museet, osteologi	332 425	-	-	-	-	-
Livrustkammaren	34 216	22 100	22 032	21 957	68	65%
Skoklosters slott, föremål	15 572	6 363	6 302	6 251	61	41%
Skoklosters slott, böcker	19 609	1 295	904	521	391	7%
Sveriges museum om Förintelsen, föremål	2 475	2 399	1 084	294	1 315	97%
Sveriges museum om Förintelsen, arkiv	8 231	4 549	2 330	248	2 219	55%
Totalt	1 553 358	393 082	326 168	302 877	66 914	32%
<i>Förändring från föregående år</i>		<i>66 914</i>	<i>23 291</i>	<i>60 302</i>		
		<i>21%</i>	<i>8%</i>	<i>25%</i>	<i>21%</i>	<i>3%</i>

3.1.4. Vårdande insatser

Myndighetens omfattande samlingar är av varierande material, karaktär och ålder. Det innebär att det finns olika behov av vårdande insatser, såväl förebyggande som aktiva konserveringsinsatser. För att förbättra det långsiktiga bevarandets förutsättningar pågår ett arbete med att ta fram vårdplaner för SHM:s olika samlingar.

Avseende förebyggande åtgärder har närmare 1 460 tillståndskontroller genomförts i samband med verksamhetens löpande arbete med accession, låneförfrågningar, besiktningar och utställningsproduktioner, men också i samband med särskilda insatser på museerna och i magasinerna. Såväl kontroller som aktiva åtgärder har utförts på föremål i Skoklosters slotts samlingar, på måleri i samband med utlån och fotografering, i Kungliga myntkabinettets samling i form av mynt ur den så kallade Spillingsskatten, samt av historiska dokument i arbetet med det externfinansierade FoU-projektet *Från bokskåpet till skärmen*. I samlingarna på Hallwylska museet har aktiva åtgärder genomförts av bland annat porslinrummets tak, förgyllda möbler och ramar samt på ett urval målningar.

Samarbetet med Stiftelsen Föremålsvård i Kiruna är fortsatt av avgörande betydelse för att kunna hantera det stora behov som finns för metallföremål inom den arkeologiska samlingen. Under året har parterna diskuterat hur arbetet med metallkonservering kan intensifieras och samarbetet har utökats till att även omfatta papperskonservering och digitalisering.

Antalet poster som tillståndskontrolleras eller vårdas varierar mellan åren beroende på typ av föremål, dess storlek och material samt vilka satsningar som pågår.

Tabell 10. Tillståndskontrollerade och vårdade föremålsposter

Före 2022 har endast poster till Stiftelsen Föremålsvård i Kiruna redovisats, varför jämförelseuppgifter för övriga poster saknas. Från 2023 har poster till konservering internt tillkommit.

	2025	2024	2023	2022	2021	2020
Tillståndskontrollerade föremålsposter	1 458	1 997	4 341	7 731	-	-
Vårdade föremålsposter	*453	1055	1 146	684		
Intern konservering	206	366	163	-	-	-
Extern konservering	257	689	983	684	-	-
av Stiftelsen Föremålsvård i Kiruna	141	513	648	652	167	1 240
av andra aktörer	116	176	335	32	-	-

*Tio föremålsposter har vårdats både internt och externt varför summeringen inte överensstämmer om posterna för intern och extern konservering summeras.

3.1.5. Ändamålsenliga magasin

För att skapa förutsättningar för ett långsiktigt bevarande är förvaringen av samlingarna viktig. Den stora omfattningen av myndighetens samlingar och det stora inflödet av arkeologiskt material kräver fortlöpande arbete med att utveckla och effektivisera magasinerna. Under året har bland annat översynen av förvaringslösningarna i magasinerna fortgått, liksom överföringen av material som av Riksantikvarieämbetet fyndfördelats till andra institutioner.

För att förebygga att skador uppkommer är rätt klimatförhållanden i magasinerna av stor betydelse. Under året fortsatte implementeringen av en ny tjänst för klimatloggning som skapar förbättrade möjligheter för analys av klimatdata mellan olika system och lokaler. Den årliga uppföljningen visar att klimatet i myndighetens magasin har varit tillfredställande i 67 procent av de magasinssytor där mätdata finns, 25 procent har varit tillfredsställande men med brister, och sju procent har bedömts som ej tillfredställande. Utfallet är påtagligt bättre jämfört med föregående år, vilket beror på att det under 2024 uppstod flera avvikelser i klimatet under längre perioder i några av de större magasinerna. Två magasin saknar mätdata. Ett av dem har trots det bedömts ligga inom kategorin ej tillfredställande, då det inte är klimatiserat och därmed fluktuerar med utomhustemperaturen.

Utöver klimatkontrollerna genomförs en årlig uppföljning av säkerhetsnivån i magasinerna. Den visade att 92 procent av de totala magasinssytorna har en säkerhetsnivå som, i förhållande till dess användning, är tillfredsställande i fråga om brandskydd, säkerhet, driftsäkerhet och tillgänglighet. I fem procent av ytan är nivån tillfredställande men förbättringar bör göras. För ett magasin bedöms säkerhetsnivån ej tillfredsställande. Utfallet är i stort sett oförändrat sedan 2023.

Tabell 11. Klimat och säkerhet i magasinerna

	2025	2024	2023	2022	2021	2020
Klimat						
Tillfredställande	67%	39%	78%	33%	52%	76%
Tillfredställande med brister	25%	47%	15%	50%	36%	17%
Ej tillfredställande	7%	13%	4%	9%	5%	1%
Data saknas	<1%	1%	3%	8%	7%	6%
Säkerhet						
Tillfredställande	92%	91%	91%	92%	92%	92%
Tillfredställande med brister	5%	6%	6%	8%	8%	8%
Ej tillfredställande	3%	3%	3%	0%	0%	0%

3.2. Analys och bedömning

SHM har en av landets mest omfattande samlingar, totalt cirka elva miljoner föremål av olika kategorier och 111 ton osteologiskt material. Utöver omfattningen skiljer den sig från andra museisamlingar genom storleken av tillväxten. Genom myndighetens skyldighet att ta emot allt material från arkeologiska undersökningar som ingen annan institution vill ta emot, är det årliga inflödet mycket stort. Även om antal förvärv av inköp och gåvor också ökar årligen utgör denna del endast en mindre andel av det totala inflödet av nytt material till samlingarna.

Att accedera föremålen i den takt som ärendena från arkeologiska undersökningar inkommer har inte varit möjligt, varför en eftersläpning byggts upp under många år. Under de senaste åren har en genomlysning gjorts av ärendena för att skapa en bättre bild av omfattningen. Bedömningen är att för de ärenden där antal föremålsposter anges (cirka 83 procent av ärendena) uppgår omfattningen till närmare 600 000 poster. Trots ett intensivt arbete under de senaste åren kvarstår decennier innan eftersläpningen har arbetats bort. Till detta ska räknas det kommande inflödet, på upp emot en miljon poster, som enbart järnvägsprojektet Ostlänken beräknas medföra.

Närmare 33 000 poster har accederats under 2025, vilket är fler poster än tidigare år. Trots detta mycket framgångsrika resultat har bara hälften så många KML-ärenden avslutats mot vad myndigheten har satt som kvalitetsindikator³. Differensen mellan avslutade ärenden och accederade poster beror på att myndigheten arbetar med ärenden med omfångsrika material, vilka kan ta flera år att slutföra. Trots att arbetet har prioriterats de senaste åren och goda resultat har uppnåtts, innebär eftersläpningen att myndigheten inte uppfyller sitt uppdrag. SHM klarar inte fullt ut att förvalta och vårda de fornfynd Riksantikvarieämbetet tillför myndigheten, samt att skapa förutsättningar att förteckna och vetenskapligt bearbeta samlingarna.

Ur ett säkerhets- och beredskapsperspektiv är digitisering och digitalisering av samlingarna avgörande. Innan föremål och andra objekt är digitalt registrerade är materialet inte spårbart. Den enskilt viktigaste insatsen är därmed att digitisera samtliga föremål som endast är analogt förtecknade, för att säkra dokumentationen om ett föremål skulle försvinna eller förstöras. Med hjälp av regeringens satsning har arbetet kunnat intensifieras de senaste åren. Bara under 2025 ökade andelen digitiserade poster med tre procentenheter och uppgick vid årets slut till totalt 36 procent av antalet möjliga poster. Av dessa hade 69 procent uppgift om placering och 32 procent någon form av bild kopplad till posten. Sett till andelen kan omfattningen möjligen uppfattas som liten men tillväxten under året omfattar 112 500 nya poster och där drygt 98 000 poster kompletterats med placeringsinformation och 67 000 poster med bild. För att ge ett sammanhang är de 112 500 nya posterna ungefär lika många som befintliga poster för alla myndighetens samlingar, undantaget Historiska museets och Kungliga myntkabinettets samlingar inklusive Tumba bruksmuseums. Det ger en indikation av omfattningen och utmaningen med digitiseringen av SHM:s samlingar.

För att säkerställa förvaltningen av samlingarna och en god intern kontroll genomförs både inventeringar och särskilda stickprov. Resultatet från den årliga stickprovskontrollen visade att 98 procent av 350 slumpvis utvalda föremålsposter återfanns, vilket är ett mycket bra resultat enligt myndighetens kriterier. En av de saknade posterna ur Kungliga myntkabinettets samling ledde till polisanmälan då de saknade föremålen bedömdes ha höga ekonomiska och kulturhistoriska värden. Samlingen är prioriterad i arbetet med digitiseringen, särskilt av de delar som idag endast är analogt förtecknade.

³ För att ta del av kvalitetsindikatorerna, se rubrik 9.6 Tilläggsupplysningar och noter.

För att möjliggöra en god förvaltning av samlingarna krävs ett fortlöpande arbete med att se över förvaringslösningar och klimat men också säkerheten i magasinen. Under 2025 har myndigheten fortsatt detta arbete och resultatet av den årliga uppföljningen av såväl säkerhet som klimat uppfyller SHM:s bedömning av god kvalitet⁴. Endast tre procent av magasinen uppnådde inte en tillfredställande säkerhetsnivå och sju procent av magasinens klimat ansågs ej som tillfredställande.

För att skapa förutsättningar för ett långsiktigt bevarande av samlingarna arbetar myndigheten med både förebyggande och olika aktiva vårdåtgärder. För att tidigt fånga behov av åtgärder är till exempel tillståndskontroller ett viktigt redskap. Dessa genomförs som del av olika arbetsprocesser, som vid accession, utlån och utställningsproduktion. Omfattningen under olika år styrs till stor del av vad som är aktuellt i dessa processer men också av vad SHM har kunnat erhålla externa medel för att genomföra. Även om ett stort antal föremål årligen genomgår aktiva vårdinsatser är behoven större än vad som kan omhändertas, särskilt för målerisamlingen på Skoklosters slott och metallföremål i den arkeologiska samlingen. En dialog om ett intensifierat samarbete med Stiftelsen Föremålsvård i Kiruna har inletts under året, med ambitionen att fler föremål från den arkeologiska samlingen ska kunna konserveras av stiftelsen framöver.

Sammanfattningsvis bedömer SHM att myndigheten inte har kunnat uppfylla hela uppdraget på ett tillfredställande sätt. Trots ett fortlöpande utvecklingsarbete och regeringens tillskott av extra medel som gett ett framgångsrikt resultat kvarstår stora utmaningar. Det handlar om möjligheten att långsiktigt komma till rätta med accessionen av befintliga KML-ärenden så att materialet blir både tillgängligt och spårbart, samtidigt som förberedelser måste ske inför det kända massiva inflödet av arkeologiskt material som pågående och planerade infrastruktursatser innebär. Utöver det ska digitiseringen och digitaliseringen av samlingarna fortgå, samlingarna till Sveriges museum om Förintelsen byggas upp, samtidigt som det långsiktiga bevarandet av samlingarna ska säkerställas. Uppdraget överstiger vida SHM:s nuvarande resurser, trots att arbetet prioriteras.

Tabell 12. Fördelning mellan intäkter och kostnader (tkr)

För kommentar kring utfallet se rubrik *1.1 Resultatredovisningens indelning och upplägg* samt tabell 1.

	2025	2024	2023	2022	2021	2020
Intäkter av anslag	51 695	48 267	45 812	39 169	37 919	38 721
Övriga intäkter	2 997	527	660	553	368	1 537
Kostnader	-54 692	-48 793	-46 472	-39 723	-38 287	-39 858

⁴ För att ta del av kvalitetsindikatorerna, se rubrik *9.6 Tilläggsupplysningar och noter*.

4. KUNSKAPSUPPBYGGNAD

Statens historiska museer ska verka för ökad kunskap grundad på forskning och samverkan med andra, exempelvis universitet och högskolor, och förmedla kunskap inom sitt verksamhetsområde. (SFS 2014:1079)

SHM:s verksamhet och kunskapsproduktion ska vila på vetenskaplig grund. Genom ett kontinuerligt arbete med samlingarna och FoU-projekt verkar myndigheten för ökad kunskap inom olika fält. Samarbeten med externa experter inom olika sakområden möjliggör att ytterligare perspektiv kan tillföras och att resultaten kan förmedlas i fler former och nå fler användare.

4.1. Resultat

4.1.1. Ökad kunskap om samlingarna

Ny kunskap tillförs kontinuerligt inom den löpande verksamheten men även i form av särskilda kunskapsuppbyggande projekt, som ofta bedrivs i samarbete med externa parter.

Under 2025 har projektet *Talande böcker – Skoklosters slotts boksamling i kommunikativt bruk 1500–1800* fortgått. Arbetet, som genomförs av en extern forskare, analyserar hur urvalet av böcker i Skoklosters slotts samlingar har använts av både läsare och ägare över tid. SHM deltar även i projektet *Kartläggning: Medeltida måleri på arkitekturbundet trä under perioden 1100–1350*, som drivs av Göteborgs universitet och finansieras av Svenska kyrkan. Projektet identifierar och kartlägger medeltida arkitekturbundet måleri på trä i svenska kyrkor och genomförs med syfte att minimera eventuella konserveringsinsatser och att dessa ska föregås av analyser. Målet är att resultatet även ska användas för att utforma nya tvärvetenskapliga forskningsansökningar om medeltida måleri på trä och hur måleriet och hantverkarskunskapen bättre kan bevaras, konserveras och rekonstrueras. Som del av projektets arbete stod SHM värd för ett seminarium med flera inbjudna talare och experter.

Inom ramen för insamlingsarbetet till Sveriges museum om Förintelsens samlingar och i produktionen av utställningen *Svart på vitt* identifierades flera tidigare okända personer på fotografier och i filmer. På så sätt har ny kunskap tillkommit om familjerelationer och bakgrundshistorier kring Förintelsens offer och överlevande. Denna kunskap var, förutom att fördjupa dokumentationen om det insamlade materialet, även värdefull i webbproduktionen om de Vita bussarna som myndigheten genomförde i samarbete med Röda Korset.

Under året utkom även en publikation inom ramen för kunskapsprojektet *Teaterkungens kostymer* som genomförts med Kungliga Operan. Projektet har tidigare resulterat i en konferens om historiska teaterdräkter och utställningen *Teaterkungen – prakten, makten och teaterkostymerna på Gustav III:s tid* som visats på Livrustkammaren under året.

4.1.2. Samverkan med universitet och högskolor

Samverkan mellan SHM och universitet och högskolor är mångfacetterad. Till exempel deltar myndigheten i forskningsprogrammet *Mistra Environmental Communication* vid Sveriges Lantbruksuniversitet och Uppsala universitet. Där undersöks hur kommunikation påverkar arbetet med hållbar samhällsutveckling. Vidare fortgår SHM:s samarbete om samfinansiering av en doktorand med Historiska institutionen och Uppsala centrum för Förintelse- och folkmordsstudier vid Uppsala universitet. Doktoranden är anställd vid universitetet men vistas delvis på SHM och bidrar på så vis till myndighetens forskningsmiljö.

I samverkan med forskningscentret NORAH (North European Center for Research on Antisemitism and the Holocaust) vid Lunds universitet, har två seminarier med externa forskare från USA respektive Polen arrangerats på Sveriges Museum om Förintelsen. SHM har också stått som värd för och bidragit med innehåll till en internationell forskningsworkshop om överlevande från Förintelsen, *Holocaust Survivors as Postwar Patients in Europe and Beyond*, arrangerad av Lunds universitet, UiT Norges arktiska universitet samt Hannah Arendt Institute for Totalitarianism Studies i Dresden.

Myndighetens medarbetare deltar regelbundet i undervisning och handledning, samt tar emot studiebesök och praktikanter från olika utbildningar. Bland annat tog SHM under hösten emot sex praktikanter från osteologiutbildningen vid Stockholms universitet, där praktiken genomfördes i samarbete med Osteologiska forskningslaboratoriet. Praktikanterna genomförde osteologiska analyser av material i SHM:s samlingar, bland annat inom prioriterade verksamhetsområden som återlämnande av samiskt kulturarv, FoU-projekt och KML-accession. Ett annat exempel är en praktikplats på SHM under fyra månader för en konservatorsstudent inom ramen för det samverkansavtal myndigheten tecknade 2024 med Institutionen för kulturvård vid Göteborgs universitet. Inom samarbetet har även en workshop genomförts för att identifiera relevanta områden som kan ligga till grund för gemensamma projekt med inriktning på metodutveckling, forskning och infrastruktur inom konserveringsområdet. Samarbetet utgör en viktig plattform för kunskapsutbyte samt långsiktig utveckling inom fältet.

Många forskare och studenter besöker myndighetens samlingar. Under året genomfördes drygt 200 besök med 445 forskare eller studenter. 80 procent gjordes med syftet att skriva en avhandling, uppsats, forskningsansökan eller en vetenskaplig artikel. Av besöken var 57 internationella och utgjordes av studenter, doktorander och forskare från Europa, USA, Kanada, Australien, Japan och Indien. Jämfört med föregående år ökade antalet deltagare med tre procent medan antalet besök minskade med 16 procent. Att beakta vid en jämförelse mellan olika år är att såväl antal besök som antal deltagare huvudsakligen beror på typ av besök under ett år, om till exempel fler enskilda forskarbesök eller studentgrupper väljer att besöka samlingarna.

Tabell 13. Antal besök av forskare och studenter i samlingarna

	2025	2024	2023	2022	2021	2020
Besök av forskare och studenter	212	253	249	147	101	78
Antal deltagare	445	432	566	388	281	136

Under de senaste åren har det osteologiska materialet i myndighetens samlingar fått ökad betydelse och använts i allt större projekt. Med hjälp av utvecklad teknik kan analyser av bland annat forntida DNA och isotoper användas som ett verktyg att förstå exempelvis migrationer och kontakt mellan olika grupper. Stockholms universitet har under året finansierat en halvtidstjänst vid SHM för att säkra möjligheten att undersöka det omfattande material som ett av deras projekt önskar studera. Drygt en fjärdedel av samtliga besök var till den osteologiska samlingen.

4.1.3. Forsknings- och utvecklingsprojekt

Myndighetens FoU-verksamhet bedrivs med hjälp av externa medel och inom ramen för förvaltningsanslaget. Under 2025 har ett nytt FoU-program beslutats med inriktning att projekten ska bidra till en demokratisk samhällsutveckling med ambition om satsningar kopplade till hållbarhet, beredskap och den digitala utvecklingen.

Fyra projekt har startat under året, varav två är kopplade till arbetet med att bygga upp kunskap relaterad till Förintelsen. Projektet *Hågkomstens landskap, mottagandet av befriade koncentrationslägerfångar i Sverige 1945–1947* finansieras med medel från Riksbankens Jubileumsfond och bedrivs i samarbete med Örebro universitet under tre år. Avsikten är att undersöka de svenska mottagningslägren för överlevande från nazistiska koncentrationsläger och kartlägga lägrens historia. Vidare finansierar SHM, tillsammans med den ideella organisationen Claims Conference (The Conference on Jewish Material Claims Against Germany), det tvååriga projektet *Interconnected Collections – Situating Swedish Holocaust materials in an international context through standardised vocabularies*. Projektet syftar till att underlätta för svenska museer att digitalt dokumentera sina Förintelserelaterade samlingar på ett sätt som kopplar dem till internationella samlingar och göra dem mer enhetliga, tillgängliga och sökbara, genom att utveckla standardiserade och definierade vokabulärer.

Utöver dessa har projektet *Skärvor och kärl med sammanhang – vokabulär för keramik från äldre järnålder* både startat och avslutats under året. Detta tvärvetenskapliga projekt, som finansierades av Riksantikvarieämbetet, kombinerade kulturhistorisk forskning med naturvetenskap och digital humaniora, för att utveckla en strukturerad vokabulär som kan användas av museer vid framtida digitaliseringsinsatser där keramikens potential som kunskapskälla kan tas tillvara. SHM har även inlett ett samarbete som medverkande i det av Riksbankens Jubileumsfond finansierade forskningsprogrammet *Kris, konflikt och klimat – samhällsförändring i Skandinavien år 300–700* (Stockholms universitet, 2023–2029), där en av programmets forskare idag är verksam vid SHM. Syftet med programmet är att med utgångspunkt i Ölands ringborgar rekonstruera hur samhällen, i en tid av klimatförändringar och pandemier har hanterat konflikter och kriser, samt hur detta har förändrat samhällenas ekonomi, materiella kultur och religion.

Utöver dessa fyra projekt har sju fortgått; *Vikingafenomenet, Humus economicus, Sverige och Ukraina i museal samlingshistoria och utställningsnarrativ, Swedish National Infrastructure for Digital Archaeology – Swedigarch, Evidens, källkritik och trovärdighet i museernas digitala omställning, Att samla Förintelsens minnen i Sverige* och *Från boksåpet till skärmen*. Av dessa projekt har de tre förstnämnda avslutats under 2025 samt det ettåriga projektet *Skärvor och kärl med sammanhang – vokabulär för keramik från äldre järnålder*.

Fyra projekt har erhållit finansiering under året; *Interconnected Collections, Skärvor och kärl med sammanhang* samt *Evidens, källkritik och trovärdighet i museernas digitala omställning*, som tilldelades medel i samband med årligen förnyad ansökan. Det fjärde projektet som tilldelats

medel är *När föremål förvandlas i betraktarens öga*. Det är ett tvåårigt projekt där SHM och Eskilstuna pastorat med start 2026 ska samarbeta för att stärka tillgänglighörandet av kyrkligt kulturarv.

Tabell 14. FoU-projekt inom den anslagsfinansierade verksamheten

Redovisningen utvecklades 2022 varför utfall dessförinnan saknas för ett flertal av uppgifterna.

Inom parentes () anges antal fleråriga projekt av totalen som årligen måste förnya sina ansökningar. Dessa registreras under kategorierna *Pågående projekt* respektive *Avslutade projekt*, och om ytterligare medel tilldelats även under *Ansökningar som tilldelats medel*.

	2025	2024	2023	2022	2021	2020
Totalt antal projekt	11	8	13	11	9	8
SHM huvudman	6	5	7	4	4	5
SHM deltagare	5	3	6	7	5	3
Projektens finansiering						
Finansieras av SHM*	0	0	0	0	-	-
Delfinansieras av SHM*	3	1	3	3	-	-
Helt externfinansierade	8	7	10	8	-	-
Projektens status						
Pågående	7 (1)	8 (1)	8 (1)	6 (2)	-	-
Avslutade**	4	2 (1)	5 (2)	3 (2)	-	-
Slutredovisade***	0	1	2	0	-	-
Startade	4	0	5	5	-	-
Ansökningar som tilldelats medel	4 (1)	2 (1)	0	7 (2)	-	-

*Utöver OH-kostnader.

**Projektiden är avslutad men slutrapportering och slutredovisning kan kvarstå.

***Slutrapporterats till finansören.

4.1.4. Kunskapsförmedling inom FoU

Under året har deltagarna i FoU-projekten inom myndighetens anslagsfinansierade verksamhet hållit föredrag på 13 internationella och nationella konferenser samt vid sju andra sammankomster, deltagit i och lett fyra workshops och seminarier samt ingått i 15 nätverk och referensgrupper, varav åtta är internationella. Deltagarna har även medverkat i media, publicerat artiklar, deltagit i bloggar, forskarsamtal på universitet med mera.

Ett par konferenser har arrangerats inom ramen för olika FoU-projekt. Dels den internationella konferensen *Collecting the Holocaust: Ethics, Memory, and Materiality* där museianställda, forskare och andra experter samlades kring frågor om hur vi samlar in, bevarar, tolkar och förmedlar de materiella och muntliga spåren av Förintelsen. Konferensen anordnades inom ramen för nätverksprojektet *Att samla Förintelsens minnen i Sverige*. Även projektet *Swedigarch* arrangerade i samarbete med Riksantikvarieämbetet och SHM en nationell konferens på Historiska museet om öppen arkeologi, om hur kulturmiljösektorn kan tillgodose forskningens och det övriga samhällets behov av arkeologiska data.

FoU-verksamheten har även representerats i tre programpunkter på Sveriges museers Vårmöte; i panelsamtal om öppen vetenskap, om forskning vid museer, och i ett föredrag om projektet *Evidens, källkritik och trovärdighet i museernas digitala omställning*, som även presenterades vid konferensen *Digital Humanities in the Nordic and Baltic Countries* i Estland. Projektet bidrog även på utbildningsdagen för centralmuseerna och Riksantikvarieämbetets utbildningssatsning *Digitala museilyftet* tillsammans med infrastrukturprojektet *Från bokskåpet till skärmen*.

Tabell 15. Förmedlingsinsatser av medarbetare inom FoU-verksamheten

Utfallet sedan 2024 avseende Vetenskapliga publiceringar är inte helt jämförbart med åren innan. Rubriken har ändrats och innehållet vidgats från att endast ha omfattat tryckta publikationer till att även omfatta andra former av publiceringar. Detta då flera utgivare idag endast publicerar digitalt samt att andra vetenskapliga publiceringsformer, såsom verk kopplade till konstnärlig forskning, tillkommit.

	2025	2024	2023	2022	2021	2020
Vetenskapliga publiceringar	8	12	5	11	6	17
Deltagande i konferenser	20	17	12	12	5	8
Deltagande i workshops/seminarier	4	12	4	23	13	11

4.2. Analys och bedömning

Att vetenskapligt bygga ny eller fördjupad kunskap är en viktig del i myndighetens arbete. Detta genomförs på olika sätt i verksamheten, dels inom olika arbetsprocesser, dels som särskilda projekt. Mycket av arbetet genomförs i samverkan med externa parter, vilket lägger grund för ett konstruktivt kunskapsutbyte.

SHM utgör en nationellt och internationellt betydelsefull infrastruktur för utbildning och forskning i flera ämnen, såväl teoretiska som praktiska. Medarbetare föreläser på olika utbildningar samt tar emot studiebesök och praktikanter från olika institutioner. Myndigheten stödjer studenter som vill skriva uppsatser och tillgängliggör samlingarna för särskilda besök. Intresset för att besöka samlingarna är fortsatt stort, inte minst för att ta del av och analysera det omfattande osteologiska materialet i Historiska museets samlingar. SHM ser en ökande finansiering av forskning baserad på DNA- och isotopanalyser vid universiteten, vilket kommer innebära att handläggningen av dessa ärenden kommer kräva alltmer resurser för att svara mot forskningens efterfrågan på materialet.

Under året har insatser fortgått utifrån ambitionen att etablera SHM som en samlingspunkt och samverkanspart för forskning om frågor kopplade till Förintelsen. Utöver de olika FoU-projekt som genomförs inom temat har, i samverkan med bland annat Lunds universitet, två seminarier arrangerats med externa forskare på Sveriges Museum om Förintelsen. Myndigheten har även stått som värd för och bidragit med innehåll till en internationell forskningsworkshop om överlevande från Förintelsen som arrangerats av Lunds universitet, UiT Norges arktiska universitet samt Hannah Arendt Institute for Totalitarianism Studies i Dresden.

Myndigheten fortsätter att vara en attraktiv part i olika FoU-projekt. Av de elva projekt som pågick 2025, är åtta helt externfinansierade och tre delfinansierade av SHM. Projekten svarar väl mot myndighetens strategiska satsningar där vikten av verksamhetsnära forskning betonas. Flera av dem syftar till att ta fram metoder och strukturerade vokabulärer som kan underlätta för svenska museer vid digitaliseringsinsatser, så att samlingarna blir sökbara på ett enhetligt sätt både nationellt och internationellt.

Kunskapsförmedling är en viktig del i FoU-verksamheten och genomförs till exempel vid konferenser, workshops och seminarier men även genom publicering av artiklar och bloggar. Formerna avgörs bland annat av typ av projekt, verksamhetsområde och målgrupp.

Sammanfattningsvis bedömer SHM att myndigheten uppfyller sitt uppdrag mycket väl baserat på att projekt som myndigheten antingen är huvudman för eller är en del av har erhållit medel av olika forskningsfinansiärer och andra institutioner i konkurrens med andra.⁵ SHM bedriver en kontinuerlig kunskapsuppbyggnad inom olika områden, baserad på forskning och samverkan, och förmedlar kunskap på olika sätt för att nå relevanta målgrupper.

Tabell 16. Fördelning mellan intäkter och kostnader (tkr)

För kommentar kring utfallet se rubrik *1.1 Resultatredovisningens indelning och upplägg* samt tabell 1.

	2025	2024	2023	2022	2021	2020
Intäkter av anslag	6 667	4 966	4 624	4 526	1 615	1 010
Övriga intäkter	6 281	6 863	7 203	5 696	2 859	1 456
Kostnader	-12 947	-11 829	-11 827	-10 221	-4 473	-2 466

⁵ För att ta del av kvalitetsindikatorn, se rubrik *9.6 Tilläggsupplysningar och noter*.

5. PUBLIK VERKSAMHET

Statens historiska museer ska hålla ett urval av samlingarna tillgängligt för allmänheten samt bedriva utställningsverksamhet och annan pedagogisk verksamhet. (SFS 2014:1079)

Med hjälp av myndighetens omfattande samlingar kan museerna visa en mångfacetterad bild av Sveriges historia med möjlighet till upplevelser och lärande om olika tidsperioder och perspektiv. Även genom digitala erbjudanden, och en generös hållning till utlån av föremål ur myndighetens samlingar till regionala museer och andra institutioner, tillgängliggörs såväl den publika verksamheten som samlingarna i olika delar av landet och internationellt.

Inom den arkeologiska uppdragsverksamheten genomförs också ett stort antal publika aktiviteter kopplade till uppdragen. Dessa ingår inte i statistiken.

5.1. Resultat

5.1.1. Utställningar

I arbetet med att synliggöra samlingarna och bedriva utställningsverksamhet har SHM under året visat 50 utställningar uppdelat på 25 basutställningar, 19 tillfälliga utställningar och sex kortare gästspel i samarbeten med externa parter. Utöver dessa har museerna turnerat med en utställning till fyra orter samt överlämnat tre av myndighetens tidigare utställningar till andra parter som visats där under året. Pågående basutställningar beskrivs inte i texten utan endast utställningar av mer tillfällig karaktär.

Tabell 17. Antal utställningar

En översyn har gjorts av definitionen av de olika kategorierna i tabellen för att bättre spegla utbudet. Tidigare års utfall har reviderats i enlighet med den nya redovisningen.

En basutställning visas för publik under en längre period (>3 år). Hallwylska museet och Skoklosters slott ingår i den kategorin eftersom de kulturhistoriska miljöerna är utställningar i sig. Tillfälliga utställningar är utställningar som visas för publik under en kortare period (<3 år) och kortare gästspel upp till en månad. Vandringsutställning avser egenproducerade utställningar som efter nedtagning övertas eller visas på en annan institution i obearbetad eller omarbetad form.

	2025	2024	2023	2022	2021	2020
Totalt visade utställningar	50	50	47	39	35	28
Basutställningar	25	25	24	25	25	23
Tillfälliga utställningar	19	21	17	13	10	5
Kortare gästspel	6	4	6	1	0	0
Vandringsutställningar	4	3	3	3	1	1

På Historiska museet fortgick fram till försommaren *HÄXOR*, en utställning om häxprocesserna i Sverige åren 1668–1676. Det var en externproducerad utställning men omarbetad för museets lokaler och kompletterad med föremål ur myndighetens egna samlingar. Inför sommaren öppnade vandringsutställningen *Sapmi – Vår del av världen* med fördjupning i samisk kultur genom teman som samhälle, politik, vardagsliv, tradition och hantverk. Därefter tog skulptören Ida-Johanna Lundqvist vid med sitt konstverk *Aska, hud, trä*, som skapats efter att ha utforskat museets medeltida samling inom ramen för museets första konstnårsresidens. Vidare kompletterades under året den pågående utställningen *Medeltida mode – Medeltidsmuseet c/o Historiska* med ytterligare nysydda dräkter återskapade från 1100-tal till tidigt 1500-tal. Miniutställningen med *Historiska relationer mellan Sverige och Ukraina* fortgick och i montern med fynd från *Aktuell arkeologi* ersattes den unika silverskatten från Viggbyholm i Täby med fynd från utgrävningarna vid Gullbergs fäste i centrala Göteborg.

På Sveriges museum om Förintelsen fortsatte över årsskiftet utställningen *Oberättat – om folkmordet på sinti och romer under Förintelsen* och fram till våren fortgick även utställningarna *Sju liv* och *Raoul – en liten utställning om en stor gärning*. Därefter öppnade *Svart på vitt*, som behandlar svensk media och Förintelsen under andra världskriget – vad som skrevs och sändes men också vad som av olika anledningar inte rapporterades.

På Livrustkammaren fortsatte *Teaterkungen – prakten, makten och teaterkostymerna på Gustav III:s tid* under hela året medan utställningen *Slaget om Europa*, om kriget och konsten under trettioåriga kriget, ersattes av *Hatt Couture – kungligt hattmode*. I den visas hattar ur museets samlingar och hattar som ägs av Prinsessan Christina och Prinsessan Sofia. Utställningen presenterar även några av modisterna – konstnärerna bakom hattarna.

Konstutställningen *Lim-Johan och den utomordentliga ärligheten* på Hallwylska museet ersattes med *Den lilla vida världen – Miniaturer, modeller och dockskåp*, en fantasifull utställning med antika och nybyggda dockskåp men även modelljärnväg, flaskskepp, modellflygplan, tittskåp och annat miniatyrhantverk. Utställningen har möjliggjorts med lån från ett 40-tal nutida miniatyrhantverkare och flera samlare av dockskåp, samt föremål ur de egna samlingarna.

Skoklosters slotts utställning, *Queen Charlotte – en Bridgertonsaga*, möjliggjordes av en mer ovanlig samarbetspart. Utställningen var ett samarbete med Netflix och produktionsbolaget Shondaland, som lånade ut spektakulära dräkter, tiaror och peruker från familjen Bridgertons romantiska värld i tv-serien.

På Tumba bruksmuseum fortgick fram till sommaren *Flores pretiosi – blommor av värde*, med skulpturer av handgjort papper av papperskonstnären Cecilia Levy, och lagom till höstlovet öppnade på Ekonomiska museet barnutställningen *LasseMaja – Cirkusmysteriet*, som producerats av Barnutställningar i samarbete med Bonnier Carlsen, Martin Widmark och Helena Willis.

Utöver de tillfälliga utställningarna har museerna även varit värdar för olika kortare gästspel. Under påsken på Skoklosters slott visade *Löthnergården Inredning & Blomster AB* fyra blomsterklänningar på temat de fyra årstiderna med inspiration från målningen *Vertumnus* av Giuseppe Arcimboldo. På Historiska museet ställdes *Hantverksakademins* examensutställning ut och på Livrustkammaren visades *History is a playground*, Vilhelm Funkes examensutställning från konstsolan Linnéa. Konstutställningen *Garden of Loss – evighetsblommor i förlustens landskap* av konstnären Georg Ragnar Levi visades på Ekonomiska museet och på Hallwylska museet kunde besökarna ta del av *I utsökt sällskap*, med 15 porträtt av konstnären Niklas Blomkvist, som skildrade Wilhelmina von Hallwyls barnbarn Rolf de Maré (1888–1964) med kärlekar, vapendragare och vänner. I samband med Stockholm Craft Week öppnade museet i samverkan med Nutida Svenskt Silver utställningen *Mellan tuggorna*, med ett sjuttioal konstverk

av tjugonio silversmeder som med sina verk berättade om det sociala spelet kring måltiden; om funktion, hantverk och gemenskap.

Under året har myndighetens utställningar även visats på andra orter. Sveriges museum om Förintelsens utställning *Dimensions in Testimony* fortsatte sin turné till fem olika platser i Sverige. På Salsta slott visades Skoklosters slotts tidigare utställning *Slottsfruar och klostersistrar* och Hallwylska museets utställning *Lim-Johan och den utomordentliga ärligheten* fick en ny publik på Hälsinglands museum. Fram till våren visades också *Unicorns in the Magical Forest* på Niguliste konstmuseum i Estland, ett samarbete där Livrustkammarens utställning om enhörningar togs över i ny kurerad form 2024.

5.1.2. Digital tillgång till samlingarna

Digital tillgänglighet och sökbarhet är en viktig del i SHM:s arbete med att skapa tillgång till samlingarna. När föremål registreras i samlingsförvaltningssystemet blir posterna direkt tillgängliga⁶ via det publika gränssnittet *Sök i samlingarna* som användaren når via myndighetens webbplatser. Där finns även fördjupningar om föremål och miljöer på de digitala forskningsplattformarna *Birkaportalen* och *Alvastra påbyggnad*.

Under 2025 har *Sök i samlingarna* vidareutvecklats och digitaliseringen av samlingarna fortsatt. Totalt har närmare 243 000 poster tillkommit, en ökning med nio procent sedan föregående år. Totalt finns drygt 2,8 miljoner sökbara poster, varav föremålsposterna utgör 54 procent, mediaposterna 33 procent och övriga sökbara poster 13 procent. Under året har bland annat det fleråriga arbetet med digitiseringen av det privata arkivet inom det Hallwylska arkivet slutförts.

SHM delar även information om föremål- och mediaposter via andra plattformar. Information, bilder och fördjupningar av föremål eller föremålsgrupper finns publicerade på bland annat *Google Arts & Culture*, *Sketchfab*, *Internet Archive* och *Wikimedia Commons*. Via *K-samsök* kan användare ta del av information ur SHM:s samlingar, tillsammans med kulturarvsdata från andra institutioner i Sverige, bland annat via söktjänsten *Kringla.nu*.

Som ett led i att öka den semantiska interoperabiliteten mellan olika institutioner har arbetet fortgått med att sammanlänka geografiska platser, historiska händelser, personer och institutioner med SHM:s poster och externa data via Wikidata. 2025 var närmare 35 400 auktoritetsposter länkade till Wikidata, att jämföra med 34 000 poster föregående år, en ökning med fyra procent.

⁶ Poster med information som kan innehålla känsliga personuppgifter eller med begränsad upphovsrätt publiceras inte.

Tabell 18. Digital tillgång till SHM:s samlingar

Sökbara poster i Sök i samlingarna utgörs av mer än föremålsposter. Antalet föremålsposter 2025 är drygt 1,5 miljoner, vilket är högre än antalet digitaliserade föremålsposter, se tabell 7. Det beror på att i Sök i samlingarna finns även poster som har registrerats i fält men gallrats och aldrig införlivats i SHM:s samlingar.

	2025	2024	2023	2022	2021	2020
Sök i samlingarna*						
Totalt sökbara poster	2 855 988	2 613 167	2 359 976	2 006 017	1 846 112	-
Sidvisningar totalt/år	994 649	677 528	-	-	-	-
Google Arts & Culture						
Publicerade bilder	1053	1 053	1 053	1 053	1 053	901
Publicerade digitala produktioner	27	27	27	27	27	23
Sketchfab						
Publicerade 3D-modeller	177	177	177	177	172	166
Visningar totalt/publicering	1 431 800	1 218 000	1 010 600	819 000	620 058	455 945
Internet Archive						
Publicerade handlingar**	144	144	127	115	102	52
Visningar totalt/publicering***	59 142	42 919	36 289	-	-	-
Wikimedia Commons						
Publicerade bildposter	50 869	50 835	48 874	47 525	47 525	47 525
Visningar totalt/år	59 691 370	58 925 419	63 909 543	63 072 174	70 301 691	78 415 734

*Sök i samlingarna lanserades 2021, varför tidigare uppgifter saknas. Uppgifter om antal sidvisningar för 2021–2023 saknas då SHM 2024 bytte analysverktyg för insamlingen.

** En handling kan bestå av en eller flera hundra sidor.

***Internet Archives tillkom i redovisningen 2023, uppgifter om sidvisningar kunde inte tas fram retroaktivt.

5.1.3. Besök i samlingarna

SHM erbjuder möjlighet att studera föremål i samlingarna vid särskilda besök. De flesta som besöker samlingarna är forskare eller studenter, men också antikvariskt verksamma, media och privatpersoner.

Totalt har något färre besök genomförts än under föregående år. Minskningen är inom kategorin internationella besök och antalet besök av forskare eller studenter. Besök av övriga typer av besökare har däremot ökat tillsammans med det totala antalet deltagare. Detta bör sättas i relation till vilken typ av besök som skett under ett år, om det är många enskilda forskarbesök eller grupper som besöker samlingarna, se vidare under rubriken *4.1.2 Samverkan med universitet och högskolor*.

Tabell 19. Antal besök i samlingarna

Ett besök kan bestå av en eller flera personer, samt av både nationella och internationella besökare.

	2025	2024	2023	2022	2021	2020
Samtliga besök	300	328	332	197	134	94
Nationella besök	238	227	279	149	125	86
Internationella besök	57	101	60	48	9	8
Antal deltagare	950	888	2 014	538	355	163
Kategori av besök						
Besök av studenter och forskare	212	253	249	147	101	78
Besök av övriga	88	75	83	50	32	16

5.1.4. Utlån

Myndighetens samlingar var 2025 representerade på 100 institutioner i 20 av Sveriges län – på regionala museer, i kommuner, församlingar och myndigheter samt på universitet och högskolor. Förutom dessa pågick utlån till 26 internationella institutioner i 12 olika länder.

Under året har till exempel mynt och föremål lånats ut till Roslagsmuseet för utställningen *Vattenvägar. Forntida transportleder och handelskontakter*, samt till Vallentuna kommun för utställningen *En tidsresa i Molnby*.

Bland de nya internationella utlånen kan nämnas ett bödelssvärd till utställningen *STRAFFET* på Helsingør Bymuseum och ett större lån till utställningen *Twilight of the Vikings. Turning point in the North* på Museum für Archäologie Schloss-Gottorf i Schleswig. I det ingick bland annat Skogbonaden från 1200-talet, en av Sveriges äldsta textilier. Louvren i Paris lånade målningen *Vertumnus* av Guiseppe Arcimboldo till utställningen *L'expérience de la Nature. Les arts à Prague à la cour de Rodolphe II* och Victoria and Albert Museum i London lånade Hedvig Elisabet Charlottas bröllopsklänning till utställningen *Marie Antoinette Style*.

Antal låneärenden och lånande institutioner ligger på en relativt jämn nivå mellan åren. Däremot redovisas avsevärt färre antal utlånade föremål 2025 än tidigare år. Det beror på att SHM under året besiktigt ett äldre och mycket omfattande lån till Gotlands Museum. Det rör Spillingsskatten – världens största vikingatida silverskatt – där utlånet vid genomgången kunde konstateras omfatta cirka 11 700 färre mynt än vad som tidigare varit känt. Då avvikelsen mellan uppgifterna i de äldre lånehandlingarna och de faktiskt utlånade mynten var så stor genomförs ett särskilt inventerings- och digitaliseringsarbete. Arbetet hittills indikerar att antalet faktiskt utlånade mynt, tillsammans med det som har noterats i myndighetens magasin, överensstämmer med det ursprungligen antagna antalet mynt i skatten. Men då delar av materialet inte är konserverat och delar fortfarande förvaras i fyndpåsar kommer genomgången fortgå under 2026.

Tabell 20. Antal utlån från samlingarna till utställningar

Endast unika institutioner och utlån till utställningar ingår i tabellen. Med unika institutioner menas att även om institutionen har flera lån räknas den endast en gång.

	2025	2024	2023	2022	2021
Samtliga ärenden	191	188	198	189	209
Nationella ärenden	163	165	176	165	187
Internationella ärenden	28	23	22	24	22
Lånande institutioner	126	125	127	128	135
Nationella institutioner	100	103	106	106	115
Internationella institutioner	26	22	21	22	20
Utlånade föremål	22 271	33 789	38 914	45 072	33 731

5.1.5. Visningar och program för vuxna

Den pedagogiska verksamheten för vuxna utgörs av visningar och ett programutbud med mål att ge olika perspektiv på historien utifrån museernas särart och aktuella utställningar. Verksamheten bedrivs i museerna, på andra platser utanför museibygnaden och digitalt.

Majoriteten av aktiviteterna som erbjöds var visningar. Flertalet av dem genomfördes på Hallwylska museet och Skoklosters slott medan Historiska museet genomförde flest programaktiviteter av de sju museerna. Utöver erbjudandena på museerna har viss programverksamhet genomförts på andra platser. Det är primärt Sveriges museum om Förintelsen som har genomfört dessa aktiviteter, några i anslutning till turnén med *Dimensions in Testimony*.

Museerna har även tillhandahållit ett digitalt utbud. Dels förinspelade visningar som publiken kan välja när den vill ta del av, majoriteten från Hallwylska museet, dels digitala livevisningar och liveprogram samt hybridföreläsningar, med publik på plats fysiskt och digitalt samtidigt. Bland annat sände Skoklosters slott föredrag live på temat tjänstefolk och hantverkare samt på historisk dräkt kopplat till modern filmindustri, som en upptakt till utställningen Queen Charlotte.

Totalt har närmare 5 200 visningar och program riktade till en vuxen publik genomförts. Antalet aktiviteter är något fler på museerna än föregående år medan antalet deltagare har ökat med 14 procent. Andelen besökande vuxna som deltog i någon aktivitet på museerna ligger kvar på 25 procent, samma nivå som 2024.

Tabell 21. Totalt antal visningar och programaktiviteter för vuxna

Den första tabellen redovisar totalt utfall för SHM jämfört med tidigare år, den andra per museum 2025.

Aktiviteter som genomförts på annan plats särredovisas sedan 2024. Motsvarande utfall för tidigare år saknas.

SHM totalt	2025	2024	2023	2022	2021	2020
Aktiviteter totalt	5 166	5 109	4 851	4 222	3 467	2 563
Aktiviteter på museerna	5 070	5 014	4 795	4 134	3 276	2 563
Aktiviteter på annan plats	35	44	-	-	-	-
Digitala aktiviteter	61	51	56	88	191	-
Deltagare totalt	81 970	72 874	71 719	64 591	29 860	20 513
Deltagare på museerna	79 259	69 359	71 054	63 505	26 275	20 513
Deltagare på annan plats*	2 033	2 561	-	-	-	-
Digitala deltagare *	678	954	665	1 086	3 585	-

Per museum 2025**	EKM	HWY	HST	LRK	SKO	SMF	TBM
Aktiviteter totalt	54	1 678	641	512	1 632	408	241
Aktiviteter på museerna	46	1 646	634	511	1 624	369	240
Aktiviteter på annan plats	-	-	-	1	1	33	-
Digitala aktiviteter	8	32	7	-	7	6	1
Deltagare totalt	2 205	22 330	18 955	10 513	19 599	5 954	2 414
Deltagare på museerna	2 084	22 254	18 776	10 499	19 384	3 868	2 394
Deltagare på annan plats*	-	-	-	14	40	1 979	-
Digitala deltagare *	121	76	179	-	175	107	20

*Dessa deltagare ingår inte i antalet verksamhetsbesök, i enlighet med Myndigheten för kulturanalys definition.

** EKM – Ekonomiska museet, HWY – Hallwylska museet, HST – Historiska museet, LRK – Livrustkammaren, SKO – Skoklosters slott, SMF – Sveriges museum om Förintelsen, TBM – Tumba bruksmuseum.

5.1.6. Familjeverksamhet

Museernas familjeverksamhet är koncentrerad till helger och skollov och består av en stor mängd olika aktiviteter, både pedagogiska och sådant som kan genomföras på egen hand. Verksamheten bedrivs huvudsakligen i museerna men även på andra platser samt i enstaka fall digitalt.

Historiska museet, Livrustkammaren och Skoklosters slott är de museer som har genomfört flest aktiviteter för målgruppen samt lockat flest deltagare, se tabell 22. Utöver verksamhet på museerna har SHM även erbjudit aktiviteter för målgruppen på andra platser. Majoriteten av dessa aktiviteter har genomförts av Livrustkammarens Riddarklubb som vid ett flertal tillfällen har mött barn och unga utanför museets väggar. Skoklosters slotts parklek Paradiset räknas som ingående i museet även om det ligger i parken utanför. Se vidare under rubrik *8.1.1 Barn och unga*.

Av museernas närmare 1 200 visningar och program för målgruppen har majoriteten genomförts på museerna. Det totalt antalet aktiviteter har ökat med 21 procent och antalet deltagare med 62 procent jämfört med föregående år. Av andelen verksamhetsbesök har sju procent deltagit i en pedagogisk aktivitet för barn och unga på museerna, en ökning med två procentenheter jämfört med 2024.

Tabell 22. Totalt antal visningar och programaktiviteter för barn och unga

Den första tabellen redovisar totalt utfall för SHM jämfört med tidigare år, den andra per museum 2025. Aktiviteter som genomförts på annan plats särredovisas sedan 2024. Motsvarande utfall för tidigare år saknas. Redovisningen av aktiviteter som genomförs på museerna ändrades 2024 och omfattar sedan dess endast pedagogiska aktiviteter. Tidigare års utfall har inte kunnat revideras på motsvarande sätt, varför det redovisas inom parentes ().

SHM totalt	2025	2024	2023	2022	2021	2020
Aktiviteter totalt	1 198	**993	(1 761)	(1 575)	(798)	(1 010)
Aktiviteter på museerna	1 060	981	(1 757)	(1 564)	(779)	(1 010)
Aktiviteter på annan plats	35	8	-	-	-	-
Digitala aktiviteter	3	4	4	11	19	-
Deltagare totalt	39 923	24 607	(33 736)	(43 938)	(9 488)	(12 660)
Deltagare på museerna	32 246	22 127	31 913	42 979	7 550	12 660
Deltagare på annan plats*	7 398	1 326	-	-	-	-
Digitala deltagare *	279	1 154	1 823	959	1 938	-

Per museum 2025***	EKM	HWY	HST	LRK	SKO	SMF	TBM
Aktiviteter totalt	128	108	443	249	201	3	66
Aktiviteter på museerna	123	103	434	234	201	3	62
Aktiviteter på annan plats	5	5	6	15	-	-	4
Digitala aktiviteter	-	-	3	-	-	-	-
Deltagare totalt	3 342	2 757	13 859	8 812	8 946	25	2 182
Deltagare på museerna	2 082	1 497	12 212	6 562	8 946	25	922
Deltagare på annan plats*	1 260	1 260	1 368	2 250	-	-	1 260
Digitala deltagare *	-	-	279	-	-	-	-

*Dessa deltagare ingår inte i antalet verksamhetsbesök, i enlighet med Myndigheten för kulturanalys definition.

**Endast pedagogiska aktiviteter redovisas från och med 2024.

***EKM – Ekonomiska museet, HWY – Hallwylska museet, HST – Historiska museet, LRK – Livrustkammaren, SKO – Skoklosters slott, SMF – Sveriges museum om Förntelsen, TBM – Tumba bruksmuseum.

5.1.7. Skolverksamhet

I ambitionen att nå barn och unga oberoende av socioekonomisk bakgrund eller geografisk hemvist är skolverksamheten en viktig del. Myndighetens museer erbjuder visningar och program med olika ämnen och teman, anpassade efter årskursernas läroplaner och för att möta särskilda behov. Skolor kan ta del av verksamheten huvudsakligen på museerna eller digitalt. Sveriges museum om Förintelsen erbjöd även programverksamhet på andra platser, många av dem i samband med turnén av *Dimensions in Testimony*⁷.

Majoriteten av skolgrupperna har besökt Historiska museet och Livrustkammaren. Historiska museet tar emot flest bokade skolgrupper men även Hallwylska museet, Ekonomiska museet och Sveriges museum om Förintelsen har tagit emot ett betydande antal. Utöver dessa bokade besök valde 38 procent av de besökande skolgrupperna att på egen hand ta del av museernas utställningar. Av denna kategori är det Livrustkammaren följt av Historiska museet tillsammans med Ekonomiska museet som tar emot flest. Som stöd för dessa besök finns bland annat särskilda lärarhandledningar eller tipsrundor att ladda ner från webbplatsen.

Under året har cirka 2 500 skolgrupper med deltagare under 19 år tagit del av museernas totala utbud. I jämförelse med föregående år syns en mindre ökning för såväl det totala antalet skolgrupper som antalet deltagare. Av skolgrupperna är det bokade grupper med antal deltagare samt antal deltagare i programmen på annan plats som minskat, samtliga övriga har ökat jämfört med 2024. Av besökande under 19 år utgör antal elever 44 procent, att jämföra med 46 procent 2024.

Totalt deltog 113 grupper i digitala skolprogram, en ökning med 53 procent jämfört med föregående år. Sveriges museum om Förintelsen och Ekonomiska museet stod för majoriteten av grupperna. Båda museerna erbjuder dessa skolprogram avgiftsfritt. Ekonomiska museet med hjälp av samverkan med museets huvudsponsor Swedbank.

Utöver de digitala erbjudandena publicerar museerna även lektioner och lärarhandledningar på den digitala undervisningsresursen *sverigeshistoria.se*, ett samarbete mellan ett stort antal institutioner över hela landet som SHM driver och förvaltar. Plattformen möjliggör för elever att få tillgång till fördjupning i olika delar av historien och ger lärare inspiration till undervisningen. Två institutioner har tillkommit under året och därmed anslutit sig till de 47 tidigare som är aktiva medlemmar och som publicerat lektionsmaterial. Under 2025 hade plattformen drygt 240 000 visningar, varav cirka 122 000 var av de 115 lektioner som är publicerade. Av dessa har SHM producerat 48 av lektionerna med tillhörande lärarhandledningar. Plattformen lanserade under året en ny funktion för sök och filtrering av lektionsmaterial, samt en enkätfunktion för lärare att lämna synpunkter och förslag på önskad utveckling.

Se vidare under rubrik 8.1.1 Barn och unga och 8.1.2 Ökad tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning.

⁷ En digital installation framtagen i samarbete med USC Shoah Foundation vid University of Southern California, USA.

Tabell 23. Totalt antal skolgrupper

Den första tabellen redovisar totalt utfall för SHM jämfört med tidigare år, den andra per museum 2025.

Redovisningen av skolgrupper på museerna har ändrats 2025. Bokade och obokade grupper samredovisas som *Skolgrupper på museerna* för att överensstämja med redovisningen av övrig programverksamhet, se tabell 21–22. Före 2024 erbjöds inte skolprogram utanför museerna, varför utfall dessförinnan saknas.

Notera vid en jämförelse mellan olika år att före 2021 erbjöd inte Ekonomiska museet någon skolverksamhet på grund av flytt och att Sveriges museum om Förintelsen startade sin skolverksamhet i oktober 2023.

SHM totalt	2025	2024	2023	2022	2021	2020
Skolgrupper totalt	2 499	2 462	2 051	1 818	791	294
Skolgrupper på museerna	2 345	2 358	1 955	1 688	492	294
Skolgrupper på annan plats	41	30	-	-	-	-
Digitala skolgrupper	113	74	96	130	299	-
Deltagare totalt	60 998	58 549	49 564	43 280	17 142	5 868
Deltagare på museerna	57 744	55 892	47 038	40 121	10 259	5 868
Deltagare på annan plats*	670	740	-	-	-	-
Digitala deltagare*	2 584	1 917	2 526	3 159	6 883	-

Per museum 2025**	EKM	HWY	HST	LRK	SKO	SMF	TBM
Skolgrupper totalt	229	229	982	637	13	330	79
Skolgrupper på museerna	186	227	967	637	13	236	79
Skolgrupper på annan plats	-	-	-	-	-	41	-
Digitala skolgrupper	43	2	15	-	-	53	-
Deltagare totalt	5 801	5 371	24 359	16 082	269	7 544	1 572
Deltagare på museerna	4 898	5 334	23 972	16 082	269	5 617	1 572
Deltagare på annan plats*	-	-	-	-	-	670	-
Digitala deltagare*	903	37	387	-	-	1 257	-

*Dessa deltagare ingår inte i antalet verksamhetsbesök, i enlighet med Myndigheten för kulturanalys definition.

** EKM – Ekonomiska museet, HWY – Hallwylska museet, HST – Historiska museet, LRK – Livrustkammaren, SKO – Skoklosters slott, SMF – Sveriges museum om Förintelsen, TBM – Tumba bruksmuseum.

5.1.8. Annan kunskapsförmedling

SHM:s medarbetare är efterfrågade föreläsare i olika sammanhang, exempelvis har föredrag hållits på Länsmuseum Gävleborg, Uppsala Stadsbibliotek, Uppsala slottshistoriska, Senioruniversitet och Riksantikvarieämbetet men även inom Svenska kyrkan. Därutöver har medarbetare medverkat i olika tv- och radioprogram samt varit delaktiga i artiklar, publikationer, bloggar och poddar.

I den av SHM producerade *Hallwylska podden* har fem nya avsnitt publicerats med teman kopplade till sekelskiftet 1900; om den tidens förutsättningar att få mat på bordet, synen på kriminalitet och hur kriminalvården växte fram, vad sekelskiftesträdgårdar säger om sin tid, dockskåpens historia och om den vida användningen av arsenik, inte minst i färg men även i kläder och karameller.

Bloggen *Samlingarna vid SHM* har publicerat 35 nya inlägg om föremål eller utlån, hur föremål hanteras, konserveras eller ställs ut, samt hur man kan arbeta med digitala lösningar inom samlingsförvaltning. Ett nytt inlägg har också publicerats på bloggen *Digitala SHM*, som berättar om det utvecklingsarbete som sker på myndigheten, som digitala lösningar i utställningar och insatser för att utveckla funktionaliteten i myndighetens digitala förmedling av föremål i samlingarna.

På webben publiceras även kunskapssammanställningar som kan vara resultat av olika insatser inom verksamheten och som svar på många efterfrågningar. Till exempel har en webbsida med olika kunskapsingångar och skolmaterial publicerats om de Vita bussarna inom ett samarbete mellan Sveriges museum om Förintelsen och Röda Korset. På Livrustkammarens webbplats har en uppdaterad och mer fyllig regentlängd publicerats som ett sätt att nå fler med kunglig historia än de som kommer till museet, och på Skoklosters slotts webbplats har en ägarlängd med slottsherrar och -fruar tillkommit, som ytterligare ett resultat av det tidigare kunskaps- och utställningsprojektet *Slottsfruar och klostersystrar*. På Historiska museets nya webbplats har artiklarna i den så kallade kunskapsbanken omarbetats, kompletterats och även översatts till engelska, för att tillgängliggöra efterfrågat material baserat på webbsökningar.

5.2. Analys och bedömning

För SHM har 2025 varit ett intensivt publikt år med ett mångfacetterat utbud för olika målgrupper. Totalt har besökare kunnat ta del av 25 basutställningar och lika många tillfälliga produktioner. Av dessa var sex kortare gästspel som genomfördes i samarbete med externa parter, en medveten strategi för att locka nya besöksgrupper och skapa incitament att besöka museerna vid återkommande tillfällen. Flera av utställningarna var publikdragande och genererade dessutom goda verksamhetsintäkter. Året började med *HÅXOR* på Historiska museet, följt av Hallwylska museets utställning *Lilla vida världen*, Skoklosters slotts *Queen Charlotte – en Bridgertonsaga* och avslutades med öppnandet av *Hatt Couture – kungligt hattmode* på Livrustkammaren.

Inom den pedagogiska verksamheten har cirka 122 000 personer tagit del av närmare 6 400 visningar och program för såväl vuxna som familjer, och sammanlagt 2 500 skolgrupper med 61 000 lärare och elever har utforskat skolverksamheten under året – antingen på museerna, på annan plats eller digitalt. Antal visningar och program som vänder sig mot den vuxna publiken har ökat och är det högsta sedan myndigheten ombildades. Detsamma gäller antal skolgrupper med deltagare. Däremot ser utfallet för erbjudandet till barn och unga mindre positivt ut vid en första anblick. Fler aktiviteter genomfördes i jämförelse med 2024 men betydligt färre än åren dessförinnan. Det beror på att det innan dess även ingick aktiviteter som inte var pedagogledda i statistiken. Sett till antal deltagare är dock resultatet högt, även sett till den förändrade redovisningen.

Myndighetens medarbetare delar även sin kunskap i andra publika sammanhang. Många är flitiga föreläsare och anlitas för föredrag på bland annat andra myndigheter, bibliotek och i församlingar.

Som andra sätt att ta del av samlingarna erbjuder SHM möjligheten att utforska föremål eller andra objekt vid särskilda besök, något som främst forskare och studenter nyttjar. Ytterligare sätt är via utlån av föremål till utställningar på andra institutioner. Genom myndighetens generösa hållning till utlån finns i regel samlingarna årligen representerade i samtliga län på cirka 100 olika institutioner. Även de internationella utlånen ligger relativt jämnt över tid där ett tjugotal museer årligen lånar föremål till olika tillfälliga utställningar runt om i världen.

Kunskap inom myndighetens ämnesfält och om samlingarna sprids även digitalt, på museernas webbplatser, i bloggar, på sociala medier och på Youtube. Via webbplatserna kan intresserade ta del av *Sök i samlingarna* där det vid årsskiftet fanns drygt 2,8 miljoner sökbara poster, varav drygt hälften är föremålsposter. Genom att ett intensivt digitaliseringsarbete pågår ökar antalet på plattformen kontinuerligt, under 2025 med nio procent eller cirka 243 000 poster. Att intresset är stort visar de närmare 995 000 sidvisningarna under året.

För att öka användbarheten av den digitala samlingsinformationen och möjliggöra nya tjänster, som sammankoppling till andra institutioners material och stora datadrivna analyser, pågår ett brett utvecklingsarbete finansierat av externa medel inom ramen för olika FoU-projekt. Utöver på myndighetens plattformar, finns samlingarna även publicerade och sökbara på ett flertal externa plattformar – både i obearbetad och kurerad form. Även här visar antal visningar per år att det finns ett starkt publikt intresse, både nationellt och internationellt. Enbart myndighetens närmare 51 000 bildposter på Wikimedia Commons uppvisar totalt 59,7 miljoner visningar under 2025.

Sammanfattningsvis bedömer SHM att myndigheten mycket väl har uppfyllt uppdraget med att tillgängliggöra samlingarna på olika sätt för att så många som möjligt ska kunna ta del av dem, samt erbjuda ett varierat publikt utbud. Verksamheten har bedrivits på museerna men även på andra platser och digitalt för att nå hela landet. Besöksundersökningarna visar att mellan 93–96 procent av publiken på museerna anger att de är nöjda eller mycket nöjda med sina besök.⁸ Detta indikerar fortsatt god kvalitet enligt av myndigheten uppställda kriterier. För beskrivning av utvecklingen av olika typer av besök, se vidare rubrik 8.1.3. *Besöksutveckling*.

Tabell 24. Fördelning mellan intäkter och kostnader (tkr)

För kommentar kring utfallet se rubrik 1.1 *Resultatredovisningens indelning och upplägg* samt tabell 1. Inom området ligger även resultatområdet *Försäljning av varor*.

	2025	2024	2023	2022	2021	2020
Intäkter av anslag	168 796	169 085	163 027	150 106	138 576	128 991
Övriga intäkter	69 045	53 412	50 281	25 714	20 461	17 854
Kostnader	-237 356	-222 423	-213 788	-174 223	-158 785	-147 456

⁸ För att ta del av kvalitetsindikatorn, se rubrik 9.6 *Tilläggsupplysningar och noter*.

6. ÖVRIGA INSTRUKTIONSENLIKA UPPDRAG

Statens historiska museer ska stödja regionala och lokala museer inom sitt verksamhetsområde, bedriva internationellt och interkulturellt utbyte och samarbete. Myndighetens samverkan med myndigheter och andra aktörer ska omfatta det civila samhällets organisationer. Vidare får myndigheten tillhandahålla varor samt åta sig att utföra undersökningar, utredningar och andra tjänster inom sitt verksamhetsområde.
(SFS 2014:1079)

SHM samverkar och samarbetar med en stor mängd externa aktörer. Det är viktigt för att genomföra uppdraget och utveckla verksamheten. Nya samarbetsparter och samarbetsformer förstärker myndighetens kapacitet och kunskaper, samt breddar erfarenheten och mångfalden.

Nedan beskrivs detta övergripande med ett antal exempel i rapporteringen av respektive uppdrag. En tydligare bild av variationen av olika samarbeten under ett år framgår av resultatredovisningen som helhet.

6.1. Resultat

6.1.1. Stöd till regionala och lokala museer

SHM har i uppdrag att vara ett stöd för regionala och lokala museer inom myndighetens verksamhetsområde. Viktiga forum för kunskapsutbyte och samarbete är olika nätverk och organisationer inom museiområdet. Till exempel ingår myndigheten i nätverken för Sveriges museer med medeltidsinriktning, för dokumentation av samtida Sverige (DOSS), för samlingschefer, Samlingarna i Centrum (SIC), museichefskollegiet för Stockholms museer och ett nätverk för centralmuseernas kommunikationschefer. Myndigheten har under året även initierat ett nytt nationellt nätverk, ett för museer med arkeologiska samlingar. Inom museinätverket SIMBA delade till exempel Ekonomiska museet med sig av sina erfarenheter om flytten från Slottsbacken till kvarteret Krubban, varumärkesarbetet som genomfördes parallellt och om uppstarten av en ny och delvis förändrad verksamhet. Stockholms museichefskollegium besökte Historiska museet för att ta del av utställningen HÅXOR och diskutera AI-användning i publika produktioner.

SHM:s medarbetare deltar också i olika workshops, seminarier och konferenser tillsammans med andra centralmuseer samt regionala och lokala museer. Vid *Medlemsdagen*, som 2025 arrangerades av Stockholms kvinnohistoriska på Vasamuseet, låg fokus på hur kultur och historia kan förmedlas till unga, med inspiration från såväl scenkonst som museipedagogik. Medarbetare från SHM deltog i programmet för att dela med sig av erfarenheter från både museipedagogik och utställningsverksamheten på myndigheten. Vid den nationella konferensen *Samlingsforum*, som årligen arrangeras av Riksantikvarieämbetet, diskuteras samlingsförvaltningsrelaterade frågor med deltagare från museer i hela Sverige. Temat 2025 var *Samlingsförvaltningens grunder* och där stod SHM för flera av programpunkterna, exempelvis presenterades myndighetens arbete med att digitisera de arkeologiska samlingarna, liksom arbetet med vårdplaner. För att skapa en plats att kontinuerligt lyfta och diskutera olika samlingsförvaltningsrelaterade frågor har SHM en samlingsblogg på myndighetens webbplats.

Med utgångspunkt i de behov som identifierades inom FoU-projektet *Förintelserelaterade material i museisamlingar* har en förstudie genomförts, med syfte att identifiera hur museisektorn kan stödjas i att förbättra tillgången till digital information om Förintelserelaterade samlingar samt säkerställa nödvändig kompetens i arbetet med dessa. Inom SHM:s FoU-projekt *Interconnected Collections – Situating Swedish Holocaust materials in an international context through standardised vocabularies*, avser projektet utveckla standardiserade och tydligt definierade vokabulärer för att underlätta för svenska museer att digitalt dokumentera sina Förintelserelaterade samlingar på ett sätt som kopplar dem till internationella samlingar. Även det tvärvetenskapliga projektet *Skärvor och kärl med sammanhang – vokabulär för keramik från äldre järnålder* har fokuserat på att utveckla en strukturerad vokabulär som kan användas av andra museer vid framtida digitaliseringsinsatser.

En annan form av samverkan är när tillfälliga utställningar går vidare till en regional part eller att SHM visar utställningar som producerats av annan part. Hallwylska museets utställning *Lim-Johan och den utomordentliga ärligheten* överfördes till Hälsinglands museum och Skoklosters slotts utställning *Slottsfruar och klostersystrar* visades under året på Salsta slott där de kompletterat med eget material. Samverkan mellan Medeltidsmuseet och Historiska museet har fortgått där den samproducerade utställningen *Medeltida mode Medeltidsmuseet c/o Historiska* kompletterats med ytterligare nyttillverkade historiska dräkter. På Historiska museet visades även Åjttes vandringsutställning *Sapmi – Vår del av världen*.

Myndighetens låneverksamhet är ytterligare en kontinuerlig samverkansform med andra museer. I SHM:s rutiner ingår att medarbetare följer med vid överlämningen och hämtningen av utlån, men även regelbundna besiktningar av föremålen vid längre utlån. Vid dessa möten sker ofta ett kunskaps- och erfarenhetsutbyte mellan institutionerna.

6.1.2. Internationellt och interkulturellt utbyte och samarbete

Samarbete med internationella parter är en betydelsefull del av SHM:s verksamhet och möjliggör både att nå fler och att få ett bredare kunskapsutbyte. Samverkan sker till exempel vid utlån av föremål och via deltagande i internationella projekt, styrelser, föreningar och organisationer.

Myndighetens medarbetare har olika förtroendeuppdrag, bland annat i The Association of Castles and Museums around the Baltic Sea och The International Holocaust Remembrance Alliance (IHRA) som Sveriges delegat i Museums and Memorials working group. Vidare deltar myndigheten i det nordiska museichefsnätverket för kulturhistoriska museer och i det nordiska nätverket för mänskliga kvarlevor i samlingar.

SHM har drivit och deltagit i flera internationella projekt under 2025. Inom projektet *Inclusive Remembrance – Holocaust Education and Minority Voices for Democratic Competencies* har myndighetens medarbetare bidragit till föreläsningar och kunskapsuppbyggnad för olika organisationer i Serbien. Projektet, som är ett samarbete med Terraforming i Serbien och Forum för levande historia, finansieras av Svenska institutet och syftar till att främja demokrati, kritiskt tänkande och motverka nationalism och anti-EU-propaganda. Inom ramen för det EU-finansierade Horizon Europe projektet *ANCHISE (Applying New solutions for Cultural Heritage protection by Innovative, Scientific, social and economic Engagement)* har medarbetare deltagit i en tvådagars workshop. Projektet syftar till att utveckla tekniska lösningar för att underlätta i arbetet med att förhindra plundring och illegal handel av kulturarv. Vidare har det fleråriga samarbetsprojektet *Bellum et Artes – om konsten och trettioåriga kriget* fortgått. Samarbetet har bland annat resulterat i utställningen *Slaget om Europa*, en utställning om kriget och konsten under trettioåriga kriget,

som visades på Livrustkammaren 2024–2025, samt i deltagande vid Tyresö slotts historiedag, arrangerad av Tyresö kommun, Södertörns högskola och Nordiska museet.

SHM har även tagit emot olika internationella besök, bland annat besökte *International Society of Organbuilders* (ISO) internationella kongress Historiska museet för att studera och lyssna på några av världens äldsta orglar som finns i samlingarna. *Nordisk Numismatiskt Unionsmöte*, arrangerades av Svenska numismatiska föreningen på och tillsammans med Ekonomiska museet. Vidare har myndigheten tagit emot studiebesök från bland annat Museum Östjylland i Danmark och East Bohemian Museum i Pardubice i Tjeckien.

6.1.3. Samverkan med myndigheter och det civila samhällets organisationer

Samarbete med såväl statliga som privata aktörer är en central del i verksamheten och betydelsefullt för förmedling av historia och våra samlingar. Samverkan ger även möjlighet till ett brett kunskapsutbyte mellan olika institutioner, inte minst med universitet och högskolor, andra museer och statliga myndigheter.

SHM har årligen ett omfattande samarbete med universitet och högskolor. Utöver deltagande i olika forsknings- och kunskapsuppbyggandeprojekt har medarbetare föreläst för studenter, deltagit i olika seminarier och tagit emot praktikanter från olika universitet och högskoleutbildningar. Studenter från konstnärliga utbildningar har getts möjlighet att studera myndighetens samlingar på plats men även att ställa ut sina examensarbeten i museernas lokaler.

SHM har tillsammans med sina samverkansparter i FoU-projekten *Evidens, källkritik och trovärdighet i museernas digitala omställning* och *Från bokskåpet till skärmen* samarbetat med Riksantikvarieämbetet för att ta fram material till kompetensutvecklingssatsningen *Digitala museilyftets* spetsutbildning. SHM har bidragit med två föreläsningar och en workshop med koppling till projekten, samt medverkat i filmat utbildningsmaterial om FAIR-principerna för ett digitaliserat kulturarv.

Myndigheten ingår i olika råd och nätverk, till exempel Statskontorets nätverk mot korruption, Statens fastighetsverks nätverk för historiska besöksmål, Nätverk om Förintelsen, Förintelsens offer och antisemitism, Heritage Science Sverige och Nationella nätverket för finansiell folkbildning. I rådet för skydd av kulturarv och dess beredningsgrupp sitter myndighetens överintendent respektive säkerhetschef, båda som representanter för centralmuseernas samarbetsråd (CMS). SHM ingår även i de båda nationella nätverken Brandskydd, restvärdesräddning och kulturarv samt Stölder och kulturarv, som Riksantikvarieämbetet driver, samt är samordnare i nätverket för kulturarvssäkerhet i Stockholm. Under året deltog SHM i ett seminarium på temat *Kulturarv i händelse av kris och krig*, som arrangerades av Riksantikvarieämbetet för H.M. Konungen och H.K.H Kronprinsessan. Seminariet avslutades med en rundvandring i SHM:s magasin och en förevisning av myndighetens arbete rörande beredskap och krishantering.

Under 2025 har ett samarbetsavtal ingåtts med Riksantikvarieämbetet, Västra Götalandsregionen och Länsmuseumens samarbetsråd om att gemensamt utveckla och testa metoder för statusbedömningar av föremålsmagasin med fokus på säkerhet och beredskap. Annan samverkan med Riksantikvarieämbetet är inom deras uppdrag om den långsiktiga samlingsförvaltningen och med yttranden i fyndfördelningsärenden samt under året med underlag till deras regeringsuppdrag om en gemensam digital resurs för skolan.

Även inom den publika verksamheten har ett omfattande och varierat samarbete genomförts med en rad aktörer, med myndigheter och föreningar, bibliotek, författare, teatersällskap och orkestrar samt olika näringsidkare och vänföreningar. Några exempel är Finansinspektionen, Drottningholms slottsteater, Svenskt Näringsliv, Swedbank, Föreningen Internationella Bekantskaper, den ideella föreningen Kompis Sverige, Stockholms Stadsmission och Berättarministeriet.

För att nå bredare och nya målgrupper har myndigheten samarbetat med olika institutioner. De som erhöll sitt svenska medborgarskap under året och som deltog vid ceremonin i Stadshuset och vid nationaldagsfirandet på Skoklosters slott, erhöll fribiljetter för två till myndighetens museer under ett år. Gratis inträde erbjöds även inom ett samarbete med Stockholms stadsbibliotek och Botkyrka kommuns bibliotek. Genom detta har på 16 olika bibliotek intresserade kunnat låna ett museikort som gav gratis inträde för två personer på alla museerna under en vecka. Hallwylska museet för diskussioner med Huddinge kommun om ett eventuellt samarbete i Flemingsberg för lokalisering av viss programverksamhet för att nå skolor och ensamstående i kommunen.

Ett annat samarbete har varit med PostNord, i samband med 2025 års Europafrimärke. Det resulterade i ett frimärke med motiv ur Historiska museets samlingar, som sedan blev Sveriges bidrag till PostEuropas tävling för årets EUROPA-frimärken.

Ett annat område där en bred samverkan är central är inom uppbyggnaden av Sveriges museum om Förintelsen. Där har museet under 2025 fortsatt att träffa och utveckla samverkan med bland annat judiska organisationer och Forum för levande historia. Museet har även en dialoggrupp med deltagare från romskt civilsamhälle. Arbetet med att ta fram en ny webbproduktion om Vita bussarna genomfördes i nära samarbete med Röda Korset. Ett annat samarbete har varit med ABF, Folkets Bio och Familjen Weils stiftelse i visandet av filmeposet *Shoah* av Claude Lanzmann. Filmen visades på ABF Stockholm på internationella minnesdagen för Förintelsens offer. Evenemanget, som även bestod av samtal, riktade sig till en allmänhet som annars inte blir inbjuden till slutna event för att uppmärksamma minnesdagen och lockade närmare 1 000 deltagare. Även den internationella minnesdagen för folkmordet på romer under Förintelsen uppmärksammades med specialvisningar och en temaföreläsning på museet samt vid den årliga minnesceremonin på Raoul Wallenbergs torg, som arrangerades av Sveriges internationella Roma filmfestival tillsammans med Forum för levande historia och Institutet för mänskliga rättigheter.

Myndighetens medarbetare har förtroendeuppdrag i olika styrelser, till exempel för Sveriges uppdragsarkeologiska branschorganisation, i svenska ICOM, De Svenska Historiedagarna och Svenska Fornminnesföreningen. Överintendenten sitter i styrelserna för Stiftelsen Åjtte – svenskt fjäll- och samemuseum, Stiftelsen Föremålsvård i Kiruna, Grönsöo Kulturhistoriska Stiftelse och Svenskt Kulturarv. Överintendenten har också rollen som ordförande i centralmuseernas samarbetsråd.

SHM har även tagit emot olika studiebesök, bland annat har Nationalmuseum besökt myndigheten inom sitt arbete med att utveckla beredskapsplaneringen, Scouternas Arkiv och Museum för att ta del av SHM:s arbete med föremålshantering och samlingsförvaltning samt Skansen för studie av Hallwylska museets stall och selkammare.

6.1.4. Tillhandahålla varor och tjänster

För verksamheterna Arkeologisk uppdragsverksamhet och Försäljning av varor, se redovisning under rubrik 8.1.5. *Avgiftsbelagd verksamhet*.

6.2. Analys och bedömning

SHM har under året fortsatt att samverka brett. Ett mångskiftande samarbete med externa parter är en integrerad och viktig del av myndighetens verksamhet. Samverkan möjliggör kunskapsutbyte mellan parterna, möjlighet att nå bredare och nya målgrupper. Under året har samarbete fortgått med andra museer, utbildningsinstitutioner, myndigheter, civilsamhällets olika organisationer med flera, såväl nationellt som internationellt. Inte minst inom den publika verksamheten och i etableringen av Sveriges museum om Förintelsen sker en intensiv samverkan, men även inom forskning- och utveckling och i arbetet med att utveckla säkerhet och beredskap inom museisektorn och tydliggöra kulturarvssektorns roll i civilförsvaret.

Regionala och lokala museer stöds genom kunskapsutbyte inom olika nätverk, råd, seminarier och konferenser om arbetssätt, föremål och gemensamma verksamheter. Samverkan sker även genom utlån från samlingarna och kring utställningar på olika vis, dels genom samproduktion, dels genom att visa andras produktioner, dels låta myndighetens tillfälliga utställningar tas över helt eller delvis av andra parter.

Sammanfattningsvis bedömer SHM att myndigheten i enlighet med uppdraget har samverkat med aktörer i hela landet, gett stöd till lokala och regionala museer samt haft nationellt och internationellt utbyte på sätt som varit till gagn för både myndigheten och samarbetsparterna.

7. KOMPETENSFÖRSÖRJNING

Myndigheten ska redovisa de åtgärder som har vidtagits i syfte att säkerställa att kompetens finns för att fullgöra de uppgifter som avses i 1 § första stycket. I redovisningen ska det ingå en bedömning av hur de vidtagna åtgärderna sammantaget har bidragit till fullgörandet av dessa uppgifter. (SFS 2000:605)

Som grund för planeringen av verksamheten ligger SHM:s inriktningsplan. Den utgör en färdplan för den fortsatta utvecklingen och innehåller mål och prioriteringar. Under 2025 har planen utgjort bas för de åtgärder som genomförts för att vidareutveckla verksamheten och säkra kompetensen för att fullgöra myndighetens uppgifter. Som en del i detta arbete med att effektivisera verksamheten, genom att tydliggöra sammanhang och stärka helheten, genomfördes under året ett par mindre organisationsförändringar och en större översyn påbörjades av den publika verksamhetens organisering. Den ledarskapsutveckling som genomförts under de senaste åren har resulterat i ett arbete med myndighetens organisationskultur vars fokus är samspel.

7.1. Resultat

7.1.1. Personalsammansättning

SHM strävar efter att ha en personalsammansättning som är ändamålsenlig för uppdraget och kunna ta tillvara den mångfald som olika erfarenheter, kontakter och kompetenser bidrar med. Könsfördelningen och medelåldern inom myndigheten ligger i princip stilla mellan åren, cirka 63 procent kvinnor och 37 procent män samt en medelålder på mellan 46–48 år.

Antal årsarbetskrafter har ökat från 307 till 312 i jämförelse med föregående år. Detsamma gäller för medelantal anställda som har ökat från 401 till 406. Ökningen beror huvudsakligen på de 12 extra anställda som kunde rekryteras med de medel som erhöles i tilläggsbudgeten för digitiserings- och digitaliseringssatsningen.

Personalomsättningen har endast ökat marginellt, från 6,6 procent till 6,7 procent, att jämföra med staten som helhet där personalomsättningen var 9,4 procent 2025.

Tabell 25. Personalsammansättning och personalomsättning

	2025	2024	2023	2022	2021	2020
Årsarbetskrafter	312	307	316	275	260	260
Medelantal anställda	406	401	406	346	313	318
Kvinnor	63%	63%	63%	62%	61%	62%
Män	37%	37%	37%	38%	39%	38%
Medelålder	48	48	46	46	48	47
Personalomsättning	6,7%	6,6%	7,2%	8,8%	5,9%	5%

7.1.2. Attrahera och utveckla kompetens

För att kunna utföra myndighetens uppgifter och nå uppställda mål är en god kompetensförsörjning central. Under 2025 har en plan för strategisk kompetensförsörjning fastställts. Den kompletterar myndighetens strategi inom området och ska användas som ett stöd för såväl chefer som medarbetare. Planen innehåller fem prioriterade kompetensområden som bedöms vara särskilt angelägna de kommande åren. Kompetensbehoven i områdena ska täckas genom olika kompetensåtgärder som årligen planeras avseende ambitionsnivå, målgrupp eller verksamhet samt till form och innehåll.

SHM:s kompetensbehov har säkerställts genom rekryteringar, konsultstöd och gemensam respektive individuell kompetensutveckling. Vid rekryteringarna har antalet sökande varit stort och möjligheterna att fortsatt attrahera nödvändig kompetens bedöms vara goda. En viss betänksamhet finns angående möjligheten att rekrytera arkeologer i tillräcklig omfattning, då många parallella och mycket omfattande infrastrukturprojekt kommer sammanfalla i tid under de närmaste åren.

Introduktionen av nyanställda genomförs av närmaste chef men även vid särskilda myndighetsgemensamma introduktionsutbildningar. Vid utbildningen möter de nyanställda myndighetschefen, som går igenom den statliga värdegrunden, SHM:s uppdrag, inriktning och vision, samt representanter från de olika avdelningarna för att öka förståelsen av myndigheten som helhet. Samtliga nyanställda uppmanas genomgå Statskontorets webbutbildning *Din roll i staten – gemensamma spelregler*.

Vid de årliga medarbetardialogerna diskuteras behov av individuell kompetensutveckling. Denna sker vanligtvis genom deltagande i kurser, utbildningar och konferenser inom olika specialistområden. Inom den arkeologiska uppdragsverksamheten finns också interna tematiska- och tidsperiodiska grupper för kompetensöverföring. Kompetensutveckling och kunskapsutbyte sker även i samarbetet med andra museiorganisationer och myndigheter, se vidare rubrik 6. *Övriga instruktionsenliga uppdrag.*

Även myndighetsgemensamma kompetensutvecklingsinsatser har genomförts under året. Samtliga anställda har uppmanats genomgå en webbutbildning om digital informationssäkerhet samt ta del av inspirationsföreläsningar, en om samtida utmaningar för demokrati och mänskliga rättigheter samt två om möjligheter, utmaningar och risker med AI, som det statliga samarbetsprogrammet Rörlighet i staten (RIS) erbjöd. Flertalet medarbetare deltog även i det sista året för Riksantikvarieämbetets och centralmuseernas kompetensutvecklingssatsning *Digitala museilyftet*. För de medarbetare som arbetar inom den publika verksamheten har en särskild satsning genomförts för att stärka kunskapen inom mediaproduktion men också om hur besökarnas perspektiv bättre kan integreras i den publika verksamheten. Andra exempel är utbildningar inom RIS-programmet *Leda utan att vara chef* och dess ledarskapsprogram.

För att öka kunskapsutbytet och stärka samspelet inom myndigheten arrangerades en *SHM-dag* där samtliga tillsvidareanställda medarbetare var inbjudna. De så kallade *kunskapsfredagarna* har fortsatt under året. Vid sju tillfällen berättade medarbetare om pågående projekt eller spännande resultat. Mötena genomfördes digitalt, spelades in och publicerades på myndighetens intranät. Även de ordinarie personalmötena filmas och publiceras på intranätet för att alla ska kunna ta del av dem. För personalansvariga chefer har *chefs- och ledarforum* arrangerats med ämnen som ledarskap och samspel, kris- och kontinuitetsplanering, strategisk kompetensförsörjning, lönerrevision och SHM:s prioriteringar under 2026.

7.1.3. Sjukfrånvaro

Den totala sjukfrånvaron på SHM av tillgänglig arbetstid var 3,35 procent, en mindre försämring jämfört med föregående år. För kvinnor har den minskat med 0,7 procentenheter medan sjukfrånvaron för män ökat med 1,5 procentenheter. Sjukfrånvaron inom åldersgrupperna *29 år eller yngre* och *50 år eller äldre* har minskat, mest inom den sistnämnda gruppen. Däremot har sjukfrånvaron inom åldersgruppen 30–49 år ökat med 1,1 procentenheter.

Även långtidssjukfrånvaron är högre jämfört med 2024. I förhållande till tillgänglig arbetstid är den 0,8 procent, en ökning med 0,2 procentenheter. I förhållande till total sjukfrånvaro ligger den på 25,4 procent, vilket är en ökning med drygt 5,9 procentenheter.

SHM ligger fortfarande betydligt lägre än staten som helhet, där total sjukfrånvaro i förhållande till tillgänglig tid låg på 3,6 procent 2024 och långtidsfrånvaron (60 dagar eller mer) på 1,8 procent.⁹

Tabell 26. Sjukfrånvaro i procent

Resultatet baseras på Arbetsgivarverkets sjukfrånvarouppgifter för årsredovisning.

	2025	2024	2023	2022	2021	2020
Total sjukfrånvaro i förhållande tillgänglig tid	3,35	3,20	3,35	3,75	2,96	3,29
Kvinnor	3,23	3,90	3,22	3,79	3,61	3,72
Män	3,55	2,03	3,55	3,70	1,97	2,63
29 år eller yngre	2,60	2,67	1,66	2,73	4,60	4,88
30–49 år	4,05	2,94	3,21	4,11	2,64	3,44
50 år eller äldre	2,79	3,51	3,73	3,50	3,13	2,97
60 dagar eller mer	0,85	0,62	0,89	0,94	1,14	0,74
Andel långtidssjukfrånvaro av total sjukfrånvaro	25,37	19,43	26,44	25,11	38,70	22,34

7.1.4. Arbetsmiljö

Arbetsmiljökommittén har sammanträtt fyra gånger under året och har initierat olika insatser för att utveckla det systematiska arbetsmiljöarbetet. Bland annat har en översyn genomförts av det material som finns tillgängligt som stöd för chefer och kortare utbildningar har erbjudits i användningen av det digitala systemet för bland annat incidentrapportering. Grundläggande utbildning har erbjudits nya skyddsombud och chefer om skyddsombudens roll och om systematiskt arbetsmiljöarbete i stort. Några avdelningar har genomfört grundläggande brandutbildning respektive HLR-utbildning med första hjälpen-utbildningar.

Under året har trivselregler för flexibla arbetsplatser tagits fram och för att stärka uppföljningen av arbetsmiljön har regelbundna så kallade pulsmätningar initierats på ett par avdelningar. Det är korta, lättbesvarade och anonyma enkäter som vid behov kan skickas ut på en avdelning med viss regelbundenhet.

Inom den publika verksamheten har i samarbete med Statens fastighetsverk ytterligare ljudabsorbenter monterats i Stensalen på Livrustkammaren samt projektering genomförts av räcke och skydd i vagnhallen. Utöver det har flera genomförda fastighetsförbättringar indirekt medfört

⁹ Arbetsgivarverket publicerar sjukfrånvarostatistiken för föregående år efter att årsredovisningen lämnas till regeringen varför jämförelse endast kan göras mot 2024 års resultat.

förbättrad arbetsmiljö. Ett exempel är renoveringen av Hörsalen på Historiska museet och Ekonomiska museet. När en ny ventilationsanläggning installerades uppdaterades även tekniken för att svara mot dagens behov av streaming och hybridmöten. Åtgärden medförde bättre inomhusklimat, förbättrad arbetsmiljö för ljud- och ljus tekniker, samt nya förutsättningar att arrangera program för både en fysisk och digital publik samtidigt.

För att omhänderta arbetsmiljöutmaningar inom samlingsförvaltningen pågår ett flerårigt arbete med att byta pallställ och packa om pallar i ett av myndighetens större magasin. Likaså finns material i samlingarna som innehåller ohälsosamma ämnen. Under året har därför medarbetare genomgått utbildning i hantering av asbesthaltig keramik i den arkeologiska samlingen. En särskild provtagning genomfördes också av några böcker i Skoklosters slotts boksamling, efter misstanke om toxiska ämnen. Analysen av proverna visade behov av särskilda åtgärder vid fortsatt hantering av böckerna.

Även inom den arkeologiska uppdragsverksamheten finns särskilda utmaningar, varför en översyn av riktlinjer och rutinerna för arbetsmiljön har genomförts under 2025. Bland annat har arbetsmiljöansvaret vid uppdrag på byggarbetsplatser utretts och tydliggjorts av en extern konsult. Vidare fortsätter satsningen med att samtliga medarbetare som arbetar som arkeologer i fält ska genomgå medicinska kontroller av handintensivt arbete. Detta som en följd av Sahlgrenska universitetssjukhuset rapport *Arkeologers belastningsergonomiska arbetsmiljö* (2024).

7.2. Analys och bedömning

SHM har under 2025 tagit fram en plan för strategisk kompetensförsörjning med fem kompetensområden som ska vara ett stöd i prioriteringen av insatser de kommande åren. Denna plan är ett komplement till den strategi som beslöts 2024 och som ligger till grund för hur myndigheten ska kunna attrahera, rekrytera, utveckla och behålla rätt kompetens.

Under året har ett stort antal kompetensutvecklingsinsatser genomförts på myndighets-, individ- och gruppnivå. Den omfattande satsning på ledarskapsutveckling de senaste åren har resulterat i en översyn av SHM:s ledarskapsidé och organisationskultur. Detta är en del av inriktningsplanens mål att öka kunskapen och förståelsen om verksamheten som helhet och del, samt förbättra samspelet inom organisationen.

Årets personalomsättning är endast marginellt högre än 2024 och ligger på 6,7 procent, vilket är betydligt lägre än 9,4 procent för staten som helhet. Även antal årsarbetskrafter och medelantal anställda har ökat, vilket förklaras av de rekryteringar som gjorts inom ramen för regeringens uppdrag att digitisera och digitalisera myndighetens samlingar. Trots ökningen är personalsammansättningen i princip oförändrad jämfört med tidigare år.

Myndigheten har kunnat rekrytera den kompetens som eftersökts och bedömningen är att detta kommer fortgå, även om viss betänksamhet finns inom den arkeologiska uppdragsverksamheten där kommande stora infrastrukturprojekt potentiellt kan medföra hård konkurrens om arbetskraften.

Den totala sjukfrånvaron har ökat med 0,15 procentenheter i jämförelse med föregående år. Ökningen ligger i gruppen män och i åldersgruppen 30–49 år. Även långtidssjukfrånvaron i förhållande till tillgänglig arbetstid och i förhållande till total sjukfrånvaro har ökat i jämförelse med 2024. SHM ligger dock väl till vid en jämförelse med staten som helhet avseende samtliga nyckeltal – utom just för män samt inom åldersintervallet 30–49 år – där myndigheten ligger

högre. Men eftersom statens utfall avseende sjukfrånvaro ligger ett år efter ska nämnas att vid en jämförelse av SHM:s utfall 2024 mot statens, ligger myndigheten lägre inom samtliga nyckeltal.

Utvecklingen av det systematiska arbetsmiljöarbetet har fortgått, bland annat med en översyn av rutiner och stödsystem men även genom olika arbetsmiljöåtgärder avseende ljud och ventilation. Särskilda arbetsmiljöutmaningar finns för arbete med vissa delar av samlingarna och inom den arkeologiska uppdragsverksamheten. Under året har olika insatser gjorts för att utreda och säkra dessa, bland annat en utbildning i att hantera asbesthaltig keramik och en utredning av arbetsmiljöansvaret vid arkeologiska uppdrag på byggarbetsplatser.

Sammantaget bedömer SHM att de vidtagna åtgärderna under 2025 har bidragit till att trygga myndighetens behov av kompetens för att genomföra myndighetens uppgifter i enlighet med Förordning (2014:1079) med instruktion för Statens historiska museer.

8. ÖVRIG ÅTERRAPPORTERING

Under detta avsnitt redovisas de återrapporteringskrav som anges i myndighetens regleringsbrev för 2025.

8.1. Regleringsbrevets återrapporteringskrav

8.1.1. Barn och unga

Redovisning av den verksamhet som svarar mot den unga publikens behov samt insatser för att öka den unga publiken.

Barn och unga är en särskilt prioriterad målgrupp och ett kontinuerligt utvecklingsarbete pågår för att kunna erbjuda ett utbud utifrån respektive museums inriktning som stimulerar upptäckarglädje och en vilja till lärande. Totalt genomfördes cirka 1 200 pedagogledda aktiviteter för barn och unga. Utöver dessa har en mångfald aktiviteter att genomföra på egen hand erbjudits, inte minst i barnutställningen *Lilla rustkammaren* på Livrustkammaren, i parkleken Paradiset på Skoklosters slott och på Historiska museets innergård under sommaren.

Tre tillfälliga utställningar för målgruppen har visats; *Tillsammans genom tiden* på Historiska museet, *Slaget om Europa* på Livrustkammaren och *LasseMaja – Cirkusmysteriet* på Ekonomiska museet. Även Ekonomiska museets basutställningar med integrerade spel och interaktiva stationer gör innehållet lättillgängligt för barn och unga. Likaså var utställningen *Den lilla vida världen – Miniaturer, modeller och dockskåp* på Hallwylska museet anpassad för att fånga även yngre besökares intresse.

Verksamheten för barn och unga har framför allt genomförts på helger och lov då både pedagogledda aktiviteter och aktiviteter avsedda att genomföras på egen hand har erbjudits. Särskilda visningar, lärande pyssel och skattjakter, teater, sagostunder, sång, dans och musik är några av de aktiviteter som har arrangerats.

Även mer specifika satsningar har genomförts. På Kulturfestivalen i Stockholm lockade SHM:s museer närmare 6 000 besökare till ett gemensamt tält med barnaktiviteter. Andra större satsningar var *Uppdrag Viking* på Historiska museets innergård under sommarlovet och *Riddarklubben* på Livrustkammaren, som bland annat anordnade en riddarmaskerad med gycklarshow, riddardubbning och dans från Gustav III:s tid i Historiska museets barockhall och utkom med två nummer av gratispublikationen *Rex* med fakta och klurigheter om den kungliga historien. Livrustkammaren fortsatte även samarbetet med Stockholms Stadsmission och genomförde aktiviteter för familjer, barn och unga i Vårberg och Hässelby. Ekonomiska museet arrangerade Swedbanks familjedag, ett särskilt evenemang för de bankanställdas familjer inom ramen för museets sponsorsamarbete med banken, och Historiska museet deltog i arrangemanget *En dag för alla barn* som anordnades av UNICEF i Kungsträdgården, på temat barns rätt till lek, vila och fritid.

För att nå nya grupper – inte minst familjer – har myndigheten under året startat ett samarbete med Stockholms stadsbibliotek och Botkyrka kommuns bibliotek, där intresserade har kunnat låna ett museikort som gav gratis inträde på SHM:s museer för två personer, vid sidan av besökare under 19 år som alltid har fri entré.

Utöver familjeverksamheten har SHM erbjudit ett varierat utbud av skolprogram anpassat till läroplanerna för olika åldersgrupper. Totalt har närmare 2 500 skolgrupper tagit del av skolverksamheten. Lärarhandledningar finns att ladda ner på museernas webbplatser som förberedelse inför besöken eller som material till undervisningen i klassrummen. Lärarträffar har arrangerats för att kommunicera och introducera museernas erbjudanden och utbudet på den digitala skolplattformen *sverigeshistoria.se*, som myndigheten driver och förvaltar. I samband med Sveriges museum om Förintelsens turné med *Dimensions in Testimony* har skolprogram arrangerats vid besöken på Klintehamns respektive Jönköpings bibliotek, Flygvapenmuseum i Linköping och Malmö museer.

Livrustkammaren erbjuder *Historieväskan* och Ekonomiska museet *Inflationsspöket* som särskilda undervisningspaket som kan levereras till framför allt skolor. Inflationsspöket, som utöver föremål innehåller lektioner med digitalt material, kan genom sponsorsamarbetet med Swedbank levereras kostnadsfritt. Under året har den visats på 15 skolor runt om i landet samt på Göteborgs stadsbibliotek, Östermalms bibliotek i Stockholm och på Swedbanks Ägarstiftelse i Söderhamn.

Ekonomiska museet erbjuder även *Pengalabbet* – ett digitalt spel för att öka kunskapen om privat- och vardagsekonomi som tagits fram tillsammans med Finansinspektionen. Under året hade spelet närmare 48 000 besök, en ökning med cirka 2,5 procent jämfört med föregående år.

Sammantaget bedömer SHM att myndigheten under 2025 har erbjudit ett brett utbud för målgruppen barn och unga på museerna, digitalt och på andra platser. Verksamheten, som består av både pedagogledda aktiviteter och aktiviteter att genomföra på egen hand, utvecklas fortlöpande. För att väcka intresse anpassas erbjudandena utifrån olika åldersgrupper, årets säsonger och lov, museernas utställningar och skolans läroplaner.

8.1.2. Ökad tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning

Redovisning av de åtgärder som vidtagits för att öka tillgängligheten för personer med funktionsnedsättning.

Ett kontinuerligt arbete pågår med att förbättra tillgängligheten för personer med olika funktionsnedsättningar. Målsättningen är att verksamheten ska vara tillgänglig och angelägen för så många som möjligt oberoende om en besökare har en funktionsnedsättning eller inte.

Med mål att öka tillgängligheten och tillgodose kraven i lagen (2018:1937) om tillgänglighet till digital offentlig service pågår sedan några år tillbaka en större översyn av myndighetens samtliga webbplatser. Detsamma gäller för det innehåll och utvecklingsarbete som genomförs för de sociala kanaler SHM nyttjar och för andra typer av publika gränssnitt myndigheten tillhandahåller. Bland annat är ambitionen att allt rörligt material, som publiceras på SHM:s webbplatser och sociala medier, ska textas för ökad tillgänglighet.

Inom den publika verksamheten på museerna pågår ett kontinuerligt arbete med att förbättra tillgängligheten. Information i nyproducerade utställningar ska uppfylla tillgänglighetskraven och på sikt även de äldre utställningarna. Särskilda visningar eller anpassningar för personer eller verksamheter med särskilda behov erbjuds. Det kan till exempel vara att besök förläggs till tider

som är lite lugnare. Livrustkammaren anordnade till exempel en särskild förmiddag för barn med funktionsnedsättning tillsammans med FUB, en intresseorganisation för barn, ungdomar och vuxna med intellektuell funktionsnedsättning.

Ett brett utbud av audioguider och digitala följeslagare möjliggör även anpassningar av språk och innehåll för olika målgrupper. På några av museerna erbjuds till exempel audioguider som är syntolkade och guidesystem som kan kopplas direkt mot besökarens egen hörapparat. De digitala följeslagarna erbjuder både syn- och teckentolkade visningar förutom att kombinera flera digitala resurser i en enhet. En startskärm hjälper användaren att navigera mellan olika appar som stödjer museibesöket. Dessa enheter kan lånas vid besöket eller användas via besökarnas egna mobiltelefoner eller museernas webbplatser, vilket gör innehållet tillgängligt både på och utanför museet. För att kontinuerligt förbättra arbetet har bland andra Attention Stockholm varit behjälpliga.

Även arbetet med att öka den fysiska tillgängligheten pågår fortlöpande. På Historiska museets gård, där den stora årliga sommarsatsningen genomförs, byggdes ramper vid tälten för att förbättra tillgängligheten för rörelsehindrade. Men för Hallwylska museet och Skoklosters slott kvarstår stora utmaningar eftersom de är inrymda i kulturfastigheter som ursprungligen var privatbostäder. För Skoklosters slott har Statens fastighetsverk i samarbete med SHM tagit fram en handlingsplan för att förbättra lokalernas tillgänglighet och användbarhet för personer med funktionsnedsättning. Det har medfört att Statens fastighetsverk under året byggt en permanent ramp vid slottets parkentré och satt om trappan för att tillgänglighetskraven ska uppfyllas. Även nya, tillgänglighetsanpassade skyltar har tillkommit för att underlätta för besökare att hitta in och navigera i slottets entréväning.

SHM bedömer att trots ett kontinuerligt förbättringsarbete för att vara tillgängliga för alla så finns fortsatta utmaningar. Det gäller särskilt den fysiska tillgängligheten i myndighetens kulturfastigheter.

8.1.3. Besöksutveckling

Redovisning av förändringar i besöksutvecklingen i förhållande till tidigare år.

Utvecklingen av antal anläggningsbesök och verksamhetsbesök skiljer sig åt. Efter stabilt ökande antal besök efter pandemin har det totala antalet anläggningsbesök successivt blivit något färre sedan 2023. För verksamhetsbesök ser utvecklingen delvis annorlunda ut. Efter att precis som anläggningsbesöken ha legat som högst 2022, minskade besöken de två nästkommande åren för att under 2025 hämta igen 2024 års nedgång.

Utvecklingen av myndighetens totala antal anläggningsbesök visar endast en marginell nedgång jämfört med föregående år. Historiska museet och Ekonomiska museet, som samredovisar sina besök, hade 22 procent fler anläggningsbesök medan övriga museer i olika grad uppvisar färre besök än under 2024. Den kraftiga uppgången beror på framgångsrika utställningar, en attraktiv programverksamhet som lockat en stor publik och ett strategiskt arbete gentemot turistnäringen som gett resultat. Den största nedgången numerärt står Hallwylska museet för och bedöms huvudsakligen vara relaterad till antal besök till restaurangen. På Skoklosters slott beror nedgången på att de kringliggande aktörerna, som museet samverkar med och som driver anläggningsbesök, dragit ned eller helt har avvecklat sina verksamheter under året. Likaså påverkade att Håbo kommun arrangerade ett parallellt nationaldagsfirande inne i Bålsta, vilket halverade antalet besök till kommunens evenemang i parken utanför slottet.

Myndighetens verksamhetsbesök totalt har ökat med 15 procent jämfört med föregående år; Livrustkammaren har ökat med 5 procent, Hallwylska museet med 20 procent, Historiska museet tillsammans med Ekonomiska museet med 27 procent och Skoklosters slott med 43 procent. Denna utveckling är tydligt kopplad till museernas utställningar under året som lockat en stor publik. Motsatt rörelse för verksamhetsbesöken syns för två av museerna. Tumba bruksmuseum har en marginell nedgång medan Sveriges museum om Förintelsen minskat med 30 procent. För det sistnämnda museet kan oro kopplat till omvärldsläget ha haft en påverkan, något som varit tydligt för andra Förintelsemuseer internationellt. Även byte av utställningar har medfört temporära minskningar i det publika utbudet, vilket påverkat både museets anläggnings- och verksamhetsbesök. Den stora nedgången ska beaktas i relation till att med en relativt begränsad mängd besök blir även en måttlig numerär nedgång procentuellt stor.

Det totala antalet besökare under 19 år har ökat med nio procent jämfört med föregående år. Liksom tidigare år är det Historiska museet tillsammans med Ekonomiska museet och Livrustkammaren, som tar emot en majoritet av myndighetens besökande inom åldersgruppen. Sett till *andelen* besökare som är under 19 år har SHM ett fortsatt mycket bra resultat. Gruppen utgör 27 procent av samtliga verksamhetsbesök, jämfört med 29 procent 2024, vilket var det högsta utfallet sedan den nya myndigheten bildades. Det är framför allt Tumba bruksmuseum, Sveriges museum om Förintelsen och Livrustkammaren som 2025 har störst andel av sina besökare i den gruppen. För Sveriges museum om Förintelsen utgörs gruppen till 79 procent av elever i besökande skolgrupper, en av museets primära målgrupper. Sett till samtliga museer har 44 procent av de under 19 år besökt museerna inom skolverksamheten, en minskning med två procentenheter jämfört med 2024.

Tabell 27. Fysiska besök

Besök på museerna eller där besökare har tagit del av SHM:s verksamhet på annan plats. Första tabellen redovisar totalt utfall för SHM jämfört med tidigare år, den andra per museum 2025. Vid jämförelse med tidigare års resultat bör noteras att Sveriges museum om Förintelsens öppnade för fysiska besök 2023-06-21.

Besök i verksamhet på annan plats tillkom 2024 och avser besökare som tar del av SHM:s verksamhet som genomförs utanför museernas byggnader, till exempel i form av stadsvandringar, programverksamhet på kulturfestivaler eller bibliotek. Besök i samlingarna avser antal deltagare vid särskilt bokade besök i samlingarna.

SHM totalt	2025	2024	2023	2022	2021	2020
Anläggningsbesök på museerna	702 101	705 412	739 264	835 446	525 995	508 690
Verksamhetsbesök på museerna	443 202	384 172	424 088	586 051	313 250	243 264
Besökare under 19 år	119 153	109 629	107 778	153 924	73 189	42 996
Besök i verksamhet på annan plats	10 101	4 627	-	-	-	-
Deltagare vid besök i SHM:s samlingar	950	888	2 014	538	355	163

Per museum 2025***	**EKM	HWY	**HST	LRK	SKO	SMF	TBM
Anläggningsbesök på museerna	218 977	*215 968	218 977	156 612	71 237	19 931	19 376
Verksamhetsbesök på museerna	176 349	65 599	176 349	125 238	42 952	19 481	13 583
Besökare under 19 år	50 883	11 569	50 883	37 725	6 690	6 460	5 826
Besök i verksamhet på annan plats	1 260	1 260	1 368	2 264	40	2 649	1260

*Hallwylska museets har korrigerats för en period 2025, se rubrik 9.6 *Tilläggsupplysningar och noter*.

**Ekonomiska museet och Historiska museet samredovisar Anläggnings- och verksamhetsbesök, samt besökare under 19 år.

*** EKM – Ekonomiska museet, HWY – Hallwylska museet, HST – Historiska museet, LRK – Livrustkammaren, SKO – Skoklosters slott, SMF – Sveriges museum om Förintelsen, TBM – Tumba bruksmuseum.

Utöver de som inräknas i anläggnings- och verksamhetsbesök¹⁰ finns ytterligare användare av myndighetens verksamhet, se tabell 27. Till exempel ingår inte deltagare i den programverksamhet som museerna genomför utanför själva byggnaden, antingen på annan plats lokalt, regionalt eller ute i landet. Jämfört med 2024 har fler aktiviteter genomförts och därmed har antal deltagare ökat från drygt 4 600 deltagare till cirka 10 100. Vidare besöker många forskare och studenter, men även andra grupper samlingarna för att studera enskilda föremål eller föremålsgrupper. Omfattningen av dessa särskilda besök varierar mellan olika år beroende på vilka typer av besök som dominerar.

Därutöver tillkommer de som tar del av myndighetens digitala utbud, se tabell 28. Det är de som deltar i förinspelade visningar, livesända visningar eller program. Dessa aktiviteter introducerades under pandemin och genomförs sedan dess, men nu i mindre omfattning utifrån besökarnas efterfrågan. Även om antalet deltagare har minskat med 12 procent jämfört med 2024 bedömer SHM att de digitala erbjudandena är fortsatt viktiga som komplement, inte minst för intresserade på annan plats i landet eller för de som av olika anledningar inte har möjlighet att besöka museerna. Majoriteten av de som har deltagit har gjort det inom Sveriges museum om Förintelsens, Ekonomiska museets och Historiska museets digitala visningar och program.

Tabell 28. Digitala besök

Digitala besök där besökare har tagit del av SHM:s egna digitala utbud. Första tabellen redovisar totalt utfall för SHM jämfört med tidigare år, den andra per museum 2025. Vid jämförelse med tidigare års resultat bör noteras att Sveriges museum om Förintelsens digitala verksamhet tillkom 2022.

Digitala besök avser antal som deltagit i livesända visningar eller program samt förinspelade program som erbjuds vid enstaka tillfällen. Besök på webbplatserna och på plattformen *Sök i samlingarna* avser antal sessioner. Totalt antal besök och antal sidvisningar hämtas sedan 2024 med hjälp av analysverktyget Matomo, besök som accepterat cookies registreras via Google Analytics.

SHM totalt	2025	2024	2023	2022	2021	2020
Digitala besök, deltagare	3 541	4 025	5 014	5 204	12 406	-
Webbbesök totalt	2 307 320	2 058 204	-	-	-	-
Webbbesök som accepterat cookies	1 364 351	1 403 466	1 253 898	1 103 359	1 401 443	1 129 885
Sidvisningar totalt	5 215 305	4 718 574	-	-	-	-
Följare i sociala medier*	374 005	333 239	308 271	277 095	249 401	211 811
Sök i samlingarna, besök	281 540	190 554	-	-	-	-
Besök som accepterat cookies	152 444	131 834	83 638	-	-	-
Sidvisningar totalt	994 649	677 528	-	-	-	-

Per museum 2025	EKM	HWY	HST	LRK	SKO	SMF	TBM
Digitala besök, deltagare	1 024	113	845	0	175	1 364	20
Webbbesök totalt	190 525	405 444	766 816	388 971	264 365	235 803	55 396
Webbbesök som accepterat cookies	108 524	244 510	448 563	254 055	152 543	128 893	27 263
Sidvisningar totalt	371 809	1 000 097	1 680 160	860 625	637 314	541 222	124 078
Följare i sociala medier*	5 209	43 341	60 955	225 575	24 140	11 256	3 529

*Omfattar Facebook och Instagram. Räckvidd, som redovisades 2024, har utgått då Meta upphört redovisa det för en av plattformarna.

¹⁰ I enlighet med Myndigheten för kulturanalys definition.

Till dessa digitala pedagogiska erbjudanden tillkommer de som har tagit del av museets samlingar genom att besöka *Sök i samlingarna*, det publika gränssnittet till myndighetens digitala samlingsförvaltningssystem. Dessa 281 000 besök omfattade närmare 995 000 visningar, vilket är 47 procent fler än föregående år. Utöver dessa besök bör läggas de på andra plattformar som årligen görs för att ta del av SHM:s samlingar, se tabell 18. Wikimedia till exempel redovisar närmare 59,7 miljoner visningar av SHM:s publicerade material.

Såväl antal följare på sociala medier som besök på webbplatserna har ökat med 12 procent jämfört med föregående år. Även antal sidvisningar på webbplatserna ökar och uppvisar 11 procent fler än 2024. Museernas webbplatser visar samma tendens som Arkeologernas, att utfallet för antalet besök minskar om endast de som accepterar cookies registreras. Detta talar för en ökad medvetenhet bland besökarna och att detta utfall blir mindre relevant att följa framöver, då det utesluter en stor mängd av besökarna (cirka 40 procent 2025).

I de besöksundersökningar som genomförs regelbundet under året följs bland annat könsfördelning och besökarnas nöjdhet upp, se tabell 29. Könsfördelningen mellan män och kvinnor ligger relativt oförändrad mellan olika år. Den fluktuation som syns hänger samman med vilka utställningar och programpunkter som erbjuds. Detta blir tydligt inte minst för Skoklosters slotts utfall under året där utställningen *Queen Charlotte – en Bridgertonsaga* lockade betydligt fler kvinnor än män, och dessutom fler yngre besökare än vanligt. Avseende besökarnas nöjdhet visar utfallet för samtliga museer att majoriteten av de svarande varit nöjda eller mycket nöjda med sina besök.

Tabell 29. Besökarnas könsfördelning och nöjdhet

Resultatet baseras på besöksundersökningar och omfattar fördelningen mellan män/kvinnor. Andelen som inte har velat besvara frågan om kön eller angett *Annat* redovisas inte i tabellen.

Vid en jämförelse mellan olika år bör noteras att åren 2021–2022 genomfördes en begränsad besöksundersökning för Ekonomiska museet som del av Historiska museets undersökning. Åren dessförinnan var museet stängt på grund av flytt och 2023 var museet stängt på grund av uppbyggnad av nya basutställningar. Tumba bruksmuseum har före 2024 inte genomfört besöksundersökningar på grund av begränsade personalresurser och anläggningens utformning med många fristående hus. 2024 genomfördes undersökningen där genom observationsstudier, varför frågan om nöjdhet saknas.

Könsfördelning i procent (män/kvinnor)	2025	2024	2023	2022	2021	2020
Ekonomiska museet	*42/56	*46/52	-	53/45	53/46	-
Hallwylska museet	30/68	28/71	29/69	36/62	43/55	41/57
Historiska museet	*42/56	*46/52	49/48	49/48	49/51	53/47
Livrustkammaren	41/58	44/54	42/56	43/56	40/59	46/54
Skoklosters slott	28/71	39/59	37/61	30/67	32/68	34/64
Sveriges museum om Förintelsen	41/57	39/60	40/60	-	-	-
Tumba bruksmuseum	35/65	40/60	-	-	-	-

Nöjdhet	2025	2024	2023	2022	2021	2020
Ekonomiska museet	*93%	*96%	-	-	-	-
Hallwylska museet	93%	95%	97%	99%	99%	99%
Historiska museet	*93%	*96%	95%	95%	95%	95%
Livrustkammaren	94%	99%	98%	95%	97%	99%
Skoklosters slott	94%	94%	96%	95%	94%	97%
Sveriges museum om Förintelsen	94%	93%	90%	-	-	-
Tumba bruksmuseum	96%	-	-	-	-	-

*Samredovisar resultatet.

2025 erhöll myndighetens museer även olika utmärkelser; i Evimetrix årliga undersökning av stockholmarnas favoritmuseum tilldelades Tumba bruksmuseum andra plats på listan Barnfamiljernas favorit, och Livrustkammaren fick pris för bästa personal. Även Ekonomiska museets nya basutställningar har belönats under året, med iF Design Award och guld i MUSE Design Award.

Sammanfattningsvis bedömer SHM att myndigheten under 2025 genomfört en mångfacetterad verksamhet och möjliggjort för besökare och användare att ta del av ett brett utbud på museerna, på olika andra platser i landet men även digitalt. Besöksundersökningarna visar att besökare och användare är fortsatt nöjda med sina besök. Genom närvaro på egna och andras digitala plattformar möjliggör SHM för fler att ta del av såväl verksamhet som samlingar. Antal besök, följare och visningar visar att myndigheten fortsätter att väcka intresse och når ut både nationellt och internationellt.

8.1.4. Lokalkostnader

Specificering av myndighetens totala lokalkostnader för 2025 enligt följande; hyra – varav kostnadshyra, el och uppvärmning, reparationer och underhåll, övriga driftskostnader.

Återrapporteringskravet redovisas som not 5 under rubriken *9.6 Tilläggsupplysningar och noter*.

8.1.5. Nya målgrupper

SHM ska med utgångspunkt i 7 § museilagen (2017:263) redovisa utvecklingen av sitt arbete med att utvidga sina målgrupper och nå nya besökare sedan lagen trädde i kraft. Myndigheten ska vidare redovisa vilka effekter detta arbete har resulterat i. Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet (Kulturdepartementet) senast den 22 februari 2025.

SHM har redovisat uppdraget till regeringen i en separat skrivelse (SHM dnr 280-131-2025).

8.1.6. Avgiftsbelagd verksamhet

Redovisning av hur arbetet med att åstadkomma ekonomisk balans i de avgiftsbelagda verksamheterna Försäljning av varor och Arkeologisk uppdragsverksamhet fortskrider.

Resultatområde *Försäljning av varor* hade 2025 ett positivt resultat på 0,5 mnkr. Vid ingången av 2025 uppgick det ackumulerade underskottet för resultatområdet till 5,5 mnkr. Under hösten biföll regeringen SHM:s hemställan att lösa det kvarvarande underskottet inom anslaget.

Resultatområde *Arkeologisk uppdragsverksamhet* hade 2025 ett negativt resultat på 1,2 mnkr och en omsättning på 143,5 mnkr. Trots att externa uppdrag alltid prioriteras har en försämrad konjunktur med färre och senarelagda uppdrag bidragit till årets negativa resultat och att den ackumulerade skulden vid årets slut uppgår till 28,5 mnkr. Givet storleken på skulden och den historiska utvecklingen är bedömningen att arbetet med att åstadkomma ekonomisk balans måste bedrivas på längre sikt än tre till fem år. Regeringen har i regleringsbrevet för budgetåret 2026

angivit att verksamheten ska vara i balans senast 2035 (Ku2025/01097, Ku2025/01141 (delvis), Ku2025/01236). Se även under rubrik 2.2. *Analys och bedömning*.

8.1.7. Medverkans- och utställningsersättning

Mot bakgrund av gällande avtal mellan staten och berörda konstnärsorganisationer om konstnärers medverkan och ersättning vid utställning av konstverk (MU-avtalet) redovisning av utbetalda ersättningar till konstnärer som gjorts i enlighet med avtalet.

SHM har betalat ut ersättning till konstnärer i enlighet med MU-avtalet med totalt 268 tkr under 2025.

8.1.8. Breddad finansiering

Redovisning av hur SHM arbetar för att bredda finansieringen av verksamheten.

SHM arbetar sedan många år tillbaka långsiktigt och strategiskt med breddad finansiering för att möjliggöra en rik och varierad verksamhet. 2025 stod anslaget för 51 procent av SHM:s totala finansiering, resten bestod av medel från kompletterande finansiering som ges exempel på nedan. Om arkeologernas uppdragsverksamhet undantas stod övrig finansiering för 26 procent.

Hushåll, skolor och civilsamhället bidrar till SHM:s finansiering via entréavgifter, avgifter för myndighetens visningar och program, avgifter för extern event- och programverksamhet samt försäljning av varor i museernas butiker. I de fall museerna har en restaurang i sina lokaler erhålls en hyra, på Hallwylska museet är den omsättningsbaserad. Att kunna äta lockar genom sitt mervärde till ytterligare besök och nya målgrupper.

Myndighetens omfattande låneverksamhet bidrar ekonomiskt genom avgifter för utlån. Låntagaren bekostar även eventuella nödvändiga vårdåtgärder, vilket stödjer arbetet med såväl dokumentation och tillgängliggörande som föremålens långsiktiga bevarande – ibland av sådant som SHM annars inte har möjligt att prioritera. Även den kostnadsfria metallkonservering, papperskonservering och digitalisering som Stiftelsen Svensk Föremålsvård i Kiruna genomför åt myndigheten är av betydande värde.

Finansiering erhålls regelbundet från flera stiftelser med koppling till verksamheten. Stiftelsen Hallwylska museet och Fritz och Birgitta Åbergs fond är anknutna stiftelser, vilket innebär att SHM förvaltar dem och ansvarar för att stiftelsernas ändamål uppfylls. Utöver dessa finns även följande stiftelser, som styrs av styrelser, och som är inrättade för att endast eller delvis stödja ett visst av myndighetens museum. Dessa är Stiftelsen Wilhelmina von Hallwyls Minne, Stiftelsen Tumba Bruk, Stiftelsen Jubileumsfonden, Stiftelsen Regaliefonden, Livrustkammarestiftelsen till minne av Carl Anton Ossbahr och Stiftelsen Edith och Rudolf Cederströms fond.

Utöver dessa erhåller SHM regelbundet bidrag även från andra stiftelser. Gunnar Ekströms stiftelse för numismatik har till exempel bidragit till tillgängliggörandet av föremål i samlingarna och lönedel för färdigställande av publikationer inom serien Sveriges Mynthistoria Landskapsinventering. Stiftelsen har, tillsammans med Sven Svenssons stiftelse, även varit en generös donator för att möjliggöra särskilda inköp till Kungliga myntkabinettets samlingar.

Bidrag till att finansiera enskilda större satsningar under de senaste åren har till exempel erhållits av Håbo kommun och Stiftelsen Hildur Nordins Minnesfond, som delfinansierat uppförandet av parkleken Paradiset på Skoklosters slott, samt från Forsgrénska stiftelsen och B A Danelii stiftelse som beviljade medel för kommande försköning av museitorget utanför Historiska museets och Ekonomiska museets entré.

För att bistå i etableringen av Sveriges museum om Förintelsen i Tullhuset på Blasieholmen i Stockholm pågår inrättandet av en samlingsstiftelse för ändamålet.

Hallwylska museet, Livrustkammaren och Skoklosters slott har vänföreningar som regelbundet ger kompletterande medel till exempelvis utställningar, publikationer, historiska dräkter med mera.

Sponsoravtalet som tecknades mellan Ekonomiska museet och Swedbank 2020 bidrar bland annat till att kunna erbjuda skolor program kostnadsfritt. Ett tilläggsavtal med Swedbank tecknades 2025 avseende en tillfällig utställning som ska visas på Tumba bruksmuseum. För Tumba bruksmuseum finns även ett sponsoravtal med företaget *Crane AB* för lönemedel och driftskostnader. Botkyrka kommun bidrar med kulturstöd för Tumba bruksmuseums skolprogram för kommunens skolor.

Vidare är den forskning som bedrivs på myndigheten antingen helt eller delvis finansierad med externa medel. Bland finansiärerna finns bland annat Riksbankens Jubileumsfond, Vetenskapsrådet, Formas och Riksantikvarieämbetet. Då myndighetens FoU-program fokuserar på verksamhetsanknutna projekt bidrar denna verksamhet till SHM:s och museisektorns utveckling. Under 2025 har myndigheten även erhållit bidrag från Claims Conference med huvudsäte i USA. Vidare finansierar olika stiftelser FoU-projekt, så som för närvarande Torsten Söderbergs stiftelse avseende projektet *Sverige och Ukraina i museal samlingshistoria och utställningsnarrativ*.

Utöver dessa samarbeten som genererar finansiering är även samverkan av betydande värde. Det breda samarbete som SHM har, inte minst inom programverksamheten, bistår med breddad kontaktyta och andra former av resurser så att museerna kan erbjuda mer verksamhet. Denna samverkan kan bestå av avgiftsfritt deltagande, av andra finansierad programverksamhet i myndighetens lokaler, framtagande av kunskapsunderlag med mera. Inom utställningsverksamheten förekommer att utställningar samproduceras med andra museer och kulturinstitutioner för att minska produktionskostnaden. Dessa samarbeten bidrar både till ett resurseffektivt sätt att producera mer verksamhet men ger även myndigheten synlighet i andra delar av landet. Andra samarbeten inbegriper att ta emot redan befintliga utställningar som kompletteras med egna föremål ur samlingar och anpassas till det nya sammanhang de visas i.

Den arkeologiska uppdragsverksamheten är helt finansierad av uppdragsgivarna. En kontinuerlig tjänsteutveckling pågår för att bredda utbudet med till exempel olika vetenskapliga analyser, kunskapssammanställningar med mera och på så vis öka intäkterna.

Sammanfattningsvis bedömer SHM att myndigheten framgångsrikt arbetar med att bredda finansieringen för att möjliggöra en mångfacetterad verksamhet, som ska vara tillgänglig och angelägen för så många som möjligt. Att den finansiella redovisningen 2025 visar att 49 procent av verksamheten finansierats av externa medel är ett tecken på detta. Ser man endast till museiverksamheten har en fjärdedel finansierats med hjälp av andra medel än anslaget, och där olika samarbetsparter bidrog på olika sätt – oavsett om en finansiell transaktion ingick eller ej.

I arbetet med kompletterande finansiering är det angeläget att alltid beakta om samarbetsparterna står för värden som är förenliga med bland annat museilagen och den statliga värdegrunden. Resurserna som krävs för att eventuellt erhålla annan finansiering ska inte heller underskattas.

Inför tecknandet av avtal med sponsorer krävs såväl särskild kunskap som tid för att kunna sluta överenskommelser som passar båda parter och som inte påverkar museernas innehållsliga självständighet. Även till exempel att ingå i vissa typer av internationellt finansierade projekt kan vara administrativt betungande, både inför ansökan, under projektiden och vid avslut. Men det finansiella värdet behöver också alltid ställas i relation till värden som ökad kunskap, samverkan och ett stärkt varumärke.

8.1.9 Bevara och tillgängliggöra kulturarvet genom digitisering och digitalisering

Redovisning av resultat av arbetet med digitisering och digitalisering av myndighetens samlingar. Av redovisningen ska framgå; samlingarnas storlek, inklusive årets tillväxt, hur stort antal och andel av samlingarna som är digital, varav andelen som är digitalt tillgänglig. Vidare ska framgå kostnader för digitisering och digitalisering och hur stor del av resultatet som härrör från den medelförstärkning för ändamålet som myndigheten har tilldelats.

SHM fick under perioden 2022–2023 extra anslagsmedel för digitalisering av samlingarna. Fortsatta medel tilldelades därefter 2024 och 2025, men i minskad omfattning och för ett delvis omformulerat uppdrag. I juni 2025 beslöt regeringen att tillskjuta ytterligare medel för uppdraget och samtidigt stödja arbetslösa och nytutexaminerade inom denna satsning.

Inom ramen för uppdraget 2025, att genom digitisering och digitalisering tillgängliggöra kulturarvet för fler och ur ett beredskapsperspektiv trygga samlingarnas fortlevnad, har fokus varit att öka digitaliseringen av Kungliga myntkabinettets respektive Sveriges museum om Förintelsens samlingar. Med hjälp av regeringens kompletterande satsning i juni har arbetet med den numismatiska samlingen förstärkts och materialet utökats till att även omfatta Historiska museets samling.

Under 2025 har närmare 112 500 nya poster tillkommit, mer än 98 000 poster har fått placeringsinformation registrerad och närmare 67 000 poster har tillförts en eller flera bilder. Av de nya posterna har 57 procent finansierats med de särskilda medlen. Andelen digitala poster av det totalt uppskattat möjliga är 36 procent, vilket är en ökning med tre procentenheter jämfört med föregående år. Andelen per samling kan utläsas i tabell 31. Av det totala antalet digitala poster 2025 är andelen som är tillgängliga för vidareutnyttjande 98 procent, men varierar beroende på samling.

Denna typ av verksamhet kräver en utbyggd digital infrastruktur med nätverk, servrar, datorer, olika typer av utrustning, support och en kontinuerlig utveckling samt underhåll. Var gränsdragningen ska gå för vilka kostnader som är hänförliga mot vilken del av verksamheten är inte möjligt att avgöra utan ett mycket omfattande analysarbete. SHM redovisar därför i förenklad form de kostnader som är direkt hänförliga till digitiserings- och digitaliseringsarbetet samt arbetet med att tillgängliggöra posterna och den systemförvaltning som hör till. Redovisningen följer samma modell sedan 2022 för att skapa jämförbarhet mellan åren. En post har dock tillkommit, personalkostnader för handledning. Detta med anledning av att regeringen vinklade satsningen i tilläggsbudgeten mot nytutexaminerade och arbetssökande, vilket krävt mer resurser för planering och handledning än tidigare. Utöver redovisade kostnader i tabell 32 tillkommer OH-kostnader.

Sammanfattningsvis bedömer SHM att det arbete som har möjliggjorts med hjälp av regeringens extra tilldelade medel har varit mycket värdefullt. Medlen 2025 har huvudsakligen finansierat extra anställda som helt fokuserat på uppgiften, vilket medfört en betydande ökning av antal digitala poster. Detta arbete bidrar inte bara till att långsiktigt trygga samlingarna genom ökad spårbarhet, utan ökar även tillgängligheten till materialet och möjliggör ett vidareutnyttjande på olika sätt. Genom arbetet har även accessionen av eftersläpande KML-ärenden påverkats positivt. Då SHM:s samlingar är så omfattande är digitiseringen och digitaliseringen ett långsiktigt arbete som kommer kräva betydande resurser för att slutföras, särskilt då inflödet av nytt material beräknas bli omfattande de kommande åren med anledning av bland annat Ostlänken. Betydelsen för myndigheten av att regeringen tilldelar medel för detta arbete kan därför inte nog understrykas.

Tabell 30. Antal föremål/material i SHM:s samlingar som är digitaliserade

Samlingarnas omfattning medför att endast en uppskattning av antal faktiska föremål eller material är möjlig. Antal uppskattade digitala poster är färre än antal föremål i samlingarna. Det beror på att när föremål digitaliseras samlas de i så kallade poster som kan innehålla ett eller flera föremål. Omfattningen på samlingarna innebär även att antal föremål eller möjliga antal poster inte revideras utom för två av samlingarna; Sveriges museum om Förintelsens föremålssamling och Livrustkammarens samling.

För tre av samlingarna kan inte en uppskattning av antal föremål eller antal möjliga poster göras; Historiska museets osteologiska samling, som består av 111 ton benmaterial, Hallwylska arkivet och Sveriges museum om Förintelsens arkiv, då dessa i sin tur består av en stor mängd dokument. Dessa tre samlingar är markerade inom parentes (). De ingår därmed inte heller i summeringen av uppskattat antal möjliga digitala poster.

Att notera är att sökningen av antal poster i arkivdatabasen tar ut samtliga poster, inte endast föremålen/handlingarna utan även volymer, serier och övergripande arkivposter. Detta blir tydligt för arkivsamlingen på Sveriges museum om Förintelsen där antal poster tillgängliga för vidareutnyttjande är fler än antal angivna digitala poster. Se även tabell 7.

SHM:s samlingar								
	Antal föremål/material 2025	*Samlingarnas tillväxt 2025	Uppskattat antal möjliga poster 2025	Antal digitala poster			Antal finansierade med särskilda anslagsmedel 2025	Antal poster tillgängliga för vidareutnyttjande 2025
				2025	2024	2023		
Kungliga myntkabinettet (KMK)	650 000	61	650 000	160 076	113 139	106 195	38 840	159 924
Tumba bruksmuseum (KMK)	30 000	-	30 000	7 826	7 666	7 536		7 826
Hallwylska museet, föremål	50 000	-	20 000	15 846	15 672	15 490		15 855
Hallwylska museet, arkiv	(8 271)	-	okänt	19 378	18 474	16 608		19 366
Historiska museet, föremål	10 000 000	8 272	2 500 000	937 704	890 082	873 835	22 817	903 413
Historiska museet, osteologi	(111 ton)	-	okänt	332 425	321 905	316 423		332 421
Livrustkammaren	34 216	10	34 216	34 216	34 204	34 197		33 863
Skoklosters slott, föremål	20 000	6	20 000	15 572	15 472	15 467		15 564
Skoklosters slott, böcker	30 000	-	30 000	19 609	19 364	19 168		19 608
Sveriges museum om Förintelsen, föremål	2 475	705	2 475	2 475	1 158	295	12	2 208
Sveriges museum om Förintelsen, arkiv	(37)	(21)	okänt	8 231	3 723	275	2 701	9 011
Totalt	10 816 691	9 075	3 286 691	1 553 358	1 440 859	1 405 489	64 370	1 519 059
<i>Förändring från föregående år</i>				112 499	35 370	75 469		102 789
				8%	3%	6%		7%

*Tillväxten i samlingarna redovisas närmare i tabell 5–6. Tillväxten inom ramen för KML-ärenden kan endast delas upp mellan Kungliga myntkabinettets respektive Historiska museets samling, inte särskiljas mellan föremål och osteologiskt material innan en fullständig accession är gjord.

Tabell 31. Andel av SHM:s samlingar som är digitaliserade

Tre av samlingarna är av en annan karaktär än övriga och ingår inte i summan för antal föremål/material eller i andelen digitaliserade poster. Se även kommentarer vid tabell 30.

SHM:s samlingar						
	Uppskattat antal möjliga digitala poster 2025	Andel digitala poster			Andel finansierade med särskilda anslagsmedel 2025	Andel poster tillgängliga för vidareutnyttjande 2025
		2025	2024	2023		
Kungliga myntkabinettet (KMK)	650 000	25%	17%	16%	35%	100%
Tumba bruksmuseum (KMK)	30 000	26%	26%	25%		100%
Hallwylska museet, föremål	20 000	79%	78%	77%		100%
Hallwylska museet, arkiv	okänt	-	-	-		100%
Historiska museet, föremål	2 500 000	38%	36%	35%	20%	96%
Historiska museet, osteologi	okänt	-	-	-		100%
Livrustkammaren	34 216	100%	100%	100%		99%
Skoklosters slott, föremål	20 000	78%	77%	77%		100%
Skoklosters slott, böcker	30 000	65%	65%	64%		100%
Sveriges museum om Förintelsen, föremål	2 475	100%	100%	-	0,01%	89%
Sveriges museum om Förintelsen, arkiv	okänt	-	-	-	2%	100%
Totalt	3 286 691	36%	33%	33%	57%	98%
<i>Förändring från föregående år</i>		3%	0%	2%		

Tabell 32. Övergripande kostnadsfördelning 2025 (tkr)

I denna summa ingår inte OH-kostnader.

2025	Anslagsmedel	Extra anslagsmedel	Extern finansiering	Summa
Personalkostnader	4 658	4 307	1 034	9 999
Personalkostnader för digitisering/digitalisering	2 312	4 307	618	7 237
Personalkostnader för förmedling (Sök i samlingarna)	1 043	-	286	1 329
Personalkostnader för systemförvaltning	1 042	-	130	1 172
Personalkostnader för handledning*	261	-	-	261
Köp av varor	372	255	57	685
Köp av tjänster	629	-	225	854
Köp av tjänst för digitalisering	105	-	-	105
Köp av tjänst för utveckling samlingsförvaltningssystemet	296	-	100	396
Köp av tjänst för utveckling förmedling (Sök i samlingarna)	229	-	125	353
System- och licenskostnader	251	-	-	251
Summa 2025	5 911	4 562	1 315	11 789
<i>Årets investeringar</i>				665

*Uppskattning av tid för handledning inom satsningen som möjliggjorts genom regeringens extra tilldelade anslagsmedel.

9. FINANSIELL REDOVISNING

9.1. Sammanställning över väsentliga uppgifter

Sammanställning över väsentliga uppgifter (tkr)						
	2025	2024	2023	2022	2021	2020
Låneram i Riksgäldskontoret						
– beviljad	80 000	75 000	65 000	65 000	65 000	55 000
– utnyttjad	54 996	61 079	61 058	48 386	50 078	52 392
Räntekonto hos Riksgäldskontoret						
– beviljad kontokredit	100 000	100 000	90 000	100 000	100 000	94 530
– maximalt utnyttjad kontokredit	3 482	8 556	13 210	17 721	43 629	83 485
– ränteintäkter	241	313	319	0	0	5
– räntekostnader	1 249	2 349	1 825	388	0	0
Avgiftsintäkter						
– budget, enligt regleringsbrev	201 000	176 300	161 900	137 630	141 516	140 437
– utfall	201 613	190 037	197 151	156 427	138 411	165 659
Anslag						
– beviljad anslagskredit	6 877	6 603	6 141	6 151	5 050	5 133
– utnyttjad anslagskredit	0	0	0	0	0	1 970
– anslagssparande	2 992	3 797	5 777	14 525	3 271	0
Kapitalförändring						
Balanserad kapitalförändring tidigare år	-27 641	-28 074	-33 293	-37 884	-39 551	-49 253
Ackumulerat underskott finansierat av anslag	4 995	-	-	-	-	-
Årets kapitalförändring	-694	433	5 219	4 591	1 667	9 702
SUMMA	-23 340	-27 641	-28 074	-33 293	-37 884	-39 551
Personal						
Antal årsarbetskrafter	312	307	316	275	260	260
Medelantal anställda	406	401	406	346	313	318
Driftskostnad per årsarbetskraft	1 441	1 397	1 337	1 305	1 217	1 250

9.2. Resultaträkning

Resultaträkning (tkr)

	Not	2025	2024
VERKSAMHETENS INTÄKTER			
Intäkter av anslag		227 158	222 318
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	1	201 613	190 037
Intäkter av bidrag	2	19 931	16 569
Finansiella intäkter	3	297	358
		448 999	429 282
VERKSAMHETENS KOSTNADER			
Kostnader för personal	4	-259 499	-246 364
Kostnader för lokaler	5	-70 336	-69 379
Övriga driftskostnader	6	-100 941	-94 453
Finansiella kostnader	7	-1 330	-2 406
Avskrivningar		-17 587	-16 247
		-449 693	-428 849
VERKSAMHETENS UTFALL		-694	433
ÅRETS KAPITALFÖRÄNDRING	8	-694	433

9.3. Balansräkning

Balansräkning (tkr)

	Not	2025-12-31	2024-12-31
TILLGÅNGAR			
Immateriella anläggningstillgångar	9		
Balanserade utgifter för utveckling		1 548	2 195
Rättigheter och andra immateriella tillgångar		6 794	6 493
		8 342	8 688
Materiella anläggningstillgångar	10		
Förbättringsutgifter annans fastighet		2 221	1 292
Maskiner, inventarier, installationer m.m.		76 830	86 129
Pågående nyanläggningar		155	164
		79 206	87 585
Varulager m.m.	11		
Varulager och förråd		2 607	2 517
Kortfristiga fordringar	12		
Kundfordringar		12 286	10 413
Fordringar hos andra myndigheter		9 076	12 036
Övriga kortfristiga fordringar		30	54
		21 392	22 503
Periodavgränsningsposter	13		
Förutbetalda kostnader		16 664	18 577
Upplupna bidragsintäkter		4 191	3 967
Övriga upplupna intäkter		18 723	14 865
		39 579	37 410
Avräkning med statsverket	14		
Avräkning med statsverket		-2 974	-3 767
Kassa och bank			
Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret		10 561	4 131
Kassa och bank		245	115
		10 806	4 246
SUMMA TILLGÅNGAR		158 957	159 182

Balansräkning (tkr)

	Not	2025-12-31	2024-12-31
KAPITAL OCH SKULDER			
Myndighetskapital	15		
Statskapital		1 980	1 765
Donationskapital		10 664	10 464
Balanserad kapitalförändring		-22 646	-28 074
Kapitalförändring enligt resultaträkningen	8	-694	433
		-10 696	-15 412
Avsättningar			
Pensioner och liknande förpliktelser	16	429	637
Övriga avsättningar	17	2 031	2 103
		2 460	2 740
Skulder m.m.			
Lån i Riksgäldskontoret	18	54 996	61 079
Räntekontokredit i Riksgäldskontoret	19	0	0
Kortfristiga skulder till andra myndigheter		8 930	8 589
Leverantörsskulder	20	20 374	15 144
Övriga kortfristiga skulder	20	3 359	3 013
		87 659	87 825
Periodavgränsningsposter			
Upplupna kostnader	21	16 425	15 184
Oförbrukade bidrag		25 461	27 124
Övriga förutbetalda intäkter		37 649	41 721
		79 535	84 029
SUMMA KAPITAL OCH SKULDER		158 957	159 182
Ansvarsförbindelser			
Statliga garantier för lån och krediter		Inga	Inga
Övriga ansvarsförbindelser	22	17 252	18 784

9.4. Anslagsredovisning

Anslagsredovisning (tkr)*

UO 17:8:1 ap.1 - Statens historiska museer, förvaltningskostnader (ramanslag)

Ingående överföringsbelopp ¹	Årets tilldelning enligt regleringsbrev ²	Omdisponerat anslagsbelopp	Totalt disponibelt belopp	Utgifter ³	Utgående överföringsbelopp
3 797	231 575	-	235 372	-232 380	2 992

* Tabellen uppställd enligt rapport Anslagsredovisning i Hermes.

¹ Beslut enligt regleringsbrev: Anslagsbehållning som får disponeras 3 %; beviljad anslagskredit 6 877 tkr.

² Beslut enligt regleringsbrev, ändringsbrev (Ku2025/00684 (delvis), Ku2025/00721): Tillskott, 2 316 tkr, avser en förstärkning av myndighetens arbete med att bevara och tillgängliggöra kulturarvet genom digitisering och digitalisering. Under 2025 har 2 316 tkr används för ändamålet.

³ Beslut enligt regleringsbrev, ändringsbrev (Ku2025/00971): Anslagsposten får användas för kostnader för den avgiftsfinansierade verksamheten *Försäljning av varor* upp till ett belopp som högst motsvarar det ackumulerade underskottet vid utgången av 2024. Under 2025 användes 4 995 tkr för ändamålet.

³ Av avräknade utgifter är 12 tkr hänförliga till årets förändring av semesterlöneskuld intjänad tom 2008, enligt anslagsförrordningens (1996:1189) övergångsbestämmelser 2008:1431 punkt 2.

³ Av avräknade utgifter är 215 tkr hänförliga till inköp av föremål som bokförts som myndighetskapital.

9.5. Avgiftsbelagd verksamhet

Avgiftsbelagd verksamhet

Avgifter tas ut med stöd av instruktion (2014:1079) och bemyndigande i regleringsbrev. Intäkterna disponeras av SHM. Avvikelsen 2024 mellan budget och utfall avseende övrig avgiftsbelagd verksamhet beror bland annat på att sponsormedel inte budgeteras och att intäkterna för upplåtelse av lokaler har resulterat i ett högre belopp än vad som förutsågs i budgetarbetet.

Verksamhet med full kostnadstäckning (tkr)

Verksamhet	±/- t.o.m 2023	±/- 2024	Ack underskott 2024 finansierat av anslag 2025	Budget enligt regleringsbrev				Utfall			
				Int. 2025	Kost. 2025	±/- 2025	Ack. ±/- utgående 2025	Int. 2025 ¹	Kost. 2025	±/- 2025	Ack. ±/- utgående 2025
Försäljning av varor	-5 553	74	4 995	4 000	-3 500	500	-5 053	4 423	-3 939	484	0
Undersökningar, utredningar och andra tjänster	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tjänsteexport	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Arkeologisk uppdagsverksamhet	-27 649	359	-	153 000	-151 200	1 800	-22 849	143 519	-144 697	-1 179	-28 468
SUMMA	-33 202	433	4 995	157 000	-154 700	2 300	-27 902	147 942	-148 636	-694	-28 468

Övrig avgiftsbelagd verksamhet (tkr)

Entréer och visningar	-	-	-	39 800	-	39 800	-	43 501	-	-	-
Övrigt	-	-	-	4 200	-	4 200	-	10 696	-	-	-
SUMMA	-	-	-	44 000	-	44 000	-	54 197	-	-	-

¹ För arkeologisk uppdagsverksamhet ingår tjänsteexport (2 262 tkr), bidrag (395 tkr) samt finansiella intäkter (141 tkr).

Resultatområde Försäljning av varor

Resultatområdet har sedan många år haft ett upparbetat underskott. 2025 har detta skrivits ned efter beslut av regeringen. Det innebär att verksamheten kan blicka framåt och anpassa utbud och priser efter det uppsatta ekonomiska målet full kostnadstäckning. För att säkra en ekonomi i balans fortgår utvecklingsarbetet inom resultatområdet.

Resultatområde Arkeologisk uppdagsverksamhet

Den arkeologiska verksamheten är konkurrensutsatt och till största delen beroende av länsstyrelsernas beslut av tilldelade uppdrag. Därmed är budget och prognoser för verksamhetens intäkter och kostnader helt marknadsberoende och långsiktigt svårbedömda. När den arkeologiska uppdagsverksamheten överfördes till SHM 2015 medföljde ett betydande ackumulerat underskott om 53,6 mnkr. Skulden uppgår nu till 28,5 mnkr. Inom Arkeologerna pågår ett fortlöpande utvecklingsarbete för att uppnå en ekonomi som på längre sikt är i balans. Regeringen har i regleringsbrevet för budgetåret 2026 angivit att verksamheten ska vara i balans senast 2035 (Ku2025/01097, Ku2025/01141 (delvis), Ku2025/01236).

9.6. Tilläggsupplysningar och noter

1. Information av väsentlig betydelse för regeringens uppföljning och prövning, enligt FÅB 2 kap. 4 §

I den arkeologiska uppdragsverksamheten har en avtalad indexjustering för ett flerårigt projekt (2018–2025), inte tidigare påverkat resultatet utan bokförts i sin helhet 2025. För att ge ett rättvisande årligt resultat för verksamheten borde dessa indexjusteringar, som ackumulerat uppgår till 6,9 mnkr, ha bokförts succesivt under projektets gång.

2. Redovisnings- och värderingsprinciper

Allmänt

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag (FÅB). Till följd av att belopp redovisas i tusentals kronor (tkr), om inget annat anges, kan summeringsdifferenser förekomma.

Brytdag

Anslagsavräkning sker kostnadsmissigt. Löpande redovisning och anslagsavräkning avseende räkenskapsåret har gjorts t.o.m. 2026-01-05. Som periodavgränsningspost bokförs belopp överstigande 50 tkr exklusive moms.

Värdering av fordringar och skulder

Fordringar har upptagits till det belopp som efter individuell prövning beräknas bli betalt. I de fall faktura eller motsvarande inkommit efter fastställd brytdag eller där fordrings- eller skuldbeloppet ej är känt vid brytdagen, redovisas beloppen som periodavgränsningsposter. Fordringar och skulder i utländsk valuta värderas för enstaka händelser enligt balansdagens kurs.

Värdering av tillgångar – lager

Varulagret består av souvenirer och böcker, som är till försäljning i museibutikerna, och har värderats till anskaffningsvärdet.

Värdering av anläggningstillgångar

Materiella och immateriella anskaffningar med en ekonomisk livslängd om minst tre år och ett anskaffningsvärde på minst ett halvt prisbasbelopp (29 400 kr) har redovisats som anläggningstillgång. Vidare har förbättringsutgifter på annans fastighet av väsentliga belopp (minst 100 tkr) redovisats som anläggningstillgång. På anskaffningsvärdet görs linjär avskrivning. SHM tillämpar vanligtvis nedanstående avskrivningstider men gör en bedömning vid inköpstillfället, varför avskrivningstiderna kan avvika från tabellen nedan.

Anskaffningar	Avskrivningstid
Immateriella anläggningstillgångar – rättigheter och immateriella tillgångar	3–5 år beroende på anläggningens beskaffenhet
Förbättringsutgifter på annans fastighet	5–10 år beroende på anläggningens beskaffenhet
Datorer och kringutrustning	3 år
Installationer, kontorsmaskiner, utställningar och övriga inventarier	3–20 år beroende på anläggningens beskaffenhet
Konst och kulturtillgångar	Obegränsad ekonomisk livslängd

3. Övriga upplysningar

Stiftelser förvaltade av myndigheten

Myndigheten förvaltar Stiftelsen Hallwylska museet som innefattar Hallwylska fastigheten och dess inventarier. Stiftelsen äger även värdepapperstillgångar med ett marknadsvärde som uppgår till cirka 38 mnkr. 550 tkr har utdelats under 2025. SHM förvaltar även stiftelsen Fritz och Birgitta Åbergs fond. Tillgångarnas marknadsvärde uppgår till cirka 1,4 mnkr. Ingen utdelning har skett under 2025.

4. Resultatredovisningen

Redovisning av intäkter och kostnader per prestation

Årsredovisningens indelning har varit densamma sedan 2018. Kostnaderna för respektive verksamhetsområde utgörs av totala kostnader, det vill säga både direkta och indirekta kostnader. Fördelningen av indirekta kostnader per verksamhetsområde har skett med stöd av dels utnyttjad lokalyta (då det gäller lokalkostnader) dels direkta personalkostnader (då det gäller OH-kostnader).

Kvalitetsindikatorer

Arkeologisk uppdragsarkeologi

Arkeologerna ska leverera enligt överenskomna avtal.

Utveckla och förvalta samlingarna

Minst 100 accessioner, mottagna enligt beslut av Riksantikvarieämbetet (2 kap 17 § KML), ska vara slutförda i enlighet med SHM:s riktlinjer för accessioner.

Spårbarheten i samlingarna via stickprovskontroller ska vara minst 95 procent med utgångspunkt i de riktlinjer som finns beslutade på myndigheten.

Minst 75 procent av den totala magasinsytan ska ha ändamålsenligt klimat och uppnå de krav som ställs i fråga om brandskydd, säkerhet, driftssäkerhet och tillgänglighet. Med magasinsyta avses utrymmen som är specifika magasinsutrymmen.

Kunskapsuppbyggnad

Minst 75 procent av egna FoU-projekt ska vara externfinansierade och ha erhållit finansiering i konkurrens med andra.

Publik verksamhet

Besöksundersökningarna ska visa att minst 90 procent är nöjda eller mycket nöjda besökare.

Upplysningar avseende redovisningen av Arkeologisk uppdragsverksamhet

Publicerade KML-rapporter i Arkivsök (tabell 2)

I tabellen anges publicerade och sökbara vid årsskiftet per utgivningsår. Viss eftersläpning föreligger i publiceringen vilket innebär att det faktiska antalet utgivna publikationer i efterhand kan vara högre per utgivningsår än vad som anges i tabellen.

Redovisning av webbesök, antal sidvisningar och antal följare i sociala medier (tabell 3)

Statistik för webbplatserna tas ut med hjälp av analysverktyget Matomo och Google Analytics. Matomo tar fram antal *Webbesök totalt*, som avser samtliga sessioner, och *Sidvisningar totalt*. Posten *Webbesök som accepterat cookies* fångas med hjälp av Google Analytics. Antal följare i sociala medier redovisar antal följare på Facebook och Instagram.

Förändrad redovisning av sociala medier (tabell 3)

I årsredovisningen för 2024 redovisades räckvidd för inlägg på Facebook och Instagram. Under 2025 ersatte META detta mått med ett annat för en av plattformarna, varför detta utfall utgår i tabellen.

Upplysningar avseende redovisningen av Utveckla och förvalta samlingarna

Accession

Införlivande av museiföremål till samlingarna genom beslut om inköp eller mottagande av gåva eller genom fyndöverföring av material enligt kulturmiljölagen (1988:950). En accession innebär flera steg. Vid beslut om förvärv registreras i samlingsförvaltningssystemet föremålet/föremålen, eller gällande KML-ärenden fyndlistor. Därefter delas de upp i förvärv och föremålsposter och en utförlig registrering av materialet genomförs.

Föremålspost

När föremål digitaliseras samlas de i så kallade föremålsposter som kan omfatta ett eller flera föremål.

Förändrad redovisning av accession av KML-ärenden (tabell 6)

För att förtydliga omfattningen av arbetet med accession av KML-ärenden redovisas från och med 2025 utöver antal ärenden, även antal inkomna och avslutade förvärv, samt antal föremålsposter i de inkomna respektive avslutade förvärven. Tabellen har kompletterats med tidigare års utfall och vid behov reviderats i enlighet med den nya redovisningen.

Ett KML-ärende kan ge upphov till flera olika så kallade förvärv. Ett förvärv kan bestå av allt från ett fåtal föremålsposter till mycket omfattande fyndmaterial, och kan därför komma att accederas under olika år. Ett ärende kan inte avslutas innan samtliga föremålsposter i respektive förvärv är accederade, vilket kan ta flera år om antalet föremålsposter är stort. Av den anledningen avspeglar antal avslutade förvärv med antal accederade poster bättre omfattningen av genomfört arbete under ett år än antal avslutade ärenden.

Information om antal föremålsposter i ett inkommet förvärv hämtas ur dokumentationen över utgrävningen. När ett förvärv accederas kvalitetssäkras antalet föremål, och databasen uppdateras. Därvid kan antalet både justeras uppåt och nedåt om felaktigheter noteras. Därmed avviker antalet föremålsposter i historiken över inkomna förvärv från den äldre historiken över poster i inkomna ärenden.

Förändrad redovisning av kvarstående eftersläpning i accessionen (tabell 6)

Antalet pågående accessionsärenden i diariet är inte identiskt med antalet kvarstående accessionsärenden som redovisats i årsredovisningarna före 2025. Anledningen är att SHM före 2015 gav varje fornlämning ett inventarienummer som därmed blev ett eget accessionsärende. I

praktiken innebär det att ett fyndöverföringsbeslut, som utgör ett ärende i diariet, kunde delas upp i flera accessionsärenden beroende på hur många förlämnningar som omfattades.

För att kvalitetssäkra omfattningen av de eftersläpande ärendena har en genomlysning gjorts under de senaste åren. Som en följd av denna har redovisningen förändrats. Från och med 2025 kommer antal *Öppna ärenden* i diariet redovisas tillsammans med *Eftersläpning antal förvärv*. Antal förvärv ger en mer rättvisande bild av omfattningen av eftersläpningen. Då varje förvärv i sin tur kan bestå av ett fåtal föremålsposter eller ett mycket omfattande fyndmaterial hade detta kompletterande mått varit önskvärt att ange för de eftersläpande förvärven. Då dessa uppgifter saknas för 227 av de äldre ärendena (cirka 17 procent) är detta inte möjligt utan anges endast för inkommande och avslutade förvärv. I årsredovisning för 2025 redovisas även det äldre måttet av eftersläpande ärenden för att skapa transparens vid övergången. Tabellen har kompletterats med tidigare års utfall och vid behov reviderats i enlighet med den nya redovisningen.

Framräknande av samlingarnas omfattning (tabell 7–9, 30–31)

Omfattningen bygger på en uppskattning och anger ungefärligt antal – såväl av antalet föremål som möjliga antal digitala poster. Antalet föremål i Historiska museets samling baseras på en gedigen analys som genomfördes 2007 och för övriga samlingar bygger antalet på en uppgift som av tradition har uppgetts. Ingen årlig uppräknings genomförs förutom för Sveriges museum om Förintelsens föremålssamling, där exakt antal poster anges då samlingen aktivt är under uppbyggnad, och för Livrustkammarens samling i samband med nyförvärv då digitaliseringsgraden är 100 procent.

Upplysningar avseende redovisningen av Publik verksamhet

Digitala aktiviteter inom programverksamheten

Omfattar digitala livesända visningar och liveprogram samt förinspelade program. Inspelade aktiviteter som visas öppet på webben är inte medräknade i tabellerna.

Redovisning av antal deltagare i programverksamheten för vuxna, familj eller skola

Omfattar både antal vuxna och besökare under 19 år. Ingen uppdelning görs utan avser samtliga deltagare i till exempel en visning för vuxna, en skolgrupp eller en familjevisning.

Förändrad redovisning utställningar (tabell 17)

För att bättre spegla utbudet har en översyn gjorts av definitionen av de olika kategorierna. En basutställning visas för publik under en längre period (>3 år). Hallwylska museet och Skoklosters slott ingår i den kategorin eftersom de kulturhistoriska miljöerna är utställningar i sig. Tillfälliga utställningar visas för publik under en kortare period (<3 år) och kortare gästspel upp till en månad. Vandringsutställning avser egenproducerade utställningar som efter nedtagning övertas eller visas på en annan institution i obearbetad eller omarbetad form. Tidigare års utfall har reviderats i enlighet med den nya redovisningen.

Förändrad redovisning av sökbara poster i Sök i samlingarna (tabell 18)

Från och med 2025 redovisas i tabellen endast totalt sökbara poster på plattformen *Sök i samlingarna*. Andel av posterna som utgörs av föremål, media eller andra kategorier av poster omnämns endast i texten. Ändringen är gjord för att undvika detaljredovisning.

Förändrad redovisning av skolgrupper (tabell 23)

Från och med 2025 redovisas bokade och obokade grupper tillsammans i tabellen som *Skolgrupper på museerna* och på samma sätt antal deltagare i dessa. Med en obokad skolgrupp avses de som besöker museet på egen hand. Denna typ av grupper samredovisas för Ekonomiska museet och Historiska museet. Ändringen är gjord för att överensstämja med redovisningen av programverksamheten för vuxna respektive familjer.

Justerat utfall av anläggningsbesök för Hallwylska museet 2025 (tabell 27)

Mellan 11 och 29 augusti 2025 var Hallwylska museets besöksräknare ur funktion och registrerade därmed inte antal anläggningsbesök. För att uppskatta besöksantalet under denna period analyserades besöksstatistik från 2022–2024. År 2022 bedömdes inte jämförbart då museet hade en mycket populär utställning under motsvarande period. År 2023 visade mer likartade siffror med 2024, vars utfall myndigheten har valt att utgå från. Detta utifrån försiktighetsprincipen att hellre rapportera en underräknad uppskattning än en överskattning. För att kvalitetssäkra bedömningen har verksamhetsbesöken analyserats i förhållande till restaurangens omsättning 2024 och 2025, vilket stärkt bedömningen att antalet anläggningsbesök för perioden bör minst motsvara de för motsvarande period 2024.

Redovisning av webbesök, antal sidvisningar och antal följare i sociala medier (tabell 28)

Statistik för webbplatserna tas ut med hjälp av analysverktyget Matomo och Google Analytics. Matomo tar fram antal *Webbesök totalt*, som avser samtliga sessioner, och *Sidvisningar totalt*. Posten *Webbesök som accepterat cookies* fångas med hjälp av Google Analytics. Antal följare i sociala medier redovisar antal följare på Facebook och Instagram.

Förändrad redovisning av sociala medier (tabell 28)

I årsredovisningen för 2024 redovisades räckvidd för inlägg på Facebook och Instagram. Under 2025 ersatte META detta mått med ett annat för en av plattformarna varför detta utfall utgår i tabellen.

Fördelning av besökare mellan män och kvinnor samt angivelse av nöjdhet

Beräknas via besöksundersökningar som museerna genomför på egen hand. Under 2025 har en ny gemensam besöksundersökning implementerats på samtliga museer.

Redovisning av datafångst per museum

Ekonomiska museet och Historiska museet

Anläggningsbesök och *verksamhetsbesök* räknas gemensamt för Ekonomiska museet och Historiska museet sedan 2021, när Ekonomiska museet flyttade in i kvarteret Krubban. Även obokade skolgrupper räknas gemensamt för de båda museerna. En besöksräknande 3D sensor registrerar samtliga anläggningsbesök på museerna, Ekonomiska museets basutställningar, museibutiken och i restaurangen samt vid andra arrangemang övrig tid. Verksamhetsbesök omfattar samtliga personer som besöker museiverksamheten. Vuxna och besökare under 19 år registreras manuellt i kassa- respektive bokningssystemet samt specifikt för respektive museum om de deltar i visning eller program som museet arrangerar.

Hallwylska museet

Anläggningsbesök registreras med hjälp av en besöksräknande kamera. Samtliga personer som besöker museet, museibutiken och gården med restaurang under sommarhalvåret och julbordsperioden, samt vid andra arrangemang övrig tid registreras. Medarbetare räknas bort från totalsumman enligt en schablon. Stickprov görs för att säkerställa kvaliteten på räknandet.

Verksamhetsbesök omfattar samtliga personer som besöker museiverksamheten. Vuxna och besökare under 19 år registreras manuellt i kassa- respektive bokningssystemet samt om de deltar i visning eller program.

Livrustkammaren

Anläggningsbesök registreras med hjälp av en besöksräknande 3D sensor. Den registrerar samtliga personer som besöker museet och museibutiken. Medarbetare räknas bort från totalsumman enligt en schablon. Stickprov görs för att säkerställa kvaliteten på räknandet.

Verksamhetsbesök omfattar vuxna och besökare under 19 år som besöker utställningarna. De registreras manuellt i kassa- respektive bokningssystemet samt om de deltar i visning eller program.

Skoklosters slott

Anläggningsbesök registreras med hjälp av besöksräknande kameror i slottsparken.

Verksamhetsbesök omfattar samtliga personer som besöker slottets museiverksamhet. Vuxna och besökare under 19 år registreras manuellt i kassa- respektive bokningssystemet samt om de deltar i visning eller program. Besökare till den pedagogiska verksamheten parkleken Paradiset i slottsparken räknas som deltagare i programverksamheten inom familjeverksamheten. Däremot har de inte lagts till som verksamhetsbesök eftersom det finns risk för dubbelräkning då flertalet besöker både slottet och lekmiljön.

Sveriges museum om Förintelsen

Anläggningsbesök omfattar samtliga personer som besöker museet och museibutiken.

Verksamhetsbesök omfattar vuxna och besökare under 19 år, som registreras manuellt i kassa- respektive bokningssystemet samt om de deltar i visning eller program.

Tumba bruksmuseum

Anläggningsbesök registreras manuellt med en handräknare och summeras i en Excel-fil. Samtliga besök till museets anläggningar registreras. *Verksamhetsbesök* omfattar samtliga besök på museet, museibutiken och de som nyttjar museets möteslokaler då de är en del av utställningsytorna.

Vuxna registreras manuellt i en Excel-fil och om de deltar i visning eller program. *Besökare under 19 år* beräknas under allmänna öppettider med hjälp av en schablon. Till beräkningen läggs deltagare i skolbesök från förskola till och med gymnasiet. Besökare under 19 år registreras manuellt samt om de deltar i visning eller program.

5. Uppgifter om ledande befattningshavare enligt 7 kap. 2 § Förordning om årsredovisning och budgetunderlag – utbetalda ersättningar

Ledning	(tkr)	Uppdrag
Magnus Hagberg	1 271	Inga
varav förmåner	2	

Insynsråd	(tkr)	Uppdrag
Anders Persson	3,8	Högskolan Dalarnas utbildnings- och forskningsnämnd, ledamot
Ingrid Johansson Lind	5,7	-
Nicolò Dell'Unto	5,7	Lunds universitets historiska museum, styrelseledamot Rådet för högskolepedagogisk meritering, Humanistiska och teologiska fakulteterna vid Lunds universitet, ledamot
Ylva Mannervik	7,2	Mannervik Management AB, styrelseledamot
Natalie Verständig Axelius	-	-

6. Noter

Belopp redovisas i tkr där ej annat anges.

Not 1. Intäkter av avgifter och andra ersättningar

	2025	2024
Entréavgifter, visningar och pedagogisk verksamhet	43 501	31 412
Stöd till regionala och lokala museer	368	414
Arkeologisk uppdragsverksamhet	140 746	143 093
Försäljning av varor	4 416	3 565
Avgifter enligt 4 § avgiftsförordningen	5 924	6 043
Tjänsteexport	2 254	2 743
Icke-statliga medel enligt 6 kap. 1 § kapitalförsörjningsförordningen	2 736	1 430
<i>varav sponsormedel</i>	1 118	1 387
Övriga ersättningar	1 668	1 337
SUMMA	201 613	190 037

Avgifter tas ut med stöd av bemyndigande i instruktion och regleringsbrev. Utöver dessa tas även avgifter enligt 4 § avgiftsförordningen ut huvudsakligen avseende upplåtelse av lokaler (3 997 tkr) samt ersättningar avseende resurs-samordning (630 tkr) med Riksantikvarieämbetet i kvarteret Krubban. Intäkter av icke-statliga medel enligt 6 kap. 1 § kapitalförsörjningsförordningen består av sponsormedel, barter och skadestånd/försäkringsersättningar.

Not 2. Intäkter av bidrag

	2025	2024
Statliga	7 876	7 357
Utomstatliga	12 055	9 212
SUMMA	19 931	16 569

Bidragsintäkterna är huvudsakligen hänförliga till Tumba bruksmuseum (2,6 mnkr), Livrustkammaren (4,8 mnkr), FoU-verksamheten (6,2 mnkr) och till Sveriges museum om Förintelsen (2,8 mnkr).

Not 3. Finansiella intäkter

	2025	2024
Ränteintäkter från Riksgäldskontoret	241	313
Övriga finansiella intäkter	56	45
SUMMA	297	358

Övriga finansiella intäkter utgörs i huvudsak av valutakursvinster och ränteintäkter på kundfordringar.

Not 4. Kostnader för personal

	2025	2024
Löner, exklusive sociala avgifter	-168 359	-161 216
<i>varav arvoden till ej anställd personal</i>	-793	-515
Sociala avgifter	-85 843	-80 077
Övriga kostnader för personal	-5 297	-5 071
SUMMA	-259 499	-246 364

Av de totala personalkostnaderna är 92,3 mnkr hänförliga till Arkeologerna.

Not 5. Lokalkostnader

	2025	2024
Lokalhyror	-60 152	-58 505
varav kostnadshyra	-17 046	-16 790
El och uppvärmning	-4 267	-4 312
Reparationer och underhåll	-560	-499
Övriga lokalkostnader	-5 357	-6 062
SUMMA	-70 336	-69 379

Lokalkostnader fördelat per hyresvärd	Lokalhyror	El och upp- värmning	Reparation och underhåll	Övriga lokal- kostnader
Statens fastighetsverk	-31 051	-2 460	-53	-27
Riksantikvarieämbetet, Svensk museitjänst	-11 040	-	-	-226
Bonnierhuset AB	-9 238	-262	-	-619
Fastighets AB Väderholmen	-2 072	-	-	-
Menir fastigheter Uppsala AB	-932	-314	-	-3
AB Platzer fastigheter	-1 782	-161	-	-102
Genova AB	-2 509	-	-	-
Corem Ström AB	-1 490	-248	-	-117
Övriga leverantörer	-39	-823	-507	-4 264
SUMMA	-60 152	-4 267	-560	-5 357

Övriga lokalkostnader utgörs i huvudsak av lokalvård (2,8 mnkr) samt hyra av bodar (938 tkr) där kostnaderna inte kan kopplas till en specifik hyresvärd. Utöver ovanstående redovisade kostnader tillkommer avskrivningar i form av förbättringsutgifter på annans fastighet (652 tkr).

Not 6. Övriga driftskostnader

	2025	2024
Resor och logi	-6 430	-6 000
Varor och varutransporter	-11 801	-10 332
Konsult-, data- och övriga tjänster	-58 776	-55 572
Bevakningstjänster	-17 391	-16 481
Övrigt	-6 543	-6 068
SUMMA	-100 941	-94 453

Av övriga driftskostnader är 33,2 mnkr hänförliga till Arkeologerna och 2,2 mnkr till butikerna. Arkeologernas driftkostnader har minskat med 3,4 mnkr jämfört med föregående år vilket förklaras av minskad uppdragsvolym under 2025.

Not 7. Finansiella kostnader

	2025	2024
Räntekostnader lån i Riksgäldskontoret	-1 253	-2 369
Övriga finansiella kostnader	-77	-37
SUMMA	-1 330	-2 406

Övriga finansiella kostnader utgörs av realiserade kursförluster och dröjsmålsräntekostnader för leverantörsfakturor.

Not 8. Kapitalförändring enligt resultaträkningen

	2025	2024
Arkeologisk uppdragsverksamhet	-1 179	359
Försäljning av varor	484	74
ÅRETS KAPITALFÖRÄNDRING	-694	433

Not 9. Immateriella anläggningstillgångar

	2025-12-31	2024-12-31
Balanserade utgifter för utveckling		
IB anskaffningsvärde	13 339	13 026
Omklassificering	0	0
Årets anskaffningar	592	312*
UB anskaffningsvärde	13 931	13 339
IB ackumulerade avskrivningar	-11 144	-10 264
Omklassificering	0	0
Årets avskrivningar	-1 239	-880*
UB ackumulerade avskrivningar	-12 382	-11 144
Bokfört värde	1 548	2 195
Rättigheter och andra immateriella tillgångar		
IB anskaffningsvärde	4 602	6 355
Årets anskaffning	1 773	1 511
Årets utrangering	-25	-3 265
UB ackumulerade anskaffningar	6 350	4 602
IB ackumulerade avskrivningar	-2 890	-5 551
Årets avskrivningar	-888	-604
Minskning avskrivningar vid utrangering	25	3 265
UB ackumulerade avskrivningar	-3 754	-2 890
Bokfört värde	2 596	1 711
Pågående nyanläggningar		
IB pågående nyanläggningar	4 782	2 692
Årets anskaffning	983	3 462
Årets aktivering	-1 568	-1 372
Bokfört värde	4 198	4 782
SUMMA BOKFÖRT VÄRDE, IMMATERIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR	8 342	8 688

* Beloppen har justerats då årets anskaffningar och årets avskrivningar summerades felaktigt i årsredovisningen för 2024. Detta medför att UB anskaffningsvärde och UB ackumulerade avskrivningar redovisades felaktigt. Årets anskaffningar redovisades 2024 till 553 tkr och årets avskrivningar till -1 120 tkr. Bokfört värde kvarstår.

Not 10. Materiella anläggningstillgångar

	2025-12-31	2024-12-31
Förbättringsutgifter annans fastighet		
IB anskaffningsvärde	8 457	7 762
Årets anskaffning	1 581	695
Årets utrangering	0	0
UB anskaffningsvärde	10 038	8 457
IB ackumulerade avskrivningar	-7 165	-6 330
Årets avskrivningar	-652	-835
Minskning avskrivningar vid utrangering	0	0
UB ackumulerade avskrivningar	-7 817	-7 165
Bokfört värde	2 221	1 292
Maskiner, inventarier, installationer m.m.		
IB anskaffningsvärde	177 208	150 267
Årets anskaffning	5 581	30 092
Årets utrangering	-1 158	-3 151
UB anskaffningsvärde	181 630	177 208
IB ackumulerade avskrivningar	-91 079	-80 091
Årets avskrivningar	-14 808	-13 687
Omklassificering	0	0
Minskning avskrivningar vid utrangering	1 086	2 699
UB ackumulerade avskrivningar	-104 800	-91 079
Bokfört värde	76 830	86 129
Pågående nyanläggningar		
IB pågående nyanläggningar	164	13 329
Årets anskaffning	2 441	12 924
Omklassificering	0	0
Årets aktivering	-2 449	-26 089
Bokfört värde	155	164
SUMMA BOKFÖRT VÄRDE, MATERIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR	79 206	87 585

Not 11. Varulager m.m.

	2025-12-31	2024-12-31
Varulager ackumulerat anskaffningsvärde	2 517	2 631
Förändring av varulager	129	-114
Nedskrivning av varulager (inkurans)	-39	0
SUMMA	2 607	2 517

Varulagret består av egenproducerade publikationer och profilprodukter samt övriga varor, som säljs i museernas butiker.

Not 12. Kortfristiga fordringar

	2025-12-31	2024-12-31
Kundfordringar		
Kundfordringar svenska övriga	8 576	6 756
Kundfordringar kommuner och regioner	3 389	3 315
Kundfordringar utländska	321	342
Delsumma	12 286	10 413
Fordringar hos andra myndigheter		
Kundfordringar andra myndigheter	3 377	6 512
Skattefordringar	5 699	5 524
Delsumma	9 076	12 036
Övriga kortfristiga fordringar		
Rese- och löneförskott	30	54
Delsumma	30	54
SUMMA	21 392	22 503

Majoriteten av kundfordringarna hos kommuner och regioner (3,2 mnkr), övriga svenska kunder (8,5 mnkr) och andra myndigheter (3,1 mnkr) avser fordringar som uppkommit inom den arkeologiska uppdragsverksamheten. Den i särklass största gäldenären är Trafikverket (3,1 mnkr).

Not 13. Periodavgränsningsposter – fordringar

	2025-12-31	2024-12-31
Förutbetalda hyreskostnader	14 689	15 009
Övriga förutbetalda kostnader	1 975	3 568
Upplupna bidragsintäkter	4 191	3 967
Projektfordringar Arkeologerna	18 081	14 563
Övriga upplupna intäkter	643	303
SUMMA	39 579	37 410

Not 14. Avräkning med statsverket

	2025-12-31	2024-12-31
Anslag i räntebärande flöde		
Ingående balans	-3 797	-5 777
Redovisat mot anslag	232 380	222 317
Anslagsmedel som tillförts räntekontot	-231 575	-220 337
Skulder avseende anslag i räntebärande flöde	-2 992	-3 797
Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag		
Ingående balans	30	30
Redovisat mot anslag enligt undantagsregeln	-12	0
Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag	18	30
SUMMA, AVRÄKNING MED STATSVERKET	-2 974	-3 767

Not 15. Myndighetskaptal

			Balanserad kapitalförändring		Kapital- förändring enl. RR	Summa
	Stats- kapital	Donations -kapital	Avgiftsbelagd verksamhet	Bidrags- finansierad verksamhet		
Utgående balans 2024	1 765	10 464	-33 203	5 129	433	-15 412
Ingående balans 2025	1 765	10 464	-33 203	5 129	433	-15 412
Föregående års kapitalförändring	-	-	433	-	-433	-
Årets kapitalförändring	215	200	-	-	-694	-279
Täckning av skuld i avgiftsbelagd verksamhet med anslag	-	-	4 995	-	-	4 995
<i>Summa årets förändring</i>	<i>215</i>	<i>200</i>	<i>5 428</i>	<i>-</i>	<i>-1 127</i>	<i>4 716</i>
UTGÅENDE BALANS	1 980	10 664	-27 775	5 129	-694	-10 696

Statskapitalet består av objekt som Riksantikvarieämbetet, efter inlösen, tillfört SHM enligt kulturmiljölagen (1998:950). Under 2025 har föremål inköpts med anslagsmedel och införlivats i samlingarna. Donationskapitalet består av fr.o.m. år 2004 inköpta eller genom gåva förvärvade föremål till samlingarna, vars värde överstiger ett halvt prisbasbelopp. Härtill kommer oförbrukade bidrag som intäktsförts tidigare år och där återbetalningsskyldighet inte föreligger. Myndigheten har under 2025 skrivit ner skulden i resultatområde Försäljning av varor, se vidare i rubrik 8.1.6 *Avgiftsbelagd verksamhet*.

Not 16. Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser

	2025-12-31	2024-12-31
Ingående avsättning	637	880
Årets pensionskostnad	208	371
Årets pensionsutbetalningar	-416	-614
SUMMA	429	637

Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser avser åtagande för framtida betalningar av delpensioner.

Not 17. Övriga avsättningar

	2025-12-31	2024-12-31
<i>Omställningsmedel</i>		
Ingående avsättning	2 103	2 608
Årets förändring	-71	-505
SUMMA	2 031	2 103

Av de lokala omställningsmedlen nyttjades 405 tkr för kompetensutvecklingsinsatser under 2025. Bland annat genomfördes ett utbildningspaket inom mediaproduktion för myndighetens kommunikatörer och sex personer gick ledarskapsprogrammet Leda utan att vara chef, inom det statliga samarbetsprogrammet Rörlighet i staten.

Not 18. Lån i Riksgäldskontoret

	2025-12-31	2024-12-31
<i>Låneram enl. 20 § lag (1996:1059)</i>	<i>80 000</i>	<i>75 000</i>
Ingående skuld	61 079	61 058
Upptagna lån under året	8 076	13 331
Amorteringar under året	-14 159	-13 310
SUMMA	54 996	61 079

Not 19. Räntekontokredit i Riksgäldskontoret

	2025-12-31	2024-12-31
<i>Beviljad kreditram</i>	100 000	100 000
Ingående skuld	0	0
SUMMA	0	0

Not 20. Kortfristiga skulder

	2025-12-31	2024-12-31
<i>Leverantörsskulder</i>		
Leverantörsskulder svenska leverantörer	19 919	14 493
Leverantörsskulder kommuner och regioner	387	633
Leverantörsskulder utländska leverantörer	68	18
<i>Delsumma</i>	20 374	15 144
<i>Övriga kortfristiga skulder</i>		
Personalens källskatt	3 277	2 996
Övrigt	82	17
<i>Delsumma</i>	3 359	3 013
SUMMA	23 733	18 157

De största utestående leverantörsskulderna är för hyreskostnader till Bonnierhuset AB (3 mnkr) och för bevaknings-tjänster till Avarn Security (1,9 mnkr).

Not 21. Periodavgränsningsposter – skulder

	2025-12-31	2024-12-31
<i>Upplupna kostnader</i>		
Upplupna löner och arvoden, inkl. sociala avgifter	2 458	2 160
Upplupna semesterlöner, inkl. sociala avgifter	12 255	12 273
Övrigt	1 712	751
<i>Delsumma</i>	16 425	15 184
<i>Oförbrukade bidrag</i>		
Bidrag från statliga myndigheter	2 488	2 980
Bidrag från utomstatliga givare	22 972	24 144
<i>Delsumma</i>	25 461	27 124
<i>Övriga förutbetalda intäkter</i>		
Förutbetalda intäkter i projekt i Arkeologernas verksamhet, statliga	26 401	32 970
Befarade projektunderskott	1 830	997
Övrigt	9 418	7 754
<i>Delsumma</i>	37 649	41 721
SUMMA	79 535	84 029

Av posten bidrag från utomstatliga givare härrör 15,3 mnkr till Livrustkammarstiftelsens finansiering av Livrustkammarens utställningar och Riddarklubb. Under bidrag från statliga myndigheter härrör sig de största posterna till Riksantikvarieämbetet (603 tkr), Länsstyrelsen i Kalmar län (610 tkr), och Vetenskapsrådet (766 tkr).

Oförbrukade bidrag från statliga myndigheter som förväntas tas i anspråk

	2025-12-31	2024-12-31
Inom tre månader	470	805
Mer än tre månader till ett år	1 408	1 675
Mer än ett år till tre år	610	500
Mer än tre år	0	0
SUMMA	2 488	2 980

Not 22. Ansvarsförbindelser

	2025-12-31	2024-12-31
<i>Övriga ansvarsförbindelser</i>		
Hyresavtal med Statens fastighetsverk	17 252	18 184
Ärende i rättsprocess gällande stulna föremål	0	600
SUMMA	17 252	18 784

SHM bedömer att det finns möjliga förpliktelser. Beloppen redovisas därför som ansvarsförbindelser. Ett tillägg till hyresavtal har tecknats med Statens fastighetsverk som löper till och med 2044-06-30. Om SHM säger upp ursprungsavtalet utgår ersättning för resterande kostnader för lokalanpassningen. Ärendet gällande stulna föremål ur Kungliga myntkabinettets samlingar är avslutat. Se rubrik 1.2.1. *Rättsprocesser*.

Årsredovisningens undertecknande

Jag intygar att årsredovisningen ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat samt av kostnader, intäkter och myndighetens ekonomiska ställning.

Stockholm den 20 februari 2026

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'M. Hagberg'.

Magnus Hagberg
Överintendent

STATENS HISTORISKA MUSEER

Arkeologerna I Ekonomiska museet I Hallwylska museet I Historiska museet I Livrustkammaren
I Skoklosters slott I Sveriges museum om Förintelsen I Tumba bruksmuseum

Statens historiska museer
Box 5428, 114 84 Stockholm
shm.se

SHM dnr: 1.3.1-00037-2026